

Almaniya Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəkləyir

Almaniya Federativ Respublikasının Kansleri Olaf Şoltz oktyabrın 4-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

➔ 2

İordaniya ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsi Azərbaycan üçün önəmlidir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 5-də İordaniya Həşimilər Krallığının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Ömər Bərekət əl-Naharın etimadnaməsini qəbul edib.

➔ 2

Azərbaycan və Səudiyyə Ərəbistanı arasında qardaşlıq əlaqələri yüksək səviyyədədir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 5-də Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri İssam bin Saleh əl-Cuteylinin etimadnaməsini qəbul edib.

➔ 2

İlham Əliyevin şərtləri

Sülhün yeganə təminatıdır

Hələ 3 il əvvəl Vətən müharibəsində torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi ilə Qarabağ problemi bərdəlik həll olundu.

Ermənistanın və dünya erməniliyinin Qarabağa bağlı saxta iddiaları, sta-

tus tələbləri 44 günlük savaşda darıdın edildi. Sentyabrın 19-20-də isə Qarabağdakı separatçı rejimin varlığına son qoyuldu.

Artıq separatçı rejim yoxdur və Qarabağda Azərbaycan dövlətinin haki-

miyyəti tam təmin edilib. Qarabağda qalan ermənilər də tədricən Azərbaycan vətəndaşlığını almaq və reintegrasiya prosesinə qoşulmaq üçün Dövlət Miqrasiya Xidmətinə müraciət edirlər.

➔ 2

Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan və Davit İşxanyan... Bu cinayətkarlar da artıq Bakı həbsxanasındadırlar

Arayik Harutyunyan tərəfindən terror aktlarının törədilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının ərazilərinin davamlı şəkildə minalanması, cəbhə zonasından kənarda yerləşən, əhalinin sıx məskunlaşdığı Azərbaycan Respublikasının Gəncə şəhəri və Bərdə rayonunun yaşayış məntəqələri və mülki obyektlərini hədəfə alaraq ballistik və digər növ raketlər atılmaqla çoxsaylı mülki şəxslərin öldürülməsi və onlara müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətlərinin yetirilməsi, mülki və hərbi infrastrukturaya ağır nöticələrə səbəb olan ziyan vurulması ilə nöticələnən terror hücumlarının təşkil olunması və digər çoxsaylı cinayətlər törədilməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib. Cari il oktyabrın 3-də Arayik Harutyunyan Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti tərəfindən Xankəndi şəhərində saxlanılıb, ona Cinayət Məcəlləsinin 100, 116, 117, 120, 214, 214-1, 214-3, 218, 279-cu və digər maddələri ilə ittiham elan edilib.

➔ 5

Qisas qiyamətə qalmadı

Erməni terrorçular artıq Azərbaycan qanunları qarşısında cavab verirlər

Bu da İlahi ədalətin öz yerini tapmasının daha bir nümunəsidir ki, cinayətkar qondarma rejimin quldur başçısı, Vətən müharibəsi dövründə Gəncə şəhərində və Bərdə rayonunun yaşayış məntəqələrində əli çoxsaylı mülki insanların qanına batan Arayik Harutyunyan məhz elə Gəncə terrorunun üçüncü ildönümü ərəfəsində həbs olunaraq cinayət məsuliyyətinə cəlb edildi.

➔ 5

Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan və Davit İşxanyan 2023-cü il oktyabrın 3-də saxlanılaraq Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 214.2.1-ci, 214.2.2-ci, 214.2.3-cü (mütəşəkkil dəstə tərəfindən təkrar odlu silahdan, partlayıcı maddələrdən və qurğulardan istifadə etməklə terrorçuluq), 214-1-ci (terrorçuluğu maliyyələşdirmə), 214-3.2-ci (terrorçuluq məqsədi ilə təlimlər təşkil etmə), 228.3-cü (mütəşəkkil dəstə tərəfindən təkrar qanunsuz olaraq odlu silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qurğular ödə etmə, saxlama, daşıma və gözdirmə) və 279.3-cü (qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələr və qruplar yaratma və onların fəaliyyətində iştirak etmə) maddələri ilə ittiham elan edilməklə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunublar.

➔ 6

Qarışıqlıq salmaq üçün sərf olunan vəsaitlər...

ABS öz planlarını ayrı-ayrı dövlətlərdə demokratiyaya yardım fondları vasitəsi ilə həyata keçirir

USAID-in bu "xoş" niyyəti bizə hələ 2014-cü ildən məlumdur. O zaman USAID tərəfindən Azərbaycanda "müstəqil medianın inkişafı" üçün 2,4 milyon dollar məbləğində qrantın elan olunması bu qurumun respublikamızda pozuculuq cəhdlərinin dəstəklənməsinə hesablanmışdı.

➔ 6

"Şər ittifaqı"na sərt zərbə

Azərbaycan bu komediyanın tərkib hissəsi ola bilməzdi

➔ 7

Terror əmrini verənlərin sonu

Cinayətkarları cəzalandıran Azərbaycana heç bir qüvvə mane ola bilməz

➔ 5

Zəfərin Laçın yolu

Uzunluğu təqribən 70 kilometr təşkil edən Laçın şəhərinin daxili yollarının yenidən qurulması mərkəzi küçələrin və məhəllə daxili yolların bərpasından ibarətdir. Küçə və məhəllə daxili yolların eni 4-11 metr arası dəyişir. Layihə çərçivəsində yararsız örtük sökülür, zəruri olan yerlərdə yararsız qunt qazılaraq çıxarılır, ardınca yararlı materiallardan istifadə olunmaqla əks dolğu işləri icra olunur, yeni yol yatağı və yol əsası inşa edilir. Yol əsası hazır olan hissələrə isə lazımı qalınlıqda yeni asfalt-beton örtüyü döşənir. Artıq bir çox küçə və yollarda sadalanan işlər yekunlaşıb.

➔ 7

Mina "tarlaları" terrorçuların mənfur xislətinin göstəricisidir

➔ 7

Menendezlərin yeni qalmaqalı

Erməniperəst senatorun arvadı piyadanın ölümü ilə nəticələnən qəza törədib

➔ 9

Astronavtlar Bakıda özlərinə gənc "həmkar"lar da tapdılar

74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi çərçivəsində məktəblilər, tələbələr, şohidrlər və müharibə iştirakçıların övladları, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar və gənc alimlərin iştirak etdiyi çoxsaylı görüşlər keçirilib. Yeniyetmə və gənclər arasında kosmos sahəsinə, yüksək texnologiyalara marağın artırılması milli kosmik proqramın əsas məqsədlərindən biridir.

➔ 11

Almaniya Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəkləyir

Əvvəli 1-ci sah.

Telefon danışıqı əsasında regional məsələlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Olaf Solts region ölkələrinin ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə Almaniyanın dəstəyini ifadə edib. O vurğulayıb ki, ölkəsi Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin rəhbərliyi ilə aparılan Brüssel prosesini dəstəkləyir. Almaniya Kansleri BMT-nin ölkəmizdəki rezident-əlaqələndirici missiyasının Azərbaycanın Xankəndi şəhərinə səfirinin müsbət bir addım olduğunu deyərək bunu yüksək qiymətləndirib.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın regional sülh gündəliyinə sadıqlığını və Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin iştirakı ilə aparılan Brüssel prosesini yaxından dəstəklədiyini vurğulayıb.

Prezident İlham Əliyev mərkəzi hökumət tərəfindən Qarabağın erməni sakinlərinə göstərilən humanitar yardımları qeyd edib, miqrasiya, sosial müdafiə sahələri ilə bağlı yerində erməni sakinlərə xidmətlər göstərildiyini deyib, müvafiq qeydiyyat proseslərinin başladığını və bunun üçün də ayrıca portalın müəyyən edildiyini bildirdi.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın bu sahədə təmin etdiyi şəffaflığın nümayişi olaraq, BMT-nin ölkəmizdəki rezident-əlaqələndirici ofisinin və BMT-nin ixtisaslaşmış təsisatlarının nümayəndələrindən ibarət qrupun əraziyə səfər etdiyini bildirib, onların da mülki əhaliyə və mülki-ictimai infrastrukturaya heç bir ziyanın qeyd alınmadığı ilə bağlı müvafiq bəyanatla çıxış etdiklərini diqqətə çatdırıb.

Prezidentin Mətbuat Xidməti

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 7 avqust tarixli 575 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Aqrarkredit" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti Bank olmayan Kredit Təşkilatı tərəfindən dövlət zəmanəti əsasında emissiya ediləcək istiqrazların buraxılması, həcmi, müddəti və ödənilmə şərtləri"ndə dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 7 avqust tarixli 575 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015, № 8, maddə 905; 2016, № 9, maddə 1470; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 2 avqust tarixli 2282 nömrəli Fərmanı) ilə təsdiq edilmiş "Aqrarkredit" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti Bank olmayan Kredit Təşkilatı tərəfindən dövlət zəmanəti əsasında emissiya ediləcək istiqrazların buraxılması, həcmi, müddəti və ödənilmə şərtləri"ndə aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

- 1-ci hissəyə "Təşkilat" sözdən sonra (bundan sonra - "Aqrarkredit" QSC) sözləri əlavə edilsin.
- 3-cü hissədə "İstiqrazlar" sözü "Bu Şərtlərin 10-cu hissəsi nəzərə alınmaqla, istiqrazlar" sözləri ilə əvəz edilsin.
- 4-cü hissənin ikinci cümləsinə "şərtlə" sözdən sonra "bu Şərtlərin 10-cu hissəsinə uyğun olaraq fərqli qayda nəzərdə tutulmadığı halda," sözləri əlavə edilsin.
- 5-ci hissəyə "bu ödənişlər" sözlərindən əvvəl "bu Şərtlərin 10-cu hissəsinə uyğun olaraq fərqli qayda nəzərdə tutulmadığı halda," sözləri əlavə edilsin.
- Aşağıdakı məzmununda 10-cu hissə əlavə edilsin: "10. İstiqrazların bu Şərtlərin 3-5-ci hissələrində nəzərdə tutulan tədviq və ödənilmə müddətləri "Aqrarkredit" QSC tərəfindən istiqraz müliyyəyətçiləri və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə razılaşdırılmaqla dəyişdirilə bilər."

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 oktyabr 2023-cü il

Yeni Azərbaycan Partiyasının nümayəndə heyəti Türkiyəyə səfər edib

Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Sədr müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasının (AK Parti) dəvəti ilə qardaş Türkiyəyə səfər edib.

Partiyanın Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, YAP nümayəndə heyəti oktyabrın 7-də Prezident Rəcəb Tayyib Ərdəğanın sədrliyi ilə AK Partinin "Türkiyə yüz il üçün hər zaman yeni, hər zaman irəli" şüarı ilə Ankarada keçiriləcək IV Fövqəladə Böyük Qurultayında iştirak edəcək.

Səfər çərçivəsində nümayəndə heyətinin bir sıra görüşləri də nəzərdə tutulub.

Nümayəndə heyətinin tərkibinə millət vəkili - YAP İdarə Heyətinin üzvü Pərvin Kərimzadə, YAP Təftiş Komissiyasının sədri Sevinc Hüseynova, YAP ilə AK Parti arasında əlaqələndirici Ramil Həsən və YAP Mərkəzi Aparatının İnformasiya texnologiyaları və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri Nurlan Qələndarov daxildir.

İordaniya ilə əməkdaşlığın genişləndirilməsi Azərbaycan üçün önəmlidir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev İordaniyanın ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Əvvəli 1-ci sah.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsi Prezident İlham Əliyevə təqdim edilib.

Sonra dövlətimizin başçısı səfirlə söhbət edib. Səfir, ilk növbədə, İordaniya Haşimilər Krallığının Kralı II Abdullah ibn Al Hüseynin salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırıb.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını İordaniya Kralına çatdırmağı xahiş etdi.

Azərbaycan ilə İordaniyanın dost və qardaş, zəngin tarixə malik ölkələr olduğunu vurğulayan dövlətimizin başçısı ikitərəfli münasibətlərimizin yüksək səviyyədə olduğunu dedi, ölkələrimizin

beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində hər zaman bir-birini dəstəklədiyini məmnunluqla qeyd etdi.

Siyasi əlaqələrimizin yaxşı səviyyədə olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev gələcəkdə iqtisadi əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsinin önəmini vurğuladı.

Azərbaycana səfir təyin olunmasından məmnunluğunu bildiren Ömər Bərəket əl-Nahar paytaxtımızda gedən böyük inkişaf proseslərinin və insanların firavanlığının onda dərin təəssürat hissi yaratdığını dedi.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan haqqında söylədiyi xoş sözlərə görə səfirə minnətdarlığını bildirdi və ona fəaliyyətində uğurlar arzuladı.

Görüşdə iqtisadi-ticarəti əlaqələrin genişləndirilməsi, turizm, təhsil və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olundu.

Rəqabət Məcəlləsi sahibkarlıq subyektlərinin fəaliyyətinin stimullaşdırılmasına imkan yaradacaq

Oktyabrın 5-də Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin iclası keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumatla görə, iclasda ilk olaraq Azərbaycan Respublikası Rəqabət Məcəlləsinin təsdiq edilməsi haqqında" qanun layihəsi ikinci oxunuşda müzakirə olundu.

Komitə sədri Tahir Mirkişili Azərbaycan Respublikası Prezidentinin qanunvericilik təşəbbüsü ilə Milli Məclisə daxil olan Rəqabət Məcəlləsi layihəsinin Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın dəstəyi ilə parlamentdə geniş ictimai diqləməsinin və müzakirəsinin keçirilməsindən danışıb. O, Rəqabət Məcəlləsi ilə bağlı komitəyə indiyədək 60-a yaxın təklifin daxil olmasını komitəyə, o cümlədən deputatların məcəlləyə olan marağının mühüm göstəricisi kimi dəyərləndirib. Daxil olan təkliflər və onlarla bağlı aparılan işlər barədə məlumat verən komitə sədri istənilən qanunun qəbulu üçün əlverişli mühitin və icra mexanizmlərinin yetişməsinin vacibliyini vurğulayıb.

O bildirib ki, son 20 ildə Azərbaycan iqtisadiyyatında ümumi daxili məhsul 4 dəfə böyüyüb, büdcə gəlirləri 30 dəfədən çox artıb, xarici ticarət dövriyyəsi 10 dəfə artıb. Təkcə son 5 ildə Azərbaycan dövlətə böyük sahibkar arasında etimad mühitinin artırılması istiqamətində kifayət qədər işlər görüldü. O deyib ki, belə bir mühitdə Rəqabət Məcəlləsinin qəbulu böyük uğur vəd edir. Milli Məclisin komitə sədri vurğulayıb ki, məcəllənin məqsədi həm də bazar iqtisadiyyatının 3 mühüm elementindən biri olan rəqabətin təmin olunması ilə iqtisadi inkişafın özəl təşəbbüslərə əsaslanan artım modelini daha da inkişaf etdirməkdir.

İclasda çıxış edən iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov iqtisadi inkişafın sürətlənməsi və biznes mühitinin səmərəliliyinin artırılmasında azad rəqabət siyasətinin tətbiqi və antiinhişar fəaliyyəti sahəsində hüquqi çərçivələrin müəyyən edilməsinin vacibliyindən bəhs edib. O, haqsız rəqabətin aradan qaldırılması və onunla bəzi sahələrdə hüquqi çərçivələrin müəyyən edilməsinin vacibliyindən bəhs edib. O, haqsız rəqabətin aradan qaldırılması və onunla bəzi sahələrdə hüquqi çərçivələrin müəyyən edilməsinin vacibliyindən bəhs edib. O, haqsız rəqabətin aradan qaldırılması və onunla bəzi sahələrdə hüquqi çərçivələrin müəyyən edilməsinin vacibliyindən bəhs edib.

Komitədə həmçinin gündəliyin ikinci məsələsi olan "Lisensiyalar və icazələr haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (ikinci oxunuş) nəzərdən keçirilib. Deputatlar bu qanun layihəsinə də ikinci oxunuşda baxılması üçün Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə ediblər.

"Azərbaycan"

Azərbaycan və Səudiyyə Ərəbistanı arasında qardaşlıq əlaqələri yüksək səviyyədədir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Səudiyyə Ərəbistanının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edib

Əvvəli 1-ci sah.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsi Prezident İlham Əliyevə təqdim edilib.

Sonra dövlətimizin başçısı səfirə söhbət etdi.

Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı ilə Azərbaycan arasında qardaşlıq əlaqələrinin və ölkə rəhbərləri ilə arasında dostluq münasibətlərinin olduğunu qeyd edən Prezident İlham Əliyev Səudiyyə Ərəbistanına səfərlərini məmnunluqla xatırladı.

Dövlətimizin başçısı bütün dövrlərdə - həm işğal zamanı, həm də torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasından sonrakı dövrdə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün qorunması və bərpası məsələlərində Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının

birmənalı şəkildə göstərdiyi mənəvi və siyasi dəstəyi bir daha yüksək qiymətləndirdi. Prezident İlham Əliyev beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində ölkələrimizin bir-birinə qarşılıqlı dəstəyinin önəmi xarakter aldığını məmnunluqla qeyd etdi.

İqtisadi əməkdaşlığa toxunan dövlətimizin başçısı enerji sahəsində yaxşı nümunələrin olduğunu bildirərək, Səudiyyə Ərəbistanı şirkətinin Azərbaycanda bu sahədə böyük sərmayə qoymasının önəmini vurğuladı. Dövlətimizin başçısı bütün digər sahələrdə əlaqələrimizin yüksək səviyyədə olduğunu dedi.

Səfir İssam bin Saleh əl-Cuteyli, ilk növbədə, İki Mü-

qəddəs Ocağın Xadimi, Kral Salman bin Əbdülməziz Al Səudun və Vəliəhd, Baş nazir Məhəmməd bin Salman bin Əbdülməziz Al Səudun salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını İki Müqəddəs Ocağın Xadimi və Vəliəhdə çatdırmağı xahiş etdi.

Ölkəmizə səfir təyin olunmasından böyük şərəf hissi duyduğunu deyən İssam bin Saleh əl-Cuteyli Azərbaycanın Səudiyyə Ərəbistanı üçün dost və qardaş ölkə olduğunu vurğulayaraq, müxtəlif sahələrdə əlaqələrin inkişaf etdirilməsi ilə bağlı konkret tələmlər aldığını bildirdi.

"ASAN Könüllüləri" Təşkilatının bir qrup üzvü Milli Məclisdə olub

Oktyabrın 5-də "ASAN Könüllüləri" Təşkilatının 50-yə yaxın üzvü 2023-cü ilin "Heydər Əliyev İli" elan olunması ilə əlaqədar keçirilən tədbirlər çərçivəsində Milli Məclisdə Ulu Öndər Heydər Əliyevin yaxın silahdaşı olmuş parlamentin İntizam komissiyasının sədri Eldar İbrahimovla görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə bildirilib ki, görüşdən əvvəl könüllülər Milli Məclisin inzibati binasının foyesində Ulu Öndər Heydər Əliyevin xatirəsinə ucaldılmış abidəni ziyarət ediblər.

Sonra parlamentin plenar iclas zalı ilə tanış olan könüllülər Milli Məclisin fəaliyyəti haqqında geniş məlumat verilib, qanunvericilik prosesinin həyata keçirilməsinə dair onları maraqlandıran suallara cavablandırılıb.

"Heydər Əliyev adına xatirə zalı"nda könüllülər müasir müstəqil Azərbaycanın qurulmasında müstəsna rol oynayan Ümummilli Liderin həyatının və siyasi fəaliyyətinin müxtəlif dövrlərini əks etdirən eksponatlarla tanış olublar.

Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə 44 günlük Vətən

müharibəsində qazanılmış Qələbəyə həsr olunmuş Zəfər Guşəsi ilə tanış olan könüllülər Milli Məclisin foyesində yaradılmış həmin guşə haqqında məlumat verilib.

Sonra Ulu Öndər Heydər Əliyevin yaxın silahdaşı, deputat Eldar İbrahimovla görüş keçirilib. E.İbrahimov Heydər Əliyevin müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurulması yolunda həyata keçirdiyi nəhəng işlər barədə danışıb, Ümummilli Liderlə bağlı xatirələrini bölüşüb.

Sonra Eldar İbrahimov Milli Məclisin Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyi münasibətilə nəşr etdiyi "Heydər Əliyev və Azərbaycan parlamenti" adlı üçcildliyi könüllülərə hədiyyə edib.

Görüşdə iştirak edən parlamentin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri, kitabın tortibçi-redaktoru Meh-

man Qayıbov məlumat verib ki, Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın təşəbbüsü və məsul redaktorluğu ilə nəşr olunan kitabda Heydər Əliyevin 1993-cü ildə Ali Sovetin Sədri olduğu 4 ay ərzində keçirilən parlament iclaslarının stenogramları ilk dəfə oxuculara təqdim olunur. O bildirib ki, gənc nəslilər üçün faydalı olacaq bu nəşrdə bir sıra tarixi məqamlar və fotosəhifələr öz əksini tapıb.

Sonra Milli Məclis tərəfindən hazırlanmış "Heydər Əliyev - zamanın fəvqində" adlı sənədli film barədə məlumat verilib. İdeya müəllifi Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova olan film barədə məlumat verən sənədar müəllifi Mehman Qayıbov qeyd edib ki, film hazırlanmasında Milli Məclisin arxiv materiallarından istifadə olunub və Heydər Əliyevin filmdə nümayiş etdirilən bir neçə çıxışı ilk dəfə geniş ictimaiyyətə təqdim edilib.

Sonda "ASAN Könüllüləri" Təşkilatının üzvləri "Heydər Əliyev - zamanın fəvqində" sənədli filmi izləyiblər.

"Azərbaycan"

Ombudsman Aparatı: "Erməniasilli sakinlərin reintegrasiyası fonunda Ermənistanı revansist ideyaların təbliği narahatlıq doğurur"

Erməniasilli sakinlərin hüquqlarının təmini və reintegrasiyası istiqamətində Azərbaycan tərəfinin sürətli addımlar atması fonunda Ermənistanı revansist ideyaların təbliği və azərbaycanofobiya siyasətinin davam etdirilməsi narahatlıq doğurur.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Ombudsman Aparatının açıqlamasında bildirilib.

Vurğulanıb ki, insanların hüquq və azadlıqlarının səmərəli təmini və sülh prosesinin dəstəklənməsi naminə bu cür nifrət motivli təbliğatın qarşısı alınmalıdır.

Hikmət HACIYEV: "Azərbaycanın Qranada görüşündə iştirak etməməsinin danışıqlardan imtina kimi təqdimatı düzgün deyil"

"Azərbaycan Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelinin iştirakı ilə aparılan Avropa İttifaqı, Azərbaycan və Ermənistan formatında olan üçtərəfli Brüssel prosesini və regional sülh gündəliyini dəstəkləyir və bu mənada sülh müqaviləsi daxil olmaqla, bir çox sülh təşəbbüslərinin müəllifi məhz Azərbaycandır".

APA xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev "X" platformasında bildirib.

"Fransanın regionda qərəzli və militarizasiya siyasətinə, Cənubi Qafqazda regional sülh və sabitliyə zərər gətirən və Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz siyasətinə risk altında qoyan addımlarına və rəsmi Bakının israrına baxmayaraq, region ölkəsi olaraq qardaş Türkiyənin beşli formatda (Azərbaycan, Ermənistan, Avropa İttifaqı, Fransa və Almaniyə) olan görüşdə iştirakına imkan verilməsinə görə Azərbaycan Qranadada iştirak etməməyə qərar vermişdir. Biz həmçinin ev sahibi olaraq İspaniyanın da bu formatda olan görüşdə iştirakının tərəfdarı idik. Bəzi beynəlxalq media resurslarında bunun Azərbaycanın Ermənistanla təmaslardan və ya danışıqlardan imtina etməsi kimi təqdim edilməsi düzgün deyildir. Azərbaycan Brüsseldə Avropa İttifaqı, Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşdırılması prosesi və sülh müqaviləsi üzrə birbaşa və ikitərəfli dialoqu və danışıqları dəstəkləyir. Fürsətdən istifadə edərək İspaniyadan olan həmkarlarımızı və dostlarımızı Avropa Siyasi Birliyinin Qranada görüşünü uğurla təşkil etmələri münasibətilə təbrik edirik və Ermənistan-Azərbaycan dialoquna töhfə vermək niyyətlərinə görə təşəkkür edirik", - o qeyd edib.

mi Bakının israrına baxmayaraq, region ölkəsi olaraq qardaş Türkiyənin beşli formatda (Azərbaycan, Ermənistan, Avropa İttifaqı, Fransa və Almaniyə) olan görüşdə iştirakına imkan verilməsinə görə Azərbaycan Qranadada iştirak etməməyə qərar vermişdir. Biz həmçinin ev sahibi olaraq İspaniyanın da bu formatda olan görüşdə iştirakının tərəfdarı idik. Bəzi beynəlxalq media resurslarında bunun Azərbaycanın Ermənistanla təmaslardan və ya danışıqlardan imtina etməsi kimi təqdim edilməsi düzgün deyildir. Azərbaycan Brüsseldə Avropa İttifaqı, Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşdırılması prosesi və sülh müqaviləsi üzrə birbaşa və ikitərəfli dialoqu və danışıqları dəstəkləyir. Fürsətdən istifadə edərək İspaniyadan olan həmkarlarımızı və dostlarımızı Avropa Siyasi Birliyinin Qranada görüşünü uğurla təşkil etmələri münasibətilə təbrik edirik və Ermənistan-Azərbaycan dialoquna töhfə vermək niyyətlərinə görə təşəkkür edirik", - o qeyd edib.

Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyi ilə BP Eksploreyşn (Kaspiyan Si) Limited Şirkəti arasında əməkdaşlığa dair protokol imzalanıb

BP şirkətinin Azərbaycan ofisində Azərbaycan Respublikasının Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyi və BP şirkəti arasında təhlükəsizlik və mühafizə sahəsində qarşılıq əməkdaşlıq barədə protokol imzalanıb.

Sənədi agentliyin rəisi, general-mayor İlqar Abbasov və BP Şirkətinin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qəri Counz imzalayıblar. Bununla bağlı keçirilmiş tədbirdə çıxış edən Qəri Counz agentliyin nümayəndə heyətini salamlamış, daim qarşılıqlı əməkdaşlığa görə agentliyin əməkdaşlarına minnətdarlığını bildirmiş, imzalanaçaq protokolun şirkətə agentlik arasındakı münasibətləri yeni və daha yüksək səviyyəyə qaldıracağını qeyd etmişdir. Tədbirdə çıxış edən Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyinin rəisi, general-mayor İlqar Abbasov BP şirkətinin Azərbaycanla tərəfdaşlığını tarixindən bəhs edərək şirkətin ölkəmizdə həyata keçirdiyi layihələrlə Azərbaycanın neft və qaz ehtiyatlarının işlənməsində etibarlı və uzunmüddətli tərəfdaş olduğunu vurğulamışdır. İlqar Abbasov bildirmişdir ki, şirkətin Azərbaycanın neft və qaz sənayesinin inkişafına verdiyi töhfə daima yüksək qiymətləndirilmiş, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən keçən il BP şirkətinin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qəri Counz "Dostluq" ordeni ilə təltif olunmuşdur. O bu münasibətlə bir daha agentlik adından Q.Counzu təbrik etmişdir. İlqar Abbasov qısa müddət ərzində agentliyin normativ-hüquqi, maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi, mühafizənin təşkili, təhlükəsizlik sahəsində digər dövlət orqanları ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq sahəsində görülmiş işlər

barədə qısa məlumat vermişdir. Agentliyin rəisi Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyi və BP Eksploreyşn (Kaspiyan Si) Limited Şirkəti arasında əməkdaşlıq haqqında protokolun ixrac boru kəmərləri və onların infrastruktur obyektlərinin etibarlı mühafizəsinin təmin edilməsində mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini, qarşılıqlı əlaqələrin dərinləşdirmək və inkişaf etdirmək niyyətilə imzalandığını və hər iki tərəfin mənafeyinə xidmət edəcəyini bəyan etmişdir. Protokol mühafizə və təhlükəsizlik məsələləri ilə bağlı məlumat mübadiləsinin aparılması, bu sahədə peşəkar kadrların hazırlanması, təkmilləşdirmə və ixtisasartırma kurslarının, treninqlərin, seminarların təşkili və keçirilməsi, baş verə biləcək fəvqəladə hadisələrin qarşısının alınması və aradan qaldırılması üzrə birgə taktiki təlimlərin keçirilməsi, maddi-texniki bazanın təkmilləşdirilməsi məqsədilə məsləhətləşmələrin

aparılməsi, ixrac boru kəmərlərinin və onların infrastruktur obyektlərinin təhlükəsizliyi sahəsində qabaqcıl beynəlxalq təcrübələrin öyrənilməsi məqsədilə SOMDA-nın aidiyyəti vətənlili şəxslərinin BP şirkətinin neft hasilatında iştirak etdiyi digər ölkələrə tanışlıq xarakterli səfərlərinin təşkili, ixrac boru kəmərləri və onların infrastruktur obyektlərinin təhlükəsizliyinə təsir edə biləcək təhdid və risklərin müəyyənlişdirilməsi məqsədilə aidiyyəti mütəxəssislərin iştirakı ilə hər 6 ayda bir dəfə monitorinqlərin keçirilməsi məqsədilə görüşlər, kibertəhlükəsizlik, logistika, bütövlükdə mühafizə sahəsində məyis texnologiyaların, xüsusilə süni intellektdən istifadə barədə ətraflı məlumat verilməlidir. Həmçinin Qəri Counz yeni neft-qaz layihələrinin həyata keçirilməsi zamanı Strateji Obyektlərin Mühafizəsi Dövlət Agentliyi ilə əməkdaşlığın edilməsinə vurğulamışdır.

"Azərbaycan"

Azərbaycan-İran əlaqələrinin hazırkı durumu və yeni mərhələyə qədəm qoyması üçün atılacaq addımlar müzakirə olunub

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi tapşırıqları üzrə nümayəndəsi Xələf Xələfov oktyabrın 4-də İran İslam Respublikasına səfəri çərçivəsində İran Prezidenti Seyid İbrahim Rəisi, Milli Təhlükəsizlik üzrə Ali Şurasının katibi Əli Əkbər Əhmədian və xarici işlər naziri Hüseyin Əmir-Abdollahian ilə görüşlər keçirib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşlərdə Azərbaycan-İran münasibətlərinin hazırkı durumu, həyata keçirilən təmaslar və ikitərəfli əlaqələrin danışıqlar nəticəsində irəliləməsi və yeni mərhələyə keçməsi üçün zəruri olan birgə qarşılıqlı addımların atılması, müvafiq tədbirlərin keçirilməsi müzakirə olunub.

Həmçinin cari il yanvarın 27-də Azərbaycan Respublikasının Tehrandakı səfirliyinə hücum edən terrorçunun məhkəmə tərkibindən on ağır cəzaya məhkum olunması kontekstində ölkəmizin səfirliyinin fəaliyyətinin bərpası məsələsi müzakirə edilib.

Görüşlərdə eyni zamanda ikitərəfli münasibətlərin inkişaf perspektivlərinə xidmət edən vacib nəqliyyat-kommunikasiya, iqtisadi, eləcə də enerji layihələri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Bu layihələrin həyata keçirilməsi ilə bağlı hər iki ölkənin müvafiq qurumlarının sıx əməkdaşlığı təqdir olunub. Bu baxımdan ölkələrimizi birləşdirən Şimal-Cənub Nəqliyyat Dəhlizi, Azərbaycanın Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu ilə Naxçıvan arasında İran ərazisi vasitəsilə yeni kommunikasiya bağlantılarının yaradılması üçün layihələrin həyata keçirilməsi, enerji sektoründə əməkdaşlığın genişləndirilməsi, xüsusilə "Xudafərin" və "Qız Qalası" su bəndlərinin istifadəyə verilməsinin təmin edən tədbirlərin icrası, habelə Araz çayı üzərində digər enerji layihələri hər iki tərəfdən dəstəklənib.

Müzakirələrdə regional məsələlərə xüsusi diqqət yetirilib. Azərbaycan rəsmisi Ermənistanın və Qarabağ bölgəsindəki separatçı qüvvələrin siyasi və hərbi təribatlarına son qoymaq, Azərbaycanın suveren ərazi olan Qarabağ bölgəsini qanunsuz silahlı birləşmələrdən təmizləmək, mülki şəxslərə qarşı təhdidlərə son qoymaq, regionda sülh və əmin-amanlıq bərpası üçün vacib addımların yerinə yetirilməsi barədə ətraflı məlumat verib. Bununla yanaşı, İran tərəfi erməni sakinlərin Qarabağ ərazisində sülh və əmin-amanlıq üçün yaşamasını təmin edən Azərbaycan Konstitusiyası və qanunları əsasında reintegrasiya prosesi barədə müraciət etmişdir. Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh sazişinin imzalanması və münasibətlərin normalaşdırılmasının regionda təhlükəsizlik və sabitlik üçün mühüm rol oynadığı və bu istiqamətdə region ölkələrinin səylərinin birləşdirilməsinin vacib olduğu bildirilib.

Çoxşəxli Azərbaycan-İran münasibətləri, o cümlədən hərbi və hərbi-texniki əməkdaşlığın öz növbəsində regionda əmin-amanlıq, etimad və inkişaf məqsədlərinə xidmət etdiyi qeyd olunub.

Görüşlərdə İran tərəfindən bu ölkənin Azərbaycan Respublikası ilə bütün sahələrdə əlaqələri genişləndirmək və inkişaf etdirmək iradəsində olduğu bildirilib.

XİN: "Bakı Təşəbbüs Qrupunun üzvünün BMT-də Fransanın müstəmləkəçilik siyasətini qətiyyətlə pisləyən çıxışını alqışlayırıq"

Oktyabrın 4-də Qoşulmama Hərəkatının (QH) Əlaqələndirmə Bürosunun nəzdində fəaliyyət göstərən Fransanın müstəmləkəçiliyinə qarşı Bakı Təşəbbüs Qrupunun idarə heyətinin Fransız Polineziyasından olan üzvü xanım Ella Tokoraqinin BMT-nin 4-cü Komitəsinin (Xüsusi Siyasi və Dekolonizasiya Komitəsi) iclasında Fransanın müstəmləkəçilik siyasətini qətiyyətlə pisləyən çıxışını alqışlayırıq.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin yaydığı məlumatda qeyd edilir.

Bildirilir ki, E.Tokoraqinin çıxışında Fransız Polineziyasının müstəmləkəçilikdən azad olması uğrunda mübarizəsini müdafiə etdiyinə görə ölkəmizin sədrlik etdiyi Qoşulmama Hərəkatına minnətdarlığının yüksək qiymətləndirilib, bəşəriyyətə qarşı cinayət olan müstəmləkəçiliyə qarşı çıxmağa, Fransa hökumətinin Fransız Polineziyası xalqına qarşı ədalətsizliyinə və bu ölkəyə vurduğu ziyanı görə məsuliyyət daşımaları

olmasına, kolonializmə və ya neokolonializmə son qoyulmasının beynəlxalq münasibətlərin mərkəzində dayanmalı olmasına dair çağırışlarını dəstəkləyirik.

Qeyd edilən çıxış habelə Azərbaycanın sədrlik etdiyi Qoşulmama Hərəkatının Əlaqələndirmə Bürosunun nazirlər toplantısı çərçivəsində 2023-cü il iyulun 6-da Bakıda "Müstəmləkəçiliyin tamamilə aradan qaldırılmasına doğru" adlı tədbirin davamı olaraq, Fransanın dənizsəfirlik ərazilərinin təmsilçiləri ilə əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi məqsədilə 2023-cü il sentyabrın 22-də Birləşmiş Millətlər Təşkilatının qərarında Bakı Təşəbbüs Qrupu tərəfindən təşkil edilmiş "Dekolonizasiya: Sakit İnqilab" adlı konfrans çərçivəsində aparılmış müzakirələr neokolonialist siyasətə qarşı mübarizənin əhəmiyyətini göstərib.

Neokolonializmi hələ də davam etdirən, müstəmləkə siyasəti çərçivəsində insan haqlarına heç bir önəm verməyən ölkələrdən biri kimi Fransanın bu gün özünü yaladan insan haqlarının və beynəlxalq hüququn müdafiəçisi kimi qələmə verməsi riyakarlıqdır. Fransanın heç bir əsası olmayan iddiaları, neokolonist həvəsləri, müstəmləkəçilik arzuları ilə yaşamaqda davam etməsi iflas məhkumdur. Bu gün Fransanın öz müstəmləkə keçmişinə, qanlı müstəmləkə cinayətlərinə və soyqırım aktlarına görə məsuliyyət daşımaq və tarixdən dərs çıxarmaq əvəzinə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində erməni separatizmini dəstəkləyərək, geosiyasi rəqabət və özünün "Orientalizmə" söykənən müstəmləkəçilik siyasəti ilə Cənubi Qafqaz regionunda neokolonialist monfur təcrübəsini təbii etməyə çalışması eyni dərəcədə təhlükəli və qəbuledilməzdir.

Azərbaycan sülhü təmin edən bir ölkə kimi müstəmləkəçilikdən azad olmaq uğrunda mübarizəni həmişə dəstəkləyib, bu istiqamətdə bütün dəstəyini əsirgəməyib, Qoşulmama Hərəkatının sədri qismində müstəmləkəçiliyə qarşı mübarizədə global platforma kimi yeni müstəmləkəçiyə və neokolonial təcrübələrə qarşı mübarizədə öz prinsipli mövqeyini ortaya qoyub. Ölkəmizin müstəmləkəçiliyə qarşı barışmaz münasibəti bundan sonra da birmənalı olaraq davam edəcək.

Bakı Təşəbbüs Qrupunun üzvü BMT-nin komitə iclasında Fransanı sərt tənqid edib

Bakı Təşəbbüs Qrupunun idarə heyətinin Fransız Polineziyasından olan üzvü xanım Ella Tokoraqini BMT-nin 4-cü Komitəsinin iclasında Fransanın müstəmləkəçilik siyasətini sərt tənqid edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, o, doğma xalqı ilə həmrəylik nümayiş etdirərək Fransız Polineziyasının müstəmləkəçilikdən azad olması uğrunda mübarizəsini müdafiə etdiyinə görə Qoşulmama Hərəkatına minnətdarlığını bildirdi.

Doğma xalqının fransız neokolonializmindən azad olma üçün mübarizəni davam

etdirdiyini vurğulayan E.Tokoraqini deyib: "Biz Fransanın ölkəmizin gələcəyi üçün ədalətli dialoq aparılması ilə bağlı məsuliyyəti dərk edərək öz mövqeyini açıqlamağa çağırırıq. Biz Fransa hökumətindən bütün təbii resurslarımız, o cümlədən eksklüziv iqtisadi zonamızla bağlı olan dəniz resurslarımız üzərində tam suverenliyimizi tələb edirik. Fransa həyata keçirdiyi 193 nüvə sınağının insanların sağlamlığına və sosial səbəyə vurduğu zərərli təsirlərə bağlı hələ də dolğun və aydın araşdırma aparmayıb. Bəşər, Emmanuel Makronun Fransada prezident seçkiləri qabağı qeyd etdiyi kimi, müstəmləkəçilik bəşəriyyətə qarşı cinayət deyilmi? Bəli, müstəmləkəçilik bəşəriyyətə qarşı cinayətdir".

Fransa hökumətinin Fransız Polineziyası xalqına qarşı

ədalətsizliyinə və bu ölkəyə vurduğu ziyanı görə məsuliyyət daşımaları olduğunu qeyd edən E.Tokoraqini qeyd edib: "Fransa xüsusilə də beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq, dünya ictimaiyyətinə rəsmi şəkildə bəyan etməlidir ki, o, bizim resurslarımızı idarə etməyi dərk etmir. Kolonializmə və ya neokolonializmə son qoyulması yeni minillikdə formalaşdırmaq istədiyimiz beynəlxalq münasibətlərin mərkəzində dayanmalıdır".

Qərbi Azərbaycan İcması Ermənistanı, Aİ-ni, Fransanı və Almaniyəni öz mövqələrinə yenidən baxmağa çağırıb

Qərbi Azərbaycan İcması İspaniyanın Qranada şəhərində keçirilən görüşdə Ermənistan, Avropa İttifaqı (Aİ), Fransa və Almaniyənin verdikləri bəyanata münasibət bildirib.

İcmadan AZƏRTAC-a verilən məlumatda qeyd olunub ki, Ermənistan, Aİ, Fransa və Almaniyənin Qranadada verdikləri bəyanatla bağlı dərindən məyusluğumuzu və narahatlığımızı bildiririk. Onlar Ermənistandan qovulmuş azərbaycanlıları öz evlərinə qayıtmaq üçün bərabər və legitim hüquqların tanımaq üçün imtina ediblər. Geri qayıt-

maq hüququmuzu inkar edən bu yanlış və birtərəfli bəyanat bizim iztirablarımızı dərinləşdirməklə yanaşı, regionda gərginliyi daha da artırır və davamlı sülhün və barışığın əldə edilməsinə mane olur", - deyən məlumatda qeyd olunub.

Bildirilib ki, Qərbi Azərbaycan İcması döfərlər Ermənistanına, Aİ-yə və onun üzv dövlətlərinə müraciət edərək, ata-bata torpaqlarımıza təhlükəsiz və ləyaqətli qayıtmağımıza imkan yaratmağı xahiş edib. Təəssüflərlə olsun ki, bu müraciətlərimiz

biganəlik və sükkatla qarşılanıb. Qranadada yaydıkları qərəzli bəyanat ilə Aİ və onun üzv dövlətləri Ermənistanın azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə siyasətində faktiki olaraq dəstək veriblər.

"Biz Ermənistanı, Aİ-ni, Fransanı və Almaniyəni öz mövqələrinə yenidən baxmağa və Ermənistandan qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz şəkildə və ləyaqətli öz evlərinə qayıtmaq hüquqlarını tanımağa çağırırıq", - deyən icmanın açıqlamasında bildirilib.

Əvvəli 1-ci səh.

DSX-nin Sahil Mühafizəsinin Gəmi İnşası və Təmiri Mərkəzində müasir tələblərə cavab verən, Xəzər dənizində mürəkkəb üzüm şəraitində xidməti-döyüş tapşırıqlarını icra etməyə qadir olan "Tufan" və "Şahdağ" tipli sərhəd gözetçi gəmilərinin inşası və DSX-nin tərkibində xüsusi hava əməliyyatları qüvvələrinin yaradılması, PUA-ların effektiv döyüş tətbiqi üzrə Azərbaycan sərhədçilərinin peşəkarlığının eksər xarici dövlətin Silahlı Qüvvələrində etalon kimi qəbul edilməsi bütün-lüklə yüksək nailiyyətlərdir.

DSX Akademiyasının və Xüsusi Məktəbinin yaradılması ilə Dövlət Sərhəd Xidmətinə mükəmməl hərbi tədris sisteminin formalaşdırılması, xarici dövlətlərin sərhəd mühafizə qurumlarının kursantlarının DSX Akademiyasında təhsil almaları və xarici homkarlarımızdan bununla əlaqədar müraciətlərin daxil olmasının davam etməsi, eyni zamanda sərhədçilərin sosial-məişət vəziyyətinin, mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılması üzrə tədbirlər ötən müddət ərzində qazanılan ciddi müvəffəqiyyətlərdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin qərarı ilə 2007-ci ildə Dövlət Sərhəd Xidməti Akademiyasının, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə 2011-ci ildə DSX-nin tərkibində xüsusi təyinatlı tam orta təhsil müəssisəsinin - Xüsusi Məktəbinin yaradılması, Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə zəruri tədris və maddi-texniki baza ilə təchiz edilməsi sayəsində bu illər ərzində Dövlət Sərhəd Xidmətinin formalaşdırılması və xüsusi hazırlıq peşəkar heyətə kompleksləşdirilməsi, ən yüksək səviyyədə silahlar, döyüş sursatları və hərbi ləvazimat təchiz olunması, real döyüş təcrübəsinin əldə edilməsinə xüsusi ciddi önəm verilməsi əsas məqamlardan biri olmuşdur.

2016-cı ilin Aprel döyüşlərində düşmən təxribatına cavab olaraq onun alınmaz hesab etdiyi mövqelərin, dislokasiya yerlərinin, komandayaq montaqələrini, qoragahlarını bir neçə gün ərzində darmadağın edilməsi zamanı da Dövlət Sərhəd Xidməti qarşısında qoyulmuş bütün döyüş tapşırıqları yüksək səviyyədə icra olundu, o cümlədən "Harop" zərbəndirici pilotsuz uçuş aparatlarının ilk döyüş tətbiqi notəsində düşməne sarsıdıcı zərbələr endirildi.

2018-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev Azərbaycan Sərhəd Mühafizəsinin potensialını və şəxsi heyətinin peşəkarlığını nəzərə alaraq Qazax-Ağstafa rayonları ərazisində Azərbaycan-Ermonistan dövlət sərhədinin mühafizəsini sərhədçilərə həvalə etdi. Müzəffər Ali Baş Komandanımız bu tapşırığın icrasını şərafət bəyliklə, fəxr və qürur mənbəyimiz oldu.

Qazax-Ağstafa rayonları ərazisində Azərbaycan-Ermonistan dövlət sərhədi tərəfindən mühafizəyə götürüldükdən qısa müddət sonra Dövlət Sərhəd Xidmətinin Sərhəd Qoşunlarının "Qazax" əlahiddə sərhəd diviziyası formalaşdırıldı, bilavasitə düşmənlə təmas xəttində 89 sərhəd döyüş montaqəsi, "Qazax" əlahiddə sərhəd diviziyasının qoragah kompleksi də daxil olmaqla 5 hərbi hissə kompleksi tikilərək istifadəyə verildi. Xüsusi əməliyyatlar notəsində döyüş mövqelərini sərhəd xəttinə daha yaxın yerləşdirilməsinə, ərazidəki mühüm strateji yüksəkliklərin ələ keçirilməsinə, müqabil ərazinin böyük bir hissəsinin nəzarətdə saxlanılmasına nail olunmaqla düşmənin yerli sakinlərə qarşı təxribat törətmək imkanlarının qarşısı alındı.

2020-ci ilin sentyabrında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev Ermonistan silahlı qüvvələrinin döyüş aktivliyinin qarşısını alınması, müliki əhəlinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə Silahlı Qüvvələrimizə əks-hücum əməliyyatlarına başlanılması barədə döyüş tapşırığı verdi.

Döyüş əmrini alan Dövlət Sərhəd Xidməti dərhal bütün qüvvə və

liyyatlarının gedişatı zamanı və müharibədən sonrakı dövrdə qarşıya qoyulmuş bütün tapşırıqlar layiqincə icra olundu.

İşğal altında olan torpaqların düşmən tapdağından azad edilməsinə hazırlıq işləri Dövlət Sərhəd Xidmətinə 2005-ci ildən başlandı. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Ali Baş Komandanlığı altında gerçəkləşdirilən mühüm ideya və yanaşmalar Azərbaycan sərhədçilərinin düşmən üzərində böyük zəfərin əldə olunmasına yüksək səviyyəli iştirakına zəmin yaratdı.

Bu sırada şəxsi heyətin Heydər Əliyev dövlətçiliyinə sədəqəti, hərbi vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə edilməsi, təmas xəttinin bilavasitə yaxınlığında xüsusi təyinatlı hərbi bazaların yaradılması, düşmən üzərində hərbi üstünlüyümüzü şərhləndirən əsas amillərdən biri olmuş pilotsuz uçuş aparatlarının alınması və həqiqi

Azərbaycan tarixinin ən böyük sərəkərdəsi

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tam bərpa etdi

vasitələrini tam səfərbər etdi. İlk olaraq Azərbaycan sərhədçiləri döyüş əməliyyatlarına Kəlbəcər istiqamətindən başlamalı idilər. Döyüşlər başladığından sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev keçirdiyi xidməti-döyüş müəvərinə böyük sərkərdəlik məharətini nümayiş etdirərək hücum istiqamətini dəyişdi, sərhədi və Arız çayı boyu hərəkətə keçmək əmrini verdi.

Müzəffər Ali Baş Komandanımız bu əmrini icra edərək, Füzuli rayonu ərazisindəki təmas xəttində Ermonistanla dövlət sərhədindəki böyük bir ərazini işğaldan azad etdik. Sutka ərzində 105 kilometr məsafədə ildirimsürətli hücumla düşməne sarsıdıcı zərbələr endirildi, yüzlərlə canlı qüvvəsi məhv edildi. Qədim Xudafərin körpüsündə, Zəngilan rayonunun Ağbəd qəsəbəsində və Zəngilan şəhərində Dövlət bayrağımızı ucaldıq, Ermonistanla dövlət sərhədində Bartaz və Şüküratəz strateji yüksəkliklərini azad etdik. Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan və Qubadlı rayonlarının, Hadrut qəsəbəsinin və Şuşa şəhərinin azad olunmasında Azərbaycan sərhədçiləri qəhrəmanlıq və igidlik nümunələri göstərmişlər.

Vətən müharibəsində ən müasir hərbi texnologiyalardan, köşfiyyət və zərbəndirici pilotsuz uçuş aparatlarından, Ermonistan ordusu üçün gözənilməz döyüş üsullarından istifadə edən Silahlı Qüvvələrimiz uzun illər ərzində döyüş hazırlığı sahəsində düşməni xeyli qabaqladığımız, yeni döyüş əməliyyatları modelinə yiyələndiyini bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Bu müharibə pilotsuz uçuş aparatlarının intensiv tətbiqi olduğuna ilk böyükmiqyaslı sətəş kimi hərbi tarixə yazıldı.

DSX-nin "Harop", "Quzğun" və "Hermes" pilotsuz uçuş aparatlarını qoragah kompleksi də daxil olmaqla 5 hərbi hissə kompleksi tikilərək istifadəyə verildi. Xüsusi əməliyyatlar notəsində döyüş mövqelərini sərhəd xəttinə daha yaxın yerləşdirilməsinə, ərazidəki mühüm strateji yüksəkliklərin ələ keçirilməsinə, müqabil ərazinin böyük bir hissəsinin nəzarətdə saxlanılmasına nail olunmaqla düşmənin yerli sakinlərə qarşı təxribat törətmək imkanlarının qarşısı alındı.

2020-ci ilin sentyabrında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev Ermonistan silahlı qüvvələrinin döyüş aktivliyinin qarşısını alınması, müliki əhəlinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə Silahlı Qüvvələrimizə əks-hücum əməliyyatlarına başlanılması barədə döyüş tapşırığı verdi.

Döyüş əmrini alan Dövlət Sərhəd Xidməti dərhal bütün qüvvə və

DSX-nin Vətən müharibəsində tətbiq etdiyi bu yenilik dünya hərbi məktəblərində müzakirə olunan mövzular sırasındadır. Öz istismar müddətini başa vurmuş, monoveli cəhətdən köhnə "AN-2" təyyarələrinin modernləşdirilərək pilotsuz uçuş aparatı kimi müasir döyüş əməliyyatları üçün istifadə edilmiş peşəkar hərbi yananmanın ifadəsi oldu. Bu təyyarələrin xüsusi tətbiqi notəsində düşmənin hava hücumundan müdafiə sistemləri və digər strateji hədəfləri aşkarlanaraq zərərsizləşdirildi.

Ölkə ərazisində 20 faizinin, o cümlədən İrəvan dövlət sərhədinin 132 kilometr, Ermonistanla dövlət sərhədinin 500 kilometrədək sahəsinin Ermonistan tərəfindən işğalına son qoyuldu. Azərbaycan tarixinin ən böyük sərəkərdəsi, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevə eyni zamanda bir neçə müstəvidə fədakarlığına apardığı mübarizə, xalqımızın Ali Baş Komandan oğluna "dəmir yumruq" kimi birləşməsi, Silahlı Qüvvələrimizin hərbi taktiki və strateji üstünlüyü, hərbiçilərimizin yenilməz döyüş ruhu 44 günlük müharibədə Ermonistan üzərində parlaq Qələbəni təmin etdi.

Vətən müharibəsində əldə edilmiş şanlı qələbə haqqında danışarkən Müzəffər Ali Baş Komandanımız bu zərbəndirici pilotsuz uçuş aparatlarından, Ermonistan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın böyük rolunu xüsusi qeyd etmək istəyirəm. Döyüş əməliyyatlarının planlaşdırılmasından və gedişatından tutmuş hərbi qüvvələrin təminatı, sağlamlıqlarının mühafizəsi, yaralıların müalicəsi, Şuşada və digər bölgələrimizdə qədim mədəniyyətimizə və tarixi irsimizə aid abidələrin mühafizəsi, müliki vətəndaşların düşmən zərbələrindən qorunması və bu kimi onlarca digər məsələni xüsusi diqqət mərkəzinə saxlayan xanım Birinci vitse-prezidentin verdiyi tapşırıqlar və bu istiqamətdə gördüyü işləri böyük Zəfərin əldə olunması üçün son dərəcə əhəmiyyətli oldu.

İşğalçı düşmən qüvvələrinə qarşı böyük əzm və fədakarlıqla döyüşmüş sərhədçilərin döyüş məharəti yüksək qiymətləndirilib, onlar müxtəlif orden və medallarla təltif ediliblər. Döyüş əməliyyatları zamanı rəşadət və şəxsi igidlik nümunələri göstərmiş 12 Azərbaycan sərhədçisi (onlardan 4 nəfər ölmüşdür) "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adına layiq görüldü, 176 nəfər müxtəlif ordenlərlə, 5203 nəfər isə müxtəlif medallarla təltif olunub.

Vətən müharibəsində Dövlət Sərhəd Xidmətinin 47 hərbi qulluqçusu şəhid olub, 197 nəfər yaralanıb və ya müxtəlif dərəcəli bədən

Sərhəd Qoşunlarının "Qazax" əlahiddə sərhəd diviziyasının açılışını etməsinə, hərbi hissələrin xidməti-döyüş fəaliyyətinin təşkilini, hərbi qulluqların peşəkar və döyüş qabiliyyətinin yüksəldilməsi üçün yaradılmış şəraitlə təmas olmasını Azərbaycan sərhədçiləri böyük ruh yüksəkliyi ilə qarşıladılar. Müzəffər Ali Baş Komandanın "Sərhədçilərimizin ümumi zəfərimizdə rolunu çox böyükdür. Mən bunu qiymətləndirirəm" sözləri isə hər birimizə böyük sevinc hissləri yaşadı.

Xüsusi olaraq vurğulamaq istərdim ki, bu gün bütün dövlət sərhəd xətti boyu, o cümlədən də Ermonistan ilə dövlət sərhədində əməliyyat şəraiti ciddi nəzarətimiz altındadır, sərhəd təhlükəsizliyimizə qarşı yəmənlə bənzər istənilən təhdidin qarşısı qətiyyətlə alınır və bundan sonra da alınacaqdır. Nəçə ki, 2022-ci il sentyabr ayında sərhəd döyüş montaqələrimizə qarşı təxribat törədən düş-

öz gücünə əminlik nümayiş etdirərək biz bunu etdik. Nə qədər biza təzyiqlər oldu, nə qədər hədə-qorxular oldu. Bu gün də davam edir, bu gün də müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində Ermonistan və onun arxasında dayananlar bizə qarşı müxtəlif fətnələr ortaya atırlar. Heç bir şey bizi yolumuzdan döndərə bilməz. 23 aprel bizim ərazi bütövlüyümüzün tam bərpası deməkdir və bunu biz beynəlxalq hüquq çərçivəsində etdik, biz öz ərazimizi qoruyuruq, öz sərhədlərimizi qoruyuruq və qoruyacağıq".

Sentyabrın 19-20-də tariximizizin Ən Böyük Sərəkərdəsi - Möhtərm Prezident cənab İlham Əliyevin Müzəffər Ali Baş Komandanlığı altında keçirilmiş lokal xarakterli antiterror tədbirləri notəsində isə ölkəmizin suverenliyi tam bərpa edildi!

Azərbaycan ərazisində erməni separatçılığına son qoyan, xalqımızın və soydaşlarımızın uzun illər böyük həsrətlə gözlədiyi o gün yetişdi - erməni separatçıları ağı bəy-raq qaldıraraq təslim oldular. Azərbaycan əsgərinin, Azərbaycan zabitinin vətənpərvərliyi, peşəkarlığı və döyüş məharəti qarşısında ələcsiz olduqlarını etiraf etməli oldular.

Ermonistan silahlı qüvvələrinin sarsıdıcı məğlubiyyəti ilə sona çatan bu antiterror tədbirlərinin iştirakçısı olan, ümumi qələbəmizə öz töhfələrini verən hər bir Azərbaycan sərhədçisi bu ali missiyanın daşıyıcısı olmaqdan qürurludur! Azərbaycan sərhədçisi bu döyüş əməliyyatında da Ali Baş Komandan tərəfindən qarşıya qoyulmuş bütün tapşırıqları yüksək peşəkarlıqla yerinə yetirərək düşmənin zirehli texnikalarını, radiolokasiya mübarizə vasitələrini, radiolokasiya sistemlərini, silah-sursat anbarlarını və müdafiə mövqelərini məhv etdi.

Bu Böyük Zəfər bütün dünyaya nümayiş etdirdi ki, xalqın dəstəyini arxalayan, xalqın sondaşlarının inamından ilhamlanan, xalqın sondaşlarının rəhbərlik etdiyi dövlət böyük güclərini müqavimətə baxmayaraq, öz suverenliyini bərpa etməyə qadirdir!

Azərbaycan əsgərinin yenilməzliyi qarşısında döyüş meydanından qaçmaqdan başqa çərəsi qalmayan erməni separatizminin 21 sentyabr tarixdə BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasında aldığı zərbə isə Azərbaycan dövlətinin, şəxson Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin beynəlxalq nüfuzunun növbəti göstəricisi oldu.

Həm hərbi meydanında, həm diplomatiya müstəvisində qazanılan bu möhtəşəm və əzəmətli Qələbənin bir adı vardır - İLHAM ƏLİYEV!

Çünki gələcəyə hesablanmış və zərgər dəqiqliyi ilə ölçülmüş strateji qərarları ilə bu qələbəni mümkün edən, ardıcıl, məqsədyönlü və fədakar fəaliyyəti ilə onun gerçəkləşməsinə günbəgün yaxınlaşdıran, bu qələbənin altından imzmasını atmaq- lara hər bir azərbaycanlının qəlbində özünə öbədi sevgi və ehtiram məşəlini alovlandıran o şəxsiyyətin adı İLHAM ƏLİYEVDIR!

Bu gün əsgərinin generalınadək hər bir sərhədçi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Müzəffər Ali Baş Komandanlığı altında xidmət etməkdən qürur duyur və bunun məsuliyətini dərindən dərk edir!

Əminliklə demək olar ki, şanlı üçrəngli bayrağımız altında dövlət sərhədçilərinin toxunulmazlığını, müdafiə və mühafizəsini həyata keçirmək şərfinin daşıyıcısı olan Azərbaycan sərhədçiləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Müzəffər Ali Baş Komandanlığı altında böyük və tarixi zəfərlərini qazanılmasını iştirakçısı olmağa, bu qələbələrə öz töhfələrini verməyə, bunun üçün öz qanlarını və canlarını əsgirməməyə hər an hazırdırlar!

Elçin QULİYEV,
Azərbaycan Respublikasının
Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi,
general-polkovnik

Qisas qiyamətə qalmadı

Erməni terrorçular artıq Azərbaycan qanunları qarşısında cavab verirlər

"Xocalı soyqırımında, şəhərlərimizin, kəndlərimizin dağıdılmasında, qəbirlərin qazılmasında biz erməni xalqını günahlandırمامışıq. Biz kriminal rejimin ünsürlərini, başda duranlarını ittiham etmişik və biz onları məsuliyyətə cəlb edirik və edəcəyik. Bəziləri artıq öz layiqli cəzasını alıblar, bəziləri də alacaqlar".

Sentyabrın 20-də xalqa mübarizə zamanı Prezident İlham Əliyevin də söylədiyi kimi, milli kimliyimizə düşmən kəsilən, heysiyyətimizlə oynayan cinayətkar separatçılar, bir zamanlar Qarabağda at oynadan qondarma qurumun oyuncaq prezidentləri, deputatları, nazirləri... indi qolları qandallı, başları aşağı halda Azərbaycan qanunları qarşısında cavab vermələri üçün Bakıya gətirilir.

Tərətdikləri çoxsaylı cinayət əməllərinə görə saxlanılan xuntaçıların siyahısında sabiq "dövlət naziri" Ruben Vardanyan, "Daşnaksütyun" partiyasının "Qarabağ təmsilçisi" və separatçı rejimin keçmiş parlament sədri David İşxanyan, qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikasının Müdafiə Ordusu komandanının birinci müavini" David Manukyan, eləcə də qondarma qurumun "prezident"ləri Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Arayik Harutyunyan da var...

Bu siyahının daha da uzanacağı, xalqımıza qarşı cinayət əməlləri törədən separatçıların hamısını bir-bir tutularaq layiqli cəzalarını alacaqları zamanın hökmüdür...

Gəncələrin qatili

Bu da İlahi ədalətin öz yerini tapmasının daha bir nümunəsidir ki, cinayətkar qondarma rejimin quldur başçısı, Vətən müharibəsi dövründə Gəncə şəhərində və Bərdə rayonunun yaşayış məntəqələrində öli çoxsaylı mülki insanların qanına batan Arayik Harutyunyan möhz ele Gəncə terrorunun üçüncü ildönümü ərəfəsində

həbs olunaraq cinayət məsuliyyətinə cəlb edildi.

Bu il oktyabrın 3-də Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti tərəfindən Xankəndi şəhərində saxlanılan Arayik Harutyunyan Cinayət Məcəlləsinin çoxsaylı maddələri ilə ittiham elan edildi.

DTX-nin bununla bağlı ötən gün yaydığı məlumatda bildirilir ki, istintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində, həmçinin Arayik Harutyunyan tərəfindən terror aktlarının törədilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının ərazilərinin davamlı şəkildə minalanması, cəbhə zonasından kənarında yerləşən, əhalinin sıx məskunlaşdığı Azərbaycan Respublikasının Gəncə şəhəri və Bərdə rayonunun yaşayış məntəqələri və mülki obyektlərini hədəfə alaraq ballistik və digər növ raketlər atılmaqla çoxsaylı mülki şəxslərin öldürülməsi və onlara müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətlərinin yetirilməsi, mülki və hərbi infrastrukturaya ağır ziyan vurulması ilə nəticələnən terror hücumlarının təşkil olunması və digər çoxsaylı cinayətlər törədilməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilmişdir.

Hazırda DTX və Baş Prokurorluq tərəfindən zəruri və təxirəsalınmaz istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Arayik Harutyunyan Serj Sarkisyanın qanlı yolunu davam etdirirdi

Son iki yüz il ərzində milli düşmənçilik zəminində ard-arda Azərbaycan xalqına qarşı qətliaqlar, soyqırımlar törədən erməni olub

Arayik Harutyunyan cinayət məsuliyyətinə cəlb edilib DTX-nin və Baş Prokurorluğun birgə məlumatı

Azərbaycan Respublikasının Qarabağ ərazisində fəaliyyət göstərmiş qanunsuz erməni silahlı birləşmələrinin tərəfdikləri sülh və insanlıq əleyhinə, müharibə, terrorçuluq və digər cinayətlərin araşdırılması ilə bağlı başlanmış cinayət işləri üzrə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti və Baş Prokurorluğu tərəfindən kompleks tədbirlər həyata keçirilir.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti və Baş Prokurorluğunun Mətbuat xidmətlərindən daxil olmuş birgə məlumatda bildirilir ki, araşdırmalar zamanı Azərbaycanın Xankəndi şəhərində anadan olmuş, 1973-cü il təvəllüdü Harutyunyan Arayik Vladimiri tərəfindən Azərbaycan Respublikasının ərazisində qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikasının prezidenti" və digər adlar altında təcavüzkar müharibənin aparılmasında iştirak edilməsi, müzdlərin yığılması, onlara təlim keçirilməsi və maliyələşdirilməsinə, həmçinin onlardan hərbi münafişə və hərbi əməliyyatlarda istifadə edilməsinin təşkil olunmasına, silahlı münafişə zamanı beynəlxalq humanitar hüquq normalarının pozulmasına, silahlı münafişə dövründə cinayətkar əmr verilməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Bundan başqa, Arayik Harutyunyan tərəfindən Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələrin formalaşdırılmasına və fəaliyyətlərinin təşkilinə, cinayətkar birlik halında həmin birləşmələrin silah, onun komplekt hissələri, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr, hərbi texnika və əsgəri ləvazimatla təchizinə, bunlardan is-

tifadə hazırlığı üzrə təlimlərin təşkil edilməsinə, eləcə də qaçaqmalçılıq yolu ilə ölkəmizə gətirilməsinə və terrorçuluğun maliyələşdirilməsinə əsaslı şübhələr müəyyən olunub.

İstintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində, həmçinin Arayik Harutyunyan tərəfindən terror aktlarının törədilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının ərazilərinin davamlı şəkildə minalanması, cəbhə zonasından kənarında yerləşən, əhalinin sıx məskunlaşdığı Azərbaycan Respublikasının Gəncə şəhəri və Bərdə rayonunun yaşayış məntəqələri və mülki obyektlərini hədəfə alaraq ballistik və digər növ raketlər atılmaqla çoxsaylı mülki şəxslərin öldürülməsi və onlara müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətlərinin yetirilməsi, mülki və hərbi infrastrukturaya ağır nəticələrə səbəb olan ziyan vurulması ilə nəticələnən terror hücumlarının təşkil olunması və digər çoxsaylı cinayətlər törədilməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

Arayik Harutyunyan 2020-ci il oktyabrın 28-də Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilmiş, barəsində məhkəmənin qərarı əsasında həbs qətimkan tədbiri seçilərək beynəlxalq axtarışa verilib.

Cari il oktyabrın 3-də Arayik Harutyunyan Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti tərəfindən Xankəndi şəhərində saxlanılıb, ona Cinayət Məcəlləsinin 100, 116, 117, 120, 214, 214-1, 214-3, 218, 279-cu və digər maddələri ilə ittiham elan edilib.

Hazırda Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti və Baş Prokurorluq tərəfindən zəruri və təxirəsalınmaz istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

rincə Qarabağ müharibəsində də bu mənfur əməllərini davam etdirərək xalqımıza qarşı sayızsız həssabsız müharibə cinayətləri, Balıqçaya,

Ağdaban, Başlıbel kimi faciələr yaşadıblar. 1992-ci il fevralın 26-da Xocalı sakinlərinə qarşı soyqırım həyata keçirən erməni qatilləri 613

günahsız insanı xüsusi amansızlıqla qətlə yetiriblər. 8 ailəni tamamilə Yer üzündən siliblər. Həmin gün 1275 Xocalı sakini girov götürüldü

və erməni cəlladları tərəfindən amansız işğəncələrə məruz qalıblar.

1992-ci ildə Xocalı soyqırımını törədən qüvvələrin komandanlarından olan Ermənistanın keçmiş prezidenti Serj Sarkisyan sonralar Tomas de Vaalın "Qara bağ" kitabında yer alan müsahibəsində insanlıq cinayəti olan bu əməlini fəxr hissi ilə belə dilə gətirib: "Xocalıya qədər azərbaycanlılar elə bilirdilər ki, bizimlə zarafət etmək olar, onlar elə fikirləşirdilər ki, ermənilər dinc əhaliyə əl qaldırmazlar. Biz o stereotipi sındırdıq".

Erməni faşizminin xalqımıza qarşı qanlı əməlləri bununla da bitmədi və getdikcə daha qabarlıq formada özünü göstərməyə başladı.

44 günlük Vətən müharibəsi zamanı döfərlə müharibə meydanından kilometrlerce uzaqda yerləşən şəhər və kəndlərimizin qatili ermənilər tərəfindən raket atışıyla tutularaq terrora məruz qalmasını, mülki vətəndaşlarımızın qətl edilməsinə bütün dünya gördü.

Lakin beynəlxalq ictimaiyyət Xocalı hadisələrində olduğu kimi, Ermənistan və separatçıların Gəncədə də soyqırım törətməsinə, Bərdədə, Tərtərdə və digər yaşayış yerlərimizdə insanlarımızı qətl etməsinə səsinə çıxartmadı.

Baxmayaraq ki, uşaq qatili Serj Sarkisyanın davamçısı, qondarma rejimin cinayətkar başçısı Arayik Harutyunyan 2020-ci ildə Gəncə şəhərini vur əmrini verdiyi, Azərbaycan digər böyük şəhərlərində də zərbə endirəcəklərini həyasızlıqla, ağzı köpüklə-köpüklə, "fəxrli" videokamera öndü etiraf edib.

Azərbaycan dövləti döfərlə Ermənistan və onun himayə etdiyi qondarma qurumun xalqımıza qarşı törətdiyi cinayətləri faktlarla beynəlxalq təşkilatların diqqətinə çatdırıb, lakin bununla bağlı Ermənistan

tana hər hansı sanksiyalar tətbiq edilməyib, qondarma qurumun özünü buraxması ilə bağlı hansısa təzyiqlər edilməyib. Elə bu cəzasızlıq mühitindən yararlanan Ermənistan və separatçılar azərbaycanlılara qarşı cinayət əməllərini davam etdiriblər.

Əsrlərin qisası

2020-ci ildə torpaqlarımızı işğaldan azad edən Azərbaycan cəmiyyəti üç ildən sonra Qarabağ bölgəsində suverenliyini tam təmin etdi. Dövlətimiz Qarabağda kök salmış quldur yuvasını dağıdaraq kriminal rejimin ünsürlərini də bir-bir cinayət məsuliyyətinə cəlb edir. Əminlik ki, Azərbaycan qanunları qarşısında cavab verən cinayətkarlar sırasına Serj Sarkisyan, Robert Koçaryan da qoşulacaq...

Biz illərlə Xocalıda, Ballıqayada, Başlıbelə, Gəncədə, Bərdədə, Tərtərdə və daha neçə-neçə sadələmədiyimiz ərazilərdə erməni faşizminin qurbanına çevrilən, başlarına faciələr gətirilən günahsız insanlara, körpələrə, uşaqlara, cavvanlara, yaşlılara yandıq. Yer üzündən silinən ailələrin müsibətlərinə, ömrü qundaqda qırılan körpələrin yarımçıq talelərinə ağladıq.

Ürəyimizdə alıq qisas alovu ilə torpaqlarımız uğrunda şəhid olan, əsir, girov götürülərək min-bir işğəncəyə məruz qalan soydaşlarımızın qisasını alacağımıza and içdik...

Bəli, indi Azərbaycan xalqı olaraq faşizm ideyali separatçılardan əsrlərin qisasını aldığımız, onları bir-bir haqq-ədalət divanına köçürdüyümüz fəxrli, qürurlu günlər yaşayırıq.

Qisasımız qiyamətə qalmadı!

YasəməN MUSAJEVA,
"Azərbaycan"

Terror əmrini verənlərin sonu

Cinayətkarları cəzalandıran Azərbaycana heç bir qüvvə mane ola bilməz

Qondarma rejimin rəhbər şəxslərinin cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması davam edir. Azərbaycan Vətən müharibəsində qalıb ölkə olaraq haqq-ədaləti özü bərpa etdiyi kimi, xalqın başına gətirilmiş soyqırımların, qətliaqların törədilməsində öli olan, günahsız insanların ölümünə bəlsizlik edən erməni qatillərinin saxlanılaraq cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi istiqamətində atdığı addımlarla ədalətə yenə özü təmin edir.

Son olaraq Qarabağda saxlanılaraq Bakıya gətirilən, üç il əvvəl müharibə dövründə cəbhədən uzaqda yerləşən Gəncə şəhərinin vurulması əmrini verdiyi fəxrli deyə qondarma "Dağlıq Qarabağ"ın "rəhbəri" olmuş Arayik Harutyunyan Cinayət Məcəllə-

sinin müxtəlif maddələri ilə ittiham elan edilib. Onunla yanaşı, separatçı rejimin başqa ünsürləri də barələrində aparılan cinayət işləri üzrə Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti tərəfindən saxlanılaraq cinayət məsuliyyətinə cəlb olunublar.

Məsələ ilə bağlı "Azərbaycan" qəzetinə danışan Milli Məclisin deputatı Səvinc Hüseynova deyib ki, öli günahsız azərbaycanlıların qanına batmış erməni terrorçularının tutularaq Bakıya gətirilməsi Prezident İlham Əliyevin apardığı prinsipial, qətiyyətli və düşünülmüş siyasətin nəticəsidir.

Deputat qeyd edib ki, qatillər Azərbaycan xalqına qarşı törətdikləri ağır cinayətlərə görə qanunlarımız qarşısında cavab verəcək və layiqli cəzalarını alacaqlar: "Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin komandanlığı ilə ordumuzun sücaəti nəticəsində torpaqlarımız işğaldan azad

olundu, ərazi bütövlüyümüz bərpa edildi. İndi iki ərərdən artıq müddətdə "Daşnaksütyun" partiyasının ideologiyasını rəhbər tutaraq azərbaycanlılara, türklərə qarşı insanlığa sığmayan cinayətlər törətmiş canilər, uşaq qatilləri

bir-bir tutularaq Bakıya gətirilir. Onlar havadarlarına arxalanaraq həmişəlik Xankəndidə qalacaqlarını və tərətdikləri cinayətlərinə görə heç vaxt cavab verməyəcəklərini düşünürdülər. Amma indi arxaladıqları havadarları söslə-

rini belə çıxarırlar. Buna görə də bezi erməni terrorçular könnüllü şəkildə Azərbaycana təslim olacaqlarını bəyan edirlər. Üç il əvvəl oktyabrın 4-də Gəncə terrorunu törədən, şəhərin bombalanması əmrini verdiyi fəxrətə də-

yən Arayik Harutyunyanın cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi də onların yanıldığını bir daha göstərir".

S.Hüseynova bildirib ki, Arayik Harutyunyan üç il sonra bombalama əmrini verdiyi gün Bakıda həbsə düşəcəyini düşünməzdi. Ümumiyyətlə, Arayik kimi bütün cinayətkarlar, terrorçular saxlanılaraq Azərbaycana gətiriləcək və hər biri də öz layiqli cəzasını alacaqlar. Hər kəs anlamalıdır və bilməlidir ki, Azərbaycan suveren dövlətdir və heç bir

qüvvə bizimlə dikte dili ilə danışa bilməz. Azərbaycan qüdrətli ölkə olaraq öz müstəqilliyini və ərazi bütövlüyünü hər zaman qorumağa qadirdir.

Deputatın sözlərinə görə, Azərbaycan qanunsuz erməni silahlı birləşmələrinin ərazilərimizdən çıxarılmasını döfərlə tələb etsə də, Ermənistan bunun əksinə addım atıb, bu dəstələrə əlavə silahlar göndərərək tərxiatların genişlənməsinə rəvac verib. "Ermənistan Azərbaycanın sülh çağırışlarına silahla cavab verir. Azərbaycan qanunsuz erməni silahlı birləşmələrinin, separatçıların ərazilərimizdə uzun müddət tərxiatlar törətməsinə imkan verə bilməzdi. Beləliklə, məsələni yenə özümlə həll etdik, "dəmir yumruq" ermənilərə yenidən öz yerini göstərdi", - deyə Səvinc Hüseynova əlavə edib.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan və Davit İsxanyan...

Bu cinayətkarlar da artıq Bakı həbsxanasındadırlar

Azərbaycan Respublikasının Qarabağ bölgəsində fəaliyyət göstərmiş qanunsuz silahlı birləşmələrin ötən müddətdə törətdikləri terrorçuluq əməlləri ilə bağlı Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinə (DTX) cinayət işi davam etdirilir.

DTX-nin Mətbuat xidmətindən bildirilib ki, araşdırmalar zamanı Qukasyan Arkadi Arşaviri, Sahakyan Bako Sahaki və İsxanyan Davit Rubeni tərəfindən Azərbaycan Respublikası ərazisində müvafiq olaraq qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikasının prezidentləri" və "prezidenti vəzifəsinin müvəqqəti icraçısı" və digər adlar altında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələrin formalaşdırılması və

fəaliyyətinin təşkilinə, habelə idarələrə, təşkilatlara və ayrı-ayrı şəxslərə insanları həlak etməsinə və digər ağır nəticələrə səbəb olan başqılar təşkil edən həmin qanunsuz silahlı birləşmələrin silah, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr, hərbi texnika və əsgəri ləvazimatla təchiz edilməsinə, müxtəşkil dəstə halında qanunsuz olaraq odlu silah, onun komplekt hissələrinin, döyüş sursatı, partlayıcı qurğular əldə edilməsinə, başqasına verilməsinə, saxlanılmasına, daşınmasına və gözdürülməsinə, pul vəsaitlərini və digər əmlakı tamamilə və qismən, bilavasitə və dolayısı ilə həmin qanunsuz silahlı birləşmələrin terror aktları törətməsi istiqamətində istifadə edəcəyini bilərək həmin məqsədlə qəsdən toplamaq, ayırmaq və verməklə terrorçuluğun

malıyyəşdirilməsinə əsaslı şübhələr müəyyənəndirilib.

Eləcə də qeyd olunan şəxslər tərəfindən terror aktlarının törədilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində həmin əməllərin törədilməsi üçün silah, odlu silahdan, partlayıcı maddələrdən və qurğulardan, zərərli maddələrdən, digər ümumi təhlükəli üsullardan və texniki vasitələrdən istifadə hazırlığı üzrə təlimlərin təşkil edilməsi, müxtəşkil dəstə halında odlu silahdan və silah qismində digər predmetlərdən istifadə etməklə milli ədavət və düşmənçilik niyyəti ilə təkrarən terrorçuluq, yəni ictimai təhlükəsizliyi pozmaq, əhali arasında vahimə yaratmaq, dövlət hakimiyyət orqanları və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən qərarlar qəbul edilməsinə təsir göstərmək məqsədilə in-

sanların həlak olması, onların sağlamlığına zərər vurulması, əhəmiyyətli əmlak ziyanının vurulması və başqa ictimai təhlükəli nəticələrin baş verməsi ilə müşayiət olunan partlayış, habelə ərazi-ri davamlı şəkildə minalama və digər hərəkətlər törədərək terror aktlarının təşkil olunmasına əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

DTX tərəfindən həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində Azərbaycanın Xankəndi şəhərində anadan olmuş 1957-ci il təvəllüdü Arkadi Qukasyan, həmin şəhərdə anadan olmuş 1960-cı il təvəllüdü Bako Sahakyan və Azərbaycanın Xocavənd rayonunda anadan olmuş 1958-ci il təvəllüdü Davit İsxanyan 2023-cü il oktyabrın 3-də saxlanaraq Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin

214.2.1-ci, 214.2.2-ci, 214.2.3-cü (müxtəşkil dəstə tərəfindən təkrar odlu silahdan, partlayıcı maddələrdən və qurğulardan istifadə etməklə terrorçuluq), 214-1-ci (terrorçuluğu maliyyəşdirmə), 214.3-2-ci (terrorçuluq məqsədi ilə təlimlər təşkil etmə), 228.3-cü (müxtəşkil dəstə tərəfindən təkrar qanunsuz olaraq odlu silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qurğular əldə etmə, saxlama, daşıma və gözdürmə) və 279.3-cü (qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələr və qruplar yaratma və onların fəaliyyətində iştirak etmə) maddələri ilə ittiham elan edilməklə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunublar.

Hazırda cinayət işi üzrə istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Heç bir cinayətkar cəzasız qalmayacaq

Vaxtilə yüz minlərlə azərbaycanlıya yurd itkisi yaşadan, əli günahsız insanların qanına bulmuş erməni cəlladları Vətən müharibəsindən sonra ard-arda həbs olunur, qandallanaraq Bakıya gətirilir. Görünən odur ki, azərbaycanlılara qarşı müxtəlif tərziatlar, soyqırım və qətləmlər törədənlerin hər biri layiqli cəzalarını alacaqlar. Onların hər birinə Azərbaycanda hələ illər öncə cinayət işi açılıb.

Milli Məclisin deputatı Arzu Nağıyev qəzetimizə açıqlamasında qeyd etdi ki, otuz il ərzində Azərbaycana qarşı törətdikləri cinayətlərə görə xunta rejiminin bütün nümayəndələri cinayət məsuliyyəti daşıyırlar. Ərazilərimizə soyqırımlar törədən, indiyə qədər həttə məzarı belə tapılmayan ösir və girovlara işğalçılar verən bu rejimin rəhbərləri və iştirakçıları mütləq şəkildə cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməlidirlər.

"Müvafiq dövlət strukturları bu istiqamətdə öz işlərini ən yüksək səviyyədə qurublar, uzun illərdir ki, həmin cinayətkarların əksəriyyəti interpolada axtarıdadır. Təbii ki, həmin müharibə canilərindən saxlanılan və cinayət məsuliyyətinə cəlb olunanlar var idi. Postmüharibə dövründə də Laçın yolundakı sərhəd nəzarət-buraxılış məntəqəsindən qaçmağa cəhd edən bir sıra cinayətkarlar həbs olunublar. Onların arasında vaxtilə özlərinə müxtəlif qondarma vəzifələr təyin etmiş və üzərlərinə ömr vermək səlahiyyəti götürən "prezident"lər, "baş nazir"lər də var. Yəni vaxtilə birbaşa Azərbaycanda dövlətçiliyimizə təhdid yağdırılanların əlləri indi qandallıdır. Həmin ermənilərin səbəbkarı, icraçısı və ya ömr verən olublar", - deyərək bildirdi.

Arzu Nağıyevin sözlərinə görə, dünyanın hansı bucağında gizlənsələr də, Azərbaycan xalqına qarşı cinayət törədən hər bir cəlladın layiqli cəzalarını alacaqlar. Son vaxtlar müharibə canilərinin saxlanılması onların lazımı şəkildə cəzalandırılacağına əminlik yaradır. İstintaq əməliyyatları onların cinayət əməllərini təsdiqləyəcək. Bütün proseslər hüquqi müstəvidə getdiyinə görə bizə bu mənada beynəlxalq səviyyədə hər hansısa irad tutulmasının mənası yoxdur.

Deputat qeyd etdi ki, Ruben Vardanyan, Vaqif Xaçatryan və Arayik Harutyunyan kimi müharibə canilərinin həbsi digər cinayətkarlara və ümumilikdə Ermənistan hökumətinə dərs olmalıdır: "Vaxtilə səhra komandirləri olan, sonra isə Ermənistanda yüksək postlar ələ keçirən Sarkisyan və Koçaryan da cəzasız qalmayacaqlar. Unutmaq olmaz ki, bu məsələdə heç kimə güzəşt yoxdur. Nəinki özləri, heç çox güvəndikləri havadarları da onlara bu işdə kömək edə bilməyəcəklər".

N.QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

USAID Cənubi Qafqazda pozuculuqla məşğuldur

ABŞ-nin USAID təşkilatı hər zaman ayrı-ayrı ölkələrdə dövlət çevrilişlərinə cəhdlər, qarşıdurma və iğtişaşlarla gündəmə gəlir. Bütün bunlar sübut edir ki, bu təşkilatın məqsədi heç də fəaliyyət göstərdiyi ölkələrdə demokratik dəyərlərin inkişafına dəstək vermək deyil. USAID-in əsas işi fəaliyyət göstərdiyi ölkələrdə müxtəlif təzyiqlər yaratmaq və cəmiyyətlərdə təslimçilik ruhu formalaşdırmaqdır. Bir sözlə, USAID-in məqsədi aydın və xoş deyil.

Milli Məclisin deputatı Elşad Mirbəşiroğlu "Azərbaycan"da açıqlamasında bildirib ki, ABŞ Avropadakı böli dairələrin yaxından iştirakı ilə Azərbaycanda ayrı-ayrı ölkələrdə loyallıq siyasəti rejimləri formalaşdırmağa çalışır. Belə rejimlər qurmaqda məqsəd isə, təbii ki, milli maraqlara deyil, eləcə ABŞ-nin maraqlarına xidmət etməkdir. Bu, yenilik deyil, müxtəlif coğrafiyalarda, xüsusilə də ABŞ üçün əhəmiyyət kəsb edən ölkələrdə zaman-zaman müşahidə edilən təcrübədir.

"Bəzi təşkilatlar dövlət çevrilişləri vasitəsilə ayrı-ayrı ölkələrdə rejimlərin dəyişdirilməsi istiqamətində cəhdlər edir və bir çox halda bu cəhdlər nəticə verir. Xüsusilə postsövet ölkələrində ABŞ-nin təşkilatı və maliyyə dəstəyi ilə belə rəngli inqilablar baş verir. Məsələn, Gürcüstanda, Qırğızstanda, Ukraynada baş vermiş belə inqilablar həmin ölkələrdə loyallıq rejimlərinin formalaşdırılması ilə nəticələnib. Bu istiqamətdə işlər müxtəlif təşkilatlar və fondlar vasitəsilə həyata keçirilir. Bu mənada USAID-i xüsusi qeyd etmək lazımdır", - deyərək deputat bildirdi.

Elşad Mirbəşiroğlu deyir ki, USAID müxtəlif ölkələrdə nərazi kütünlər formalaşdırmaq, onlara inqilab taktikalarını aşılmaq və nəticədə kütləvi iğtişaşlar yaratmaq məqsədlədir: "Bu, artıq tam deşifrə olunub. Bir neçə gün öncə USAID-in Gürcüstanda pozuculuq cəhdləri göstərməsi onların əsl məqsədlərinin nədən ibarət

olduğunu bir daha sübut edir. Gürcüstan rəhbərliyinin məsələ ilə bağlı aydın mövqeyi də bu həqiqətləri təsdiqləyir. Buradan aydın olur ki, USAID müxtəlif ölkələrdə, eləcə də Cənubi Qafqaz regionunda dağıdıcı fəaliyyəti ilə məşğul olur".

Deputatın dediyinə görə, bu təşkilat Mərkəzi Keşfiyyat İdarəsi və Soros Fondu ilə sıx əlaqədədir: "ABŞ-nin Demokratiyaya Dəstək Fondunun rəhbəri də utanmadan bildirib ki, bu gün onların məşğul olduqları fəaliyyəti 20-25 il öncə Mərkəzi Keşfiyyat İdarəsi həyata keçirirdi. Yəni bu təşkilat və fondlar demokratiyaya dəstək pərdəsi altında, əslində, mərkəli planların həyata keçirilir. Postsövet məkanının bir sıra ölkələrindəki təcrübələr göstərir ki, onlar fəaliyyət göstərdikləri ölkələrə heç də demokratik dəyərlər gətirmək niyyətində deyillər. Əksinə, həmin cəmiyyətləri parçalamaqla aralarına nifaq salmağa cəhd göstərirlər".

Elşad Mirbəşiroğlu əlavə edib ki, USAID Azərbaycana qarşı da həmişə qarətli mövqeyi ilə seçilib və bunu gizlətməyib. Təsədüfi deyil ki, USAID rəhbəri Samanta Pauer Ermənistan səfəri zamanı ölkəmizin ünvanına sət və tam əsasız ittihamlar səsləndirib. Eyni zamanda saxta erməni soyqırımını ilə bağlı sənədlər yaratmaq məşğul olub, bu "soyqırım"ın tanıdılması istiqamətində canfəşanlıq göstərib. Bütün bu faktlar USAID-in dağıdıcı fəaliyyət göstərən bir təşkilat olduğunu təsdiqləyir.

Nəzrin QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Qarışıqlıq salmaq üçün sərf olunan vəsaitlər...

ABŞ öz planlarını ayrı-ayrı dövlətlərdə demokratiyaya yardım fondları vasitəsi ilə həyata keçirir

ABŞ özünü dünyada "demokratiya axtaran insanların vətəni" adlandırır. Planetimizin siyasi-hərbi mənzərəsinə nəzər saldıqda isə dünyaya "demokratiya ixracı" etməklə məşğul olan bu ölkənin "xoşbəxtlik" gətirdiyi xalqların və dövlətlərin kataloqunun nə qədər zəngin olduğunu görürük.

Vyetnamda, İraqda, Əfqanıstanda, Liviyada, Suriyada, Misirdə, Yəməndə, Cənubi Amerikada və Nəhyat, Ukraynada alovlandırdığı cəhənnəm tonqallarında yanan günahsız insanların cəhəddikləri əzab-əziyyətləri göz önünə götürəndə, bu "azadlıq adasının" planetimizin insanlarına bəxş etdiyi xoşbəxtliklərinin mənzərəsinə təsəvvürə gətirmək o qədər də çətin olmur.

ABŞ Prezidenti Co Bayden bu il ABŞ, Kosta-Rika, Hollandiya, Cənubi Koreya və Zambiyanın evsahibliyi etdiyi "2-ci Demokratiya Sammiti"ndə "Qlobal Çağırışlar" mövzusunda çıxış edərkən ölkəmizin bu demokratik proqramları dəstəkləmək üçün 690 milyon dollar maliyyə ayırdığını qeyd edib. Eyni zamanda Bayden bütün dünyada demokratiyanı inkişaf etdirmək məqsədilə qarşdakı 3 il ərzində 9,5 milyard dollar ayırması üçün Konqreslə işləməyi planlaşdırdığını da dilə gətirib.

Co Bayden texnologiyaların demokratiyaya təsirlərində toxunaraq "casus proqramları"nın qadağan edilməsi ilə bağlı imzaladığı fərmandan da söz açıb.

Demokratiya bəşəri dəyərdir. Onun inkişafı naminə göstərilən bütün səyləri yalnız alqışlamaq olar. Çox təəssüf ki, bəzən demokratiya adı ilə ABŞ siyasi manipulyasiya edib öz korporativ maraqlarını həyata keçirir. Bu ölkənin maraqları isə insanlara bədxətlik gətirir. Kütləvi insan qırğınları, müharibələr, fəlakətlər, milyonlarla günahsız insanın evində didərgin düşməsi həyatının acı bir sonluqla tamamlanması ilə

başə çatır... Ölkəsində "casus proqramları"nın ləğvi haqqında fərman verən "demokratiyanın inkişafı üçün" ayırdığı vəsait hesabına öz maraqları naminə dünyada geniş bir casus şəbəkəsi yaradıb onun vasitəsilə "rəngli inqilablar" törədirlər. Son zamanlar mətbuatda daha çox ABŞ-nin Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (ing. United States Agency for International Development; USAID) - ABŞ hökumətinin xarici yardım təşkilatının adı hallanır. Xatırladaq ki, USAID-in tarixi İkinci Dünya müharibəsindən sonra Avropanın yenidən qurulmasına dair Marşal planından və prezident Truman administrasiyasının Dördüncü Bönd Proqramından başlamışdır. 4 sentyabr 1961-ci ildə ABŞ Konqresinin qəbul etdiyi Xarici Yardım Aktına əsasən iqtisadi yardım proqramlarını idarə etmək üçün qeyd edib. Eyni zamanda Bayden bütün dünyada demokratiyanı inkişaf etdirmək məqsədilə qarşdakı 3 il ərzində 9,5 milyard dollar ayırması üçün Konqreslə işləməyi planlaşdırdığını da dilə gətirib.

Co Bayden texnologiyaların demokratiyaya təsirlərində toxunaraq "casus proqramları"nın qadağan edilməsi ilə bağlı imzaladığı fərmandan da söz açıb.

Demokratiya bəşəri dəyərdir. Onun inkişafı naminə göstərilən bütün səyləri yalnız alqışlamaq olar. Çox təəssüf ki, bəzən demokratiya adı ilə ABŞ siyasi manipulyasiya edib öz korporativ maraqlarını həyata keçirir. Bu ölkənin maraqları isə insanlara bədxətlik gətirir. Kütləvi insan qırğınları, müharibələr, fəlakətlər, milyonlarla günahsız insanın evində didərgin düşməsi həyatının acı bir sonluqla tamamlanması ilə

başə çatır... Ölkəsində "casus proqramları"nın ləğvi haqqında fərman verən "demokratiyanın inkişafı üçün" ayırdığı vəsait hesabına öz maraqları naminə dünyada geniş bir casus şəbəkəsi yaradıb onun vasitəsilə "rəngli inqilablar" törədirlər. Son zamanlar mətbuatda daha çox ABŞ-nin Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi (ing. United States Agency for International Development; USAID) - ABŞ hökumətinin xarici yardım təşkilatının adı hallanır. Xatırladaq ki, USAID-in tarixi İkinci Dünya müharibəsindən sonra Avropanın yenidən qurulmasına dair Marşal planından və prezident Truman administrasiyasının Dördüncü Bönd Proqramından başlamışdır. 4 sentyabr 1961-ci ildə ABŞ Konqresinin qəbul etdiyi Xarici Yardım Aktına əsasən iqtisadi yardım proqramlarını idarə etmək üçün qeyd edib. Eyni zamanda Bayden bütün dünyada demokratiyanı inkişaf etdirmək məqsədilə qarşdakı 3 il ərzində 9,5 milyard dollar ayırması üçün Konqreslə işləməyi planlaşdırdığını da dilə gətirib.

dövlətçiliyə, milli maraqlara qarşı çıxmaları onun əsas niyyətini üzə çıxır. Yeni parçala və hökm sür... Məsələ burasındadır ki, ABŞ-nin əsas keşfiyyat orqanı olan Mərkəzi Keşfiyyat İdarəsi bir çox halda öz əməliyyatlarını USAID-dən istifadə etməklə həyata keçirir. Qeyd edək ki, 51 milyard dollarlıq artıq maliyyə ehtiyatları olan USAID federal büdcədən maliyyələşir.

Təsədüfi deyil ki, 2005-ci ildə USAID təmsilçiləri tərziatçı fəaliyyətlərinə görə Eritreyadan qovulublar. Son 5 il ərzində Efiopiya, Rusiya və Belarus öz ərazilərində USAID nümayəndələrinin fəaliyyətini dayandırdılar. Oxsar hadisə qonşu Gürcüstanda da baş vermişdir. Bir neçə həftə əvvəl Gürcüstanın Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti tərəfindən ölkədə vətəndaş iğtişaşları və zorakılıqla hakimiyyət dəyişikliyinə planlaşdırıldığı barədə açıqlama yayılıb.

Bu günlərdə isə Gürcüstanın DTX-si tərəfindən bildirilib ki, Tbilisidə hakimiyyət dəyişikliyinə iştirak edərkən fəallər üçün təlim keçirilib. Məlumatlardan belə aydın olur ki, qonşu ölkədə hakimiyyətin devrilməsinə yönəlməli cəhdlərin təşkilatçısı ABŞ-nin Beynəlxalq İnkişaf Agentliyidir.

Sırr deyil ki, bu super dövlət onun maraqlarını təmin etməyən ölkələrdə ictimai-siyasi sabitliyin pozulmasına yönəlməli addımları Milli Demokratiya İnstitutu, NED kimi tanınan Milli Demokratiya Fondu və digər fondlar vasitəsilə həyata keçirir.

USAID-in bu "xoş" niyyəti bizə hələ 2014-cü ildən məlumdur. O zaman USAID tərəfindən Azərbaycanda "müstəqil medianın inkişafı" üçün 2,4 milyon dollar məbləğində qrantın elan olunması bu qurumun respublikamızda pozuculuq cəhdlərinin dəstəklənməsinə hesablanmışdı.

Pozuculuq fəaliyyətləri ilə adı keçmiş sovet respublikalarında məşhur olan MDI-nin Bakı nümayəndəliyinin keçmiş rəhbəri Aleks Qriqoryevs 2014-cü ildə xəsislik etməyib özünün bank hesabından 2 milyon dollara yaxın vəsaiti çıxaraq bezi QHT-lərə və konkret şəxslərə paylamışdı.

3 il müddətinə nəzərdə tutulan layihədə əsas məqsəd guya sosial dəyişiklik, yüksək keyfiyyətli informasiya əldə etmək, yaymaq sahəsində mediaya dəstək vermək, media azadlığını təşviq etmək, media azadlığının ifadəsi üçün imkanlar yaratmaq, hüquqi müdafiəni artırmaq peşəkar standartları gücləndirmək idi. Bunlar məsələnin görünən tərəfləridir. Əsas niyyət isə ölkədə hər-cəmlər yaratmaq, demokratiya pərdəsi altında anti-Azərbaycan qüvvələrinin fəaliyyətini gücləndirmək idi. Bunlar məsələnin görünən tərəfləridir. Əsas niyyət isə ölkədə hər-cəmlər yaratmaq, demokratiya pərdəsi altında anti-Azərbaycan qüvvələrinin fəaliyyətini gücləndirmək idi. Bunlar məsələnin görünən tərəfləridir.

Cənubi Qafqazda, eləcə də ölkəmizdə gözü olub, arzulanan reallaşdırma bilməyən qüvvələr öz emissarları vasitəsilə suyu bulandırdıqda maraqlı olduqlarını deyəsən heç gizlətmək niyyətində deyillər. Müstəqilliyimizi, qazandığımız uğurları gözü götürməyən hər kim varsa, el birliyi, dil birliyi ilə hamılıqla dəf etməyə hazır olmalıyıq.

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

"Şər ittifaqı"na sərt zərbə

Azərbaycan bu komediyanın tərkib hissəsi ola bilməzdi

"Konstitusiyanın 10-cu maddəsinə əsasən, Azərbaycan Respublikası başqa dövlətlərlə münasibətlərini hamılıqla qəbul edilmiş beynəlxalq hüquq normalarında nəzərdə tutulan prinsiplər əsasında qurur. Əvvəlki dövrlər bir yana, yalnız son bir aylıq dövrü təhlil etsək, Fransa, Almaniya, ABŞ və Avropa İttifaqının Azərbaycanca münasibətdə beynəlxalq hüququn prinsiplərinə zidd və açıq formada qərəzli davranışlar sərgilədiyinin şahidi oluruq".

Bu sözləri "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Bəhruz Məhərrəmov bildirib. Deputatın sözlərinə görə, BMT Təhlükəsizlik Şurasında Qarabağa dair dincməclərdə xüsusən Fransa özünü erməni dövləti kimi, Almaniya Hayastanın vəkili kimi aparıb, ABŞ Konqresi sanki Ermənistan parlamentinə çevrilib, Avropa İttifaqı isə son bir aya yaxın dövrdə bütövlükdə gündəmini Azərbaycana həsr edib.

Deputat qeyd edib ki, Azərbaycan münasibətdə nisbi konstruktiv davranış gözləyən Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin də artıq oriyentasiyasını dəyişərək radikal fransız kimi davranmağa başlaması xüsusilə məyusluq doğurur: "Bələ olan halda, Azərbaycan və Ermənistan arasında yekun sülh müqaviləsi üzrə Qranada danışıqlarında Fransa, Almaniya və Avropa İttifaqının vasitəçilik niyyəti gülsü doğurur və Azərbaycan bu komediyanın tərkib hissəsi ola bilməzdi. Bu mənada, Azərbaycanın Qranada görüşündən imtina etməsi ilk növbədə qalib, dikte edən tərəfin özünə, siyasətinə, mövqeyinə verdiyi və başqalarından da tələb etdiyi qiymətdir. Azərbaycan sülh prosesinə istisnasız olaraq sadiqdir, ancaq danışıqlar yalnız və yalnız həqiqi sülh niyyəti ilə qurulan masada aparıla bilər. Qranadada planlaşdırılan görüş isə göründüyü kimi, "şər ittifaqı"nın toplantısı idi".

B.Məhərrəmov vurğulayıb ki, əgər Ermənistan, həqiqətən,

sülh prosesində maraqlıdırsa, bunu birbaşa Azərbaycanın özü ilə müzakirə etməlidir və məhz Bakı ilə əməkdaşlıq nəticəsində düşdüyü dalandan çıxma biləcəyini anlamalıdır.

Ötən il Zəfər Günündə Prezident İlham Əliyevin Şuşadan bəyan etdiyi kimi, ermənilər başa düşməlidirlər ki, min kilometrə qədər kənardan heç kim gəlib onların yerinə döyüşməyəcək. Almaniya, Fransa, yaxud Avropa İttifaqı üçün heç bir erməninin taleyi maraqlı deyil, əksinə, onlar indiki məqamda Ermənistanın istifadə edərək bölgədə istəklərinə nail olmaq, Rusiya ilə global mübarizədə erməni amilindən Moskvaya qarşı istifadə etmək niyyətindədirlər. Bu isə kiçik dalan dövləti olan Ermənistan üçün sui-qəsd deməkdir. Ermənistan üzünü bölgəyə çevirməli, artıq "Qarabağ" adlı bir problemin qalmadığını anlamalıdır. İndiki şəraitdə Azərbaycan-Türkiyə tandemindən maksimum yararlanmağa çalışmalıdır.

Azərbaycana beynəlxalq hüquqlardan söz açan deputat bildirib ki, dövlətimizin başçısının dediyi kimi, heç kim bizim iradəmizə təsir edə bilməz. "Vətən müharibəsində bizə məğlub olanlar bundan sonra mübarizədə israrlı olacaqlarsa, məğlubiyyətlər seriyasına hazır olmalıdırlar. Bizim üçün Almaniyanın, yaxud Fransanın bəyanatları və ya Avropa Parlamentində "Dağlıq Qarabağ"a dair dincməclərin keçirilməsi artıq keçib getmiş bir karvanın arxasınca hay-həşir salınmasına benzəyir. Yaxalanan separatçıların, xüsusən Vardanyanın istintaqa verdiyi ifadələrlə qarşımızda açacağı korrupsiya xəritəsi fonunda, əslində, Avropa Parlamentində, yaxud digər kürsülərdə danışan satılmış "erməni müdafiəçiləri"nin əsl simasını beynəlxalq ictimaiyyətə ifşa edəcəyimiz gün uzaqda deyil", - deyərək deputat əlavə edib.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Hələ 3 il əvvəl Vətən müharibəsində torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi ilə Qarabağ problemi birdəfəlik həll olundu. Ermənistanın və dünya erməniliyinin Qarabağla bağlı saxta iddiaları, status tələbləri 44 günlük savaşda darmadağın edildi. Sentyabrın 19-20-də isə Qarabağdakı separatçı rejimin varlığına son qoyuldu.

Artıq separatçı rejim yoxdur və Qarabağda Azərbaycan dövlətinin hakimiyyəti tam təmin edilib. Qarabağda qalan ermənilər də tədricən Azərbaycan vətəndaşlığına almaq və reintegrasiya prosesinə qoşulmaq üçün Dövlət Miqrasiya Xidmətinə müraciət edirlər.

Qarabağdakı qeyri-qanuni rejimin, separatçılığın ləğvi regionda sülhə gedən yolda əsas maneələrdən birini aradan qaldırdı. Əslində, Qarabağla bağlı Ermənistanın iddiaları sülhün qarşısını almaq üçün ortaya atılan süni arqumentlər idi. Çünki Azərbaycan dövləti hər zaman bəyan edirdi ki, Qarabağla bağlı istənilən məsələ dövlətimizin

ilə bağlı mövqeyi aydın və dəqiqdir. Bu məsələdə Azərbaycanın mövqeləri beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əsaslanır, sülhün əldə olunmasına xidmət edir. Azərbaycanın bu istiqamətdə irəli sürdüyü şərtlər elə Ermənistanın özü tərəfindən də qəbul edilir. Lakin ötən dövrdə Ermənistanın prosesləri uzatması və üzünə düşən öhdəlikləri yerinə yetirməməsi səbəbindən münasibətlər normalaşdırılması istiqamətində notisə əldə edilməyib.

Əlbəttə, Ermənistan bu məsələdə özü qərar qəbul etmir və xüsusən Fransanın pozuculuq fəaliyyəti sülhə ciddi əngəllər yaradır. Son antiterror tədbirlərindən sonra Fransanın Azərbaycanı qarşı qərəzli münasibətini daha da gücləndirməsi isə sülh prosesinə böyük zərbə vurur. Bu ölkənin Ermənistanı hər vaxt silahlandırmağa çalışması, onu yenedən təcavüzə və hərbi avan-

türaya cəlb etməsi sülhə ən böyük maneədir.

Təbii ki, Fransanın bu cəhdləri hələ Vətən müharibəsinin qədər 30 ilə yaxın Ermənistanın işğal siyasətinə verdiyi dəstək kimi uğursuzluğa düşür olacaq. Ona görə Fransa indi Ermənistanı yardım etmək istəyirsə, onu sülh sazişinin imzalanmasına sövq etməlidir.

Vətən müharibəsi və ondan sonrakı dövrdə Azərbaycan öz milli maraqlarını qətiyyətlə təmin edib. Azərbaycan eyni zamanda regionda iqtisadi, tranzit və tranzit imkanlar baxımından ən üstün dövlətdir. Yerində sayan və geri gedən isə yalnız Ermənistandır. Bu baxımdan sülhə daha çox ehtiyacı olan da Ermənistandır. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin şərtləri isə sülhün yeganə təminatıdır.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Zəfərin Laçın yolu

Şanlı Zəfərimizlə bitən Vətən müharibəsindən ötən 3 il ərzində Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında böyük tikinti-quruculuq işləri həyata keçirilib və bu, uğurla davam etdirilib.

Əlbəttə ki, həmin ərazilərdə hərəketin tənzimlənməsi üçün ilk növbədə yolların yenidən qurulması, körpü və tunellərin tikintisi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Həm bərpa-quruculuq işlərinin intensivləşdirilməsi, həm də tranzit-lojistik baxımdan yolların inşası təxirə salınmadan həyata keçirilib.

Prezident İlham Əliyev işğaldan azad edilmiş şəhər və rayonlarımıza səfərləri çərçivəsində yeni yolların açılışlarını edir və tikinti işlərinin sürətlə aparılması ilə bağlı ciddi tapşırıqlarını verir.

Bu bölgədə 2026-cı ilədək 2300 kilometrə yaxın 20 avtomobil yolu layihəsinin icrası nəzərdə tutulur. Artıq İlham Əliyevin "Zəfər yolu" adlandırdığı avtomobil yolunun və Tərtər-Çaylı-Suqovuşan-Talış yolunun və Laçın şəhərinə daxil olmadan yeni alternativ yolun inşası başa çatdırılıb. Bu il daha 12 layihənin icrasının tamamlanması nəzərdə tutulur.

Prezidentin tapşırığına uyğun olaraq Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi tərəfindən Laçın şəhərinin daxili yollarının bərpası layihəsi sürətlə və keyfiyyətlə icra olunur.

Uzunluğu təqribən 70 kilometr təşkil edən Laçın şəhərinin daxili yollarının yenidənqurulması mərkəzi küçələrin və məhəllədaxili yolların bərpasından ibarətdir. Küçə və məhəllədaxili yolların eni 4-11 metr arası dəyişir. Layihə çərçivəsində yararsız örtük sökülür, zəruri

olan yerlərdə yararsız qrun qazılaraq çıxarılır, ardınca yararlı materiallardan istifadə olunmaqla əks dolğu işləri icra olunur, yeni yol yatağı və yol əsası inşa edilir. Yol əsası hazır olan hissələrə isə lazımı qalınlıqda yeni asfalt-beton örtüyü döşənir. Artıq bir çox küçə və yollarla sadalanan işlər yekunlaşıb.

Tikinti-bərpa işləri inşaat norma və qaydalarına uyğun, Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin rəhbərliyinin şəxsi nəzarəti altında həyata keçirilir.

Yenidənqurma işlərinin yaxın müddət ərzində yekunlaşdırılması planlaşdırılır. Bunun üçün əraziyə lazımı sayda işçi qüvvəsi və texnika cəlb olunub.

Laçın şəhərinin daxili yollarının bərpası ilə bağlı ərazidə müasir yol infrastrukturunu qurulur ki, bu da sakinlərin və bura gələn qonaqların rahat gediş-gəlişini təmin edir.

Ümumiyyətlə, demək olar ki, əksər yolların tikinti prosesinin böyük hissəsi yekunlaşıb. Bu da əminlik yaradır ki, tezliklə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının yol-nəqliyyat infrastrukturunu tamamilə yenidən qurulub istifadəyə verilecək.

Bir sözlə, İkinci Qarabağ müharibəsindəki şanlı qələbədən sonra yaranan yeni realıq göz önündədir. Qarşıya qoyulan bir nömrəli prioritet məsələ işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpa və quruculuq işləri aparmaq, yeni infrastrukturların yaradılmasına, sərmayələrin cəlb edilməsinə nail olmaqdır. Tezliklə bu yollar Qarabağ və Şərqi Zəngəzura yeni həyat gətirəcək.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Mina "tarlaları" terrorçuların mənfur xislətinin göstəricisidir

3 il öncə 30 illik yurd nisgilmizə son qoyuldu. İllərdir yurdlarına həsrət qalmış soydaşlarımızın yenedən bu torpaqlarda gözəl həyat qurmaları üçün hazırda sürətlə bərpa-quruculuq işləri aparılır. Bu istiqamətdə genişmiqyaslı layihələr, baş planlar hazırlanıb və icrasının tez bir zamanda reallaşdırılması üçün əhəmiyyətli tədbirlər görülür. Bu zaman isə bir daha düşmənin xəbis xislətinin şahidi oluruq.

Öz torpağı olmadığını və bu yerlərin əsl sahibinin geri döncəyini yaxşı bilən düşmənin işğal altında qalan torpaqlarımızı karabazara çevirib, daşı daşı üstündə qoymadıqları azmış kimi, ərazilərimizi mina tarlalarına çevirib. Ölkəmiz hazırda dünyada minlərlə on çox çirkəndlirilmiş on ölkə sırasındadır. Statistikaya əsasən, 2020-ci ilin noyabrından bu günədək 98 min hektardan çox ərazi mina və silah-sursatlardan təmizlənib, 93 min 410 mina və partlamamış hərbi sursat tapılaraq zərərsizləşdirilib. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə minatəmizləmə fəaliyyətinə cəlb olunmuş qurumlar tərəfindən təkcə sentyabrda 4 min 550,1 hektar ərazi mina və partlamamış hərbi sursatlardan təmizlənib. Onların əksəriyyəti Ermənistan istehsalı olan plastik örtüklü minalardır. Bu minalarda metal maddələr az olduğu üçün aşkarlanması daha çətin hesab olunur.

Ermənilər tərəfindən törədilən mina terrorunun qurbanına çevrilənlərin də sayı az deyil. Son 30 ildə Azərbaycanda mina qurbanlarının sayı 3 min 406 nəfər olub. 2020-ci il noyabrın 10-dan bu gündə Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində baş vermiş mina hadisələri nəticəsində 327 nəfər minadan zərər çəkib. 48-i mülki, 15-i hərbiçilərlə 63 nəfər həlak olub.

Onu da qeyd edək ki, ermənilər Laçın rayonu ərazisini tərk edəndən sonra təkcə bu ərazidə 2021-ci ildə Ermənistanla istehsal edilən E-021M markalı 1400-dən artıq piyada əleyhinə mina aşkarlanıb. Habelə Zəbux və Sus kəndlərində əvlərin giriş qapılarında və həyətyanı sahələrdə yeni quraşdırılmış mina tələləri zərərsizləşdirilib.

Azərbaycan Ordusunun mühəndis-istehkam bölmələri tərəfindən Qarabağ bölgəsinin mina və partlamamış döyüş sursatlarından təmizlənməsi üzrə mütəmadi tədbirlər təşkil edilmişdir. Ötən ay Tərtər, Kəlbəcər, Ağdam, Xocalı, Xocavənd, Laçın, Şuşa, Füzuli, Qubadlı, Cəbrayıl və Zəngilan rayonlarında icra olunan əməliyyatlar nəticəsində ümumilikdə 242 piyada əleyhinə, 447 tank əleyhinə, 909 partlamamış hərbi sursat aşkarlanıb. Təkcə sentyabrın 21-dən oktyabrın 2-dək bölgədə 18 ədəd piyada, 105 ədəd tank əleyhinə mina aşkar edilərək təhlükəsizlik qaydalarına riayət olunmaqla zərərsizləşdirilib.

Azərbaycan Ordusunun Qarabağda həyata keçirdiyi lokal xarakterli antiterror tədbirlərindən sonra qondarma rejimin bu ərazilərdə əlavə minalar basdırdığı üzə çıxıb. 480 kilometrden artıq təmas xətti boyunca yerləşdirilən yarım milyondan artıq mina heç də təsadüfi partlayıcı və ya partlamamış hərbi sursatlar deyil.

Müvafiq qurumlar Xankəndi şəhəri ərazisində yerləşən müəyyən inzibati binalarda xeyli sayda partlayıcı qurğular aşkarlayıblar. İnzibati binalara baxış keçirilən zaman onlara erməni terrorçuların tərəfindən mina quraşdırıldığı üzə çıxıb.

Tərk etdikləri əraziləri minalamaq, vətəndaşlarımızın həlak olmasına cəhd etmək və azad olunmuş yerlərdə sahiblərinin qayıtmasını hər vaxt gecikdirmək kimi düşmənin murdar xislətinin təsdiqləyən minlərlə fakt var.

Uzun illər Ermənistanın işğalçılıq, etnik təmizləmə siyasətinə məruz qalan Azərbaycan bu gün mina terrorunun ağır fəsadlarını sürətlə aradan qaldırır. Əlbəttə, bu, çox böyük səylər tələb edir. Mövcud çətinliklərə baxmayaraq, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işləri aparılır, eyni zamanda regionda sülhün, əmin-amanlığın bərqərar olması üçün Ermənistanla münasibətlərin normalaşdırılmasına hesablanmış məqsədyönlü addımlar atılır.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

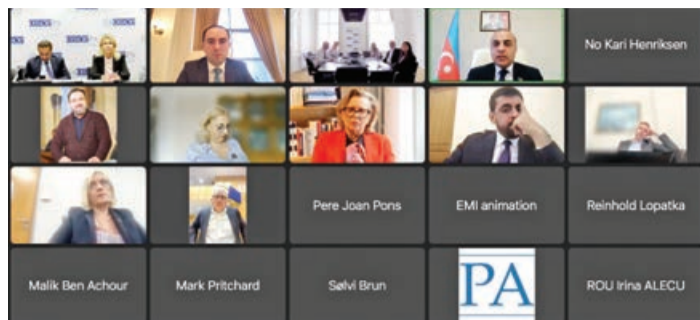

ATƏT PA-da Azərbaycan əleyhinə olan təşəbbüslərin qarşısı alınıb

Oktyabrın 5-də bir sıra ölkələrin təşəbbüsü ilə ATƏT PA-nın növbədənəkar onlayn Büro iclası keçirilib. Bu barədə AZƏRTAC-a Milli Məclisdən məlumat verilib.

Qeyd edilib ki, iclasın əsas mövzusu Cənubi Qafqazda baş verən son hadisələrin, xüsusilə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində həyata keçirilən lokal antiterror tədbirləri və bundan irəli gələn vəziyyətin müzakirəsi olub.

ATƏT PA-nın prezidenti - Finlandiyadan olan deputat Pia Kauma qeyd edib ki, Qarabağdakı hazırkı vəziyyət və orada yaşayan erməni sakinlərin hüquq və təhlükəsizliyinin qorunması ilə əlaqədar məsələləri müzakirə etmək, müəyyən addımlar atmaq məqsədilə bir sıra ölkələrdən olan büro üzvləri ona müraciət ünvanlayıb, bu məsələnin təxirə salınmadan müzakirə olunma-

sını xahiş ediblər.

Müzakirələr zamanı söz alan Azərbaycanın ATƏT PA-da nümayəndə heyətinin rəhbəri, ATƏT PA-nın İqtisadiyyat, elm, texnologiya və ətraf mühit məsələləri Baş Komitəsinin sədri, büro üzvü Azay Quliyev sentyabrın 19-20-də həyata keçirilən lokal antiterror tədbirlərinin səbəbləri, məqsədi və nəticələri barədə ətraflı məlumat verib.

Diqqətə çatdırılıb ki, ermənilərin davamlı təxribatlarına cavab olaraq Azərbaycanın və çox dəqiqliklə aparılan antiterror tədbirləri zamanı yalnız legitim hərbi hədəflər zərərsizləş-

dirilib, mülki əhaliyə və mülki infrastrukturaya heç bir zərər dəyməyib. A.Quliyev nəticədə qanunsuz erməni silahlı qüvvələrinin təslim olduğunu və oyuncaq rejimin özünü buraxdığını vurğulayıb. "Azərbaycanın Qarabağda suverenliyini tam və qəti olaraq bərpa etməsi işğaldan və işğal nəticəsində yaradılmış qanunsuz oyuncaq rejimlərdən əziyyəti çəkən ATƏT-ə üzv olan ölkələrə ümumiyyətlə, dünya üçün çox gözəl nümunə və təcrübədir. ATƏT və ona üzv olan ölkələr 30 illik hərbi təcavüzə və işğala son qoyaraq beynəlxalq hüquq bərpə edən Azərbaycana

minnətdar olmalıdırlar", - deyərək vurğulayıb.

Azay Quliyev həmçinin Qarabağ ermənilərinin, guya, "etnik təmizləməyə" məruz qaldıqları haqqında səslənən əsassız iddiaları konkret faktlarla rədd edib və müstəqil BMT missiyasının Qarabağa son səfərindən bəri tam əksini sübut olduğunu bildirdi.

İclasda Ermənistan və digər nümayəndə heyətlərinin Azərbaycana qarşı müəyyən tədbirlərin görülməsi, Qarabağ erməniləri ilə əlaqədar işçi qrupunun yaradılması ilə bağlı cəhdlərinin qarşısı alınıb, bu cür pozucu təşəbbüslər Büro tərəfindən rədd edilib.

Sonda ATƏT PA-nın prezidenti Pia Kauma və Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndə Kari Henriksen Ermənistan ilə Azərbaycan arasında etimadın yaradılmasına, Cənubi Qafqaza davamlı sülhün gətirilməsinə töhfə verməyə hazır olduğunu bildirdilər.

Rusiya Prezidenti: "Ermənistan özü Qarabağı Azərbaycanın bir hissəsi kimi tanıyıb"

Ermənistan özü Qarabağı Azərbaycan Respublikasının bir hissəsi kimi tanıyıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Rusiya Prezidenti Vladimir Putin "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunun plenary iclasında bildirdi.

Rusiya lideri qeyd edib: "Ermənistanın rəhbərləri bir-bəşə Azərbaycan ərazisində kvadratkilometrlərlə qeyd ediblər, təbii ki, Qarabağ da buraya daxildir. Bununla da Qarabağın "statusu" ilə bağlı əsas, tamamilə həlledici mə-

sələ həll olundu". O əlavə edib ki, 30 il ərzində Qarabağın müstəqilliyini heç kim tanımayıb.

Putin deyib ki, o, Azərbaycan və Ermənistan rəhbərlərinin Praqa və Brüssel görüşləri, onlar arasında aparılan danışıqların nəticələri barədə mətbuatdan xəbər tutub. "Bizə bu barədə heç kəs deməyib. Mən şəxsən bu barədə mətbuatdan öyrəndim", - deyərək Prezident qeyd edib.

Qarabağdakı rusiyalı sülhməramlıların statusu haqqında danışan Putin vurğulayıb ki, indi o, keyfiyyət baxımından dəyişib. Onun sözlərinə görə, Praqa və Brüssel görüşlərindən sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev onunla söhbətində rusiyalı sülhməramlı-

ların Azərbaycan ərazisində olması və onların statusunun ikitərəfli əsasda müzakirə edilə biləcəyinə diqqət çəkib.

Putin həmçinin qeyd edib ki, Ermənistan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyandan sonra rəsmi Bakı öz ərazisində konstitusiyaya quruluşunu bərqərar edib.

Keçmiş "DQR rəhbərləri"nin gələcək taleyini toxunan dövlət başçısı xatırladı ki, onlar Rusiya vətəndaşları deyil, hətta Vardanyan da Rusiya vətəndaşlığından imtina edib. "Mən elə başa düşürəm ki, onları heç İrəvanda da görmək istəmərlər", - deyərək V.Putin əlavə edib.

İrqi, islamofob, azərbaycanofob Avropa Parlamenti - Avropanın utanc mənbəyi

Gözlənilmədiyi kimi, Avropa Parlamenti ənənəsinə sadiq qaldı. Ədalətə, beynəlxalq hüquq və prinsiplərə deyil, qərəz və ikili standartlara üstünlük verdi. Fransanın təşəbbüsü ilə Azərbaycana qarşı qərəz və ikili standartlardan irəli gələn sənəd qəbul edildi.

Beləliklə, Azərbaycanofob, ermənipərəstliyi özündə ehtiva edən qətnamə ilə 30 il davam edən riyakar siyasətə sadiq qalmış oldu. Təşkilatın Qarabağda mövcud vəziyyətlə bağlı qəbul edilən qətnaməsində iddia olunub ki, bölgədə beynəlxalq hüquq və normalar pozulub. Heç bir fakt və rəqəm ortaya qoyulmadan Fransanın təşəbbüsü ilə qəbul edilən qətnamə başdan-ayağa qərəz və ikili standartlardan irəli gələn qərar kimi qiymətləndirilməlidir.

"Report" un bildirdiyi kimi, hətta bundan əvvəl Qarabağa səfər edən BMT missiyasının yekun rəyi belə nəzərə alınmayıb. Bu da onu deməyə əsas verir ki, təşkilat üçün orada mövcud vəziyyət, hansı proseslərin yaşanmasının heç bir əhəmiyyəti yoxdur. İnsanların azadından könüllü şəkildə çıxmasını "etnik təmizləmə" adlandırmaq isə həyasızlıq və riyakarlığın pik həddidir. 30 il bundan əvvəl Azərbaycanın beynəlxalq hüquqla təsbit olunmuş torpaqlarından yüz minlərlə insanın qo-

vulması, didərgin salınmasına göz yuman Avropa Parlamenti bu qərarı ilə bölgədə sülh və əmin-amanlığı deyil, müharibəni dəstəklədiyini ortaya qoymuş olub.

"Etnik təmizləmə"ni 30 il əvvəl məhz Ermənistan azərbaycanlılara qarşı həyata keçirib. Ondan əvvəl isə bu siyasət özəli Azərbaycan torpaqları olan və indi Ermənistan adlanan ərazidə həyata keçirilib. 200 minə yaxın əsrlər boyu yaşadıkları dədə-baba yurdlarından qovulub, hüquqları pozulub, yüzlərlə insan qətlə yetirilib. İndiyə qədər də pozulan hüquqları ilə bağlı hər hansı bir qərar qəbul edilməyib. BMT tərəfindən Azərbaycanın torpaqlarının işğaldan azad olunması barədə dörd qətnamə qəbul olunsada da, heç biri reallaşmayıb. Azərbaycan uzun illər beynəlxalq aləmin ədalətli bərpə edib torpaqlarının işğaldan azad ediləcəyinə inandı, o günü səbirlə gözlədi. Lakin o gün gəlmədi. Buna görə də Azərbaycan erməni təxribatlarına cavab verməyə məcbur qalıb müharibəyə başladı. Onda da insan haqları, hüquq və ədalət qorubluğun yadına düşdü. Onlar 44 gün ərzində Azərbaycanı sanksiyalarla hədələməkdən tutmuş hərbi müdaxilə ilə qorxutmağa qərar verdilər. Bəzən adama elə gəlir ki, bu qətnamələrin Ermənistan parlamenti qəbul edib və ya ola bilsin, bəzi erməni lobbi qruplarının onların üzərində müəyyən təsiri var.

Əks halda, bunu başa düşmək çox çətindir. Avropanın hüquq-mühafizə orqanları Avropa Parlamentinin bəzi üzvləri ilə erməni lobbisinin üzvləri arasında əlaqələri araşdırsalar, yaxşı olar.

Avropa Parlamenti əmin olsun ki, bu qətnaməni də kağız parçasından artıq deyil. Məsələ ondadır ki, Avropa Parlamentinin fəallığının səbəbi də var. Hədəf erməni lobbisinin maliyyəsini cəlb etməkdir. Onlardan çoxunun seçki kampaniyası erməni maliyyəsinə əsaslanır ki, bunun da özünü qaytarmaq lazımdır.

Beləliklə, Avropa Parlamentinin bu qərəzli yanaşması onun Azərbaycana qarşı sərbəst yürüşünün davamı kimi qiymətləndirilməlidir. Əminliklə deyə bilərik ki, müharibələr, işğallara, insan iztirablarına, ölkələrin ərazi bütövlüyü və suverenliyinə etnik və dini simpatiyaya əsasında yanan irqçi, islamofob, azərbaycanofob Avropa Parlamenti Avropanın utanc mənbəyidir.

Avropa Parlamentinin Azərbaycana qarşı çıxardığı qərəzli qərar sistemli xarakter daşıyır və hətta nifrət elementlərinə ehtiva edir. Bütün bunlar onu göstərir ki, Avropa Parlamentinin məqsədi insan hüquqları, beynəlxalq hüquq və Ermənistan ilə Azərbaycan arasında sülhü təşviq etmək deyil, regionda gerginliyi kövrükləməkdir.

Qranadada dördtərəfli görüşün nəticələrinə dair bəyanat qəbul edilib

Oktyabrın 5-də İspaniyanın Qranada şəhərində Avropa Siyasi Birliyinin (ASB) Sammiti çərçivəsində Fransa, Almaniya, Avropa İttifaqı Şurası və Ermənistan rəhbərlərinin (müvafiq olaraq Emmanuel Makron, Olaf Solt, Şarl Mişel və Nikol Paşinyanın) iştirakı ilə Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin (müvafiq olaraq İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğan) keçirdiyi yığıncaq"ın nəticələrinə dair bəyanat qəbul olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bəyanatda Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel, Fransa Prezidenti Emmanuel Makron və Almaniya Kansleri Olaf Solt "Qarabağ ermənilərinin bu yaxınlarda kütləvi şəkildə köçürülməsinin nəticələri ilə əlaqədar Ermənistan əlavə humanitar yardımın göstərilməsi"nin zərurətini ifadə ediblər. Sənəddə vurğulan ki,

bu "qaçqınlar" "heç bir şərt olmadan, beynəlxalq monitorinq və onların tarixinə, mədəniyyətinə və insan hüquqlarına lazımı hörmətə" öz evlərinə və yaşayış yerlərinə qayıtmaq hüququnu həyata keçirmək imkanına malik olmalıdırlar.

Sənəddə Prezident Mişelin 2023-cü il 14 may və 15 iyul tarixli bəyanatlarında qeyd olunduğu kimi, Ermənistan

(29 min 800 kvadratkilometr) və Azərbaycanın (86 min 600 kvadratkilometr) suverenliyinin, sərhədlərinin toxunulmazlığının və ərazi bütövlüyünün qarşılıqlı tanınması əsasında" Ermənistan ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin normalaşdırılmasına yönəldən səylərin dəstəkləndiyi vurğulanıb.

Bəyanatda güc tətbiq etməməklə və güc tətbiq etməklə hədələməyə prinsipi ciddi rəyət etmək çağırışı yer alıb, "SSRİ Baş Qərargahının tərəflərə təqdim edilmiş son xəritələrin əsasında sərhədlərin delimitasiyası üzrə işlərin təcili aparılmasının zərurətini diqqətə çatdırılıb. Bildirilib ki, bu həm də qüvvələrin ayrılması, eləcə də sülh müqaviləsi üzrə aparılan işin başa çatdırılması və bütün

humanitar məsələlərin həlli üçün əsas olmalıdır.

Bəyanatın müəllifləri regional əməkdaşlığın genişləndirilməsinə, Ermənistan ilə Türkiyə arasında bütün sərhədləri bərpa etməyə, eləcə də "ölkələrin suverenliyinə və yurisdiksiyasına tam hörmət, habelə bərabərlik və qarşılıqlı prinsipləri əsasında" regional kommunikaşiyaları açmağa çağırırlar.

Avropa liderləri Ermənistanı və Azərbaycanı bütün saxlanılanları azad etməyə, habelə itkin düşənlərin taleyi ilə bağlı məsələnin həllində əməkdaşlıq etməyə və minalardan təmizləmə işlərinə kömək göstərməyə çağırırlar.

"Azərbaycan tərəfinin iştirakı olmadan qəbul edilən bəyanatların hansı əhəmiyyət kəsb edir?" Bu, ritorik sualdır.

Avropa Siyasi Birliyinin növbəti sammiti hələ başlamadan əvvəl qalmaqallı oldu

İspaniyanın Qranada şəhərində Avropa Siyasi Birliyinin növbəti sammiti işə başlayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu tədbir onun təşəbbüskarlarının nəzərdə tutduğu formata keçirilən üçüncü forumdur.

Avropa Siyasi Birliyi 2022-ci ildə siyasi və strateji diskussiyalar üçün təsis edilmiş hökumətlərarası təşkilatdır. Layihənin məqsədi bütün Avropa ölkələrinin siyasətlərinin əlaqələndirilməsi platformasını yaratmaq və qitədə təhlükəsizlik, sabitlik və Avropanın inkişafı, xüsusən ötən ilin ortalarında Ukraynada müharibə ilə əlaqədar başlayan dövrün enerji böhranından sonra vəziyyətin müzakirəsi üzrə ümumi maraq doğuran məsələlərdə siyasi dialoqa və əməkdaşlığa kömək etməkdir. Avropa Siyasi Birliyinə Aİ-nin üzvi olmayan ölkələr, o cümlədən Böyük Britaniya, Azərbaycan, İspaniya, Ukrayna, Moldova, Türkiyə, Gürcüstan və Ermənistan da daxildir.

Birliyin ilk sammiti 2022-ci ilin oktyabrında Praqada, ikincisi isə cari ilin iyununda Moldovada keçirilib. Bununla bağlı xatırlatmaq lazımdır ki, əvvəl keçirilən hər iki sammitdə Avropa İttifaqına üzv dövlətlərin liderləri ilə yanaşı, həmçinin Türkiyə, Azərbaycan və Ermənistanın rəhbərləri də iştirak ediblər. Bu, Praqada keçirilən sammit zamanı Prezident İlham Əliyev ilə baş nazir Nikol Paşinyan arasında Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin və son dəqiqədə danışıqlar masasına "özünü yetirən" Fransa prezidenti Emmanuel Makronun iştirakı ilə qeyri-rəsmi görüşün baş tutmasına şərait yaratdı. Moldovada isə görüş daha geniş tərkibdə keçirildi və Praqadakı görüş iştirakçıları ilə yanaşı, həmin tədbirdə Almaniyanın Federal Kansleri Olaf Solt da iştirak etdi.

Yuxarıda bu görüşləri nədə "qeyri-rəsmi" adlandırdıq? Məsələ ondadır ki, Bakı ilə İrəvan arasında danışıqlar prosesinin önəmli formatı (yəni dövlət rəhbərləri səviyyəsində) Şarl Mişelin moderatörülük etdiyi Brüssel formatıdır. Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin vasitçiliyi ilə Moskva və Soçidə keçirilən görüş formatı da mövcuddur. Yüksək səviyyəli görüşlərlə yanaşı, həmçinin iki ölkənin XİN rəhbərlərinin səviyyəsində və "Hacıyev-Qriqoryan" formatında da görüşlər keçirilib. Onlar, xatırladığımız

kimi, Cenevrədə və Vaşinqton/Arlinqtonda baş tutub. Bütün bunlar məhz danışıqlar prosesinin formatlarıdır.

Azərbaycan və Ermənistan rəhbərlərinin Avropa Siyasi Birliyi çərçivəsində danışıqlar prosesi formatı Brüssel və Rusiya görüşlərini əvəzləmir və ya onlara heç nə əlavə etmir.

Bu görüşləri rəsmi olmayan politologiya dili ilə "saat qəbriyərinin dəyişdirilməsi" adlandırmaq olar. Rusiya XİN-in başçısı Sergey Lavrov bu yaxınlarda həmin təmasların xarakterizə edilməsi üçün daha bir maraqlı frazadan istifadə etdi - "ayaqüstü görüşlər". Bu fraza jurnalistlərin və diplomatların xoşuna gəldi, dərhal döviyyəyə götürüldü və peşakar politologiya leksiyona əlavə edildi.

Bu kontekstdə Avropa Siyasi Birliyi çərçivəsində Praqa və Moldovada keçirilən görüşlər məhz bu təmaslar, yəni "ayaqüstü görüşlər" səviyyəsinə aiddir. Praqadakı birinci görüşdən sonra qeyd etdiyimiz kimi, Fransa prezidenti son dəqiqədə özünü yetirə bildi və sanki bu "uğuru" davam etdirərək artıq formalaşmış Brüssel formatına da əl atmağa çalışdı. Xatırladığımız kimi, ötən ilin noyabrında, yəni dekabrın 7-də Belçika paytaxtında nəzərdə tutulmuş üçtərəfli görüşdən əvvəl xarici qonaqların sualını cavablandıran Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, onun köməkçisi Nikol Paşinyan tərəfindən Şarl Mişellə yanaşı, Makronun da görüşdə nəzərdə tutulmamış iştirakı ilə bağlı şərt irəli sürüb. Həmin vaxt bütün bunların fransız liderinin milli televiziyanın efirində çox kəskin bəyanatları və çıxışları silsiləsindən sonra baş vermişdi və bu, rəsmi Bakı və Azərbaycan ictimaiyyəti tərəfindən haqlı narazılıqla qarşılanmışdı. Bu səbəbdən Paşinyanın gözlə-

nilmədən Brüssel formatının davamı, daha doğrusu, Fransa liderinin iştirakı ilə bağlı öz şərtlərini irəli sürməsi, faktiki olaraq, dekabr görüşünün baş tutmaması demək idi. Azərbaycan dövlətinin başçısı da bunu bəyan etdi.

Bakının sort mövqeyi xarici tərəfləşlən Brüssel formatının dəyişdirilməsindən imtinaya məcbur etdi. Amma məhz həmin vaxt məlum oldu ki, Avropa Siyasi Birliyi çərçivəsində görüşlər bir daha olmayacaq, onlar danışıqlar prosesi formatı səviyyəsinə "çatmayacaq". Ən yaxşı halda onlar komiyot dəyişikliyi, yəni Olaf Soltun iştirakının əlavə edilməsi ilə kifayətlənə bilərlər. Beləliklə, "ayaqüstü saatların dəyişdirilməsi" də əvvəlki səviyyədə qaldı.

Moldovadan sonra - artıq cari ilin iyununda Brüsseldə danışıqlar prosesinin "xilas edilmiş" üçtərəfli formatında daha bir görüş oldu. Ondan sonra növbəti "saatların dəyişdirilməsi" müəyyən olundu, bu, Avropa Siyasi Birliyi sammiti çərçivəsində Qranadada baş tutmalı idi.

Azərbaycan qalib dövlətdir və məğlub ölkə, habelə onun havadarları bizim qarşımızda şərt qoya bilməzlər. Çoxdan yetişən və imzalanması mümkün olan sülh sazişini isə Avropa Siyasi Birliyinin köməyi olmadan da imzalamaq olar. P.S. Bu məqalə dördüncü olunan vaxt Bakının sammitində iştirakı ilə bağlı mümkün səbəblər haqqında rəsmi təsdiq daxil oldu. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici Siyasət Məsələləri Şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev özünün "X" mikrobloqunda rəsmi Bakının Qranadada nəzərdə tutulan görüşdə iştirakına qarşı çıxan Fransanın mövqeyini pislədiyini yazıb.

Məğlub olmağı da bacarmaq lazımdır

200 ildir ki, erməni millətçiləri kirimək bilmədən ambisiyalarının zirvəsində eşələnərkən zövq alırlar. Bu kütlə o qədər anlaşılmaz və heç bir məntiqə sığmayan ələ vəciz siyasi gedişlər edir ki, sanki iflic keçirib, sağalmaz xəstəliyə tutulub.

Gördüyümüz, bildiyimiz, oxuduğumuz odur ki, müharibədə məğlub olan tərəf susub qınına çökür və quzu kimi harada desən, orada durar. Amma bu, erməni separatçılarına aid deyilməmiş, son demə. Onlar məğlub olurlar, sonra yenə də ara vermədən diz atıb öyləmək üçün əldən-ayaqdan gedirlər. Darmadağın olsalar da, ibrət alıb kirimək əvəzinə, "coşub" daha da çaşa gəlirlər. Ermənistan yenə də vaxtında qoyulmuş xaş kimi piçhapıq qaynamaqdadır. Səngər qazıb lağın atırlar, növbəti münaqişələrə doğru iməkləyirlər. Bir sözlə, peşələri müharibəyə əmbiz oynaıb, göbək atmaqdır. Ağilları elə qıc olub, çat verib ki, güllüncə qaldıqlarını belə, anlamaq iqtidarında deyillər.

Fransa "ələkçinin qıl verəni" təmsalında uzaqda olsa da, özünü ermənilərə yaxın və təəssübkeş göstərmək üçün dərindən qabıqdan çıxır. Hələ əvvəlki prezident Fransua Olland əllərinə xına qoymuşdu ki, "Ermənistanın imtina Fransa üçün böyük abırsızlıq olardı. Artıq Ermənistan sərhədinin bizim üçün müqəddəs olduğunu bəyan etməyin vaxtı çatıb." Gülməli odur ki, fransızlar faşist Almaniyasına məğlub olanda sərhədlərinin müqəddəsliyini düşünmədən göz qırpmında məğlubiyət aktına imza atmışdılar, amma nədənsə 44 günlük Vətən müharibəsində ermənilər darmadağın edildikdən sonra ələ-ayağa düşüb küy qaldırır. Ermənilərə sudaqatlıqlarını nümayiş etdirmək üçün poz verməkdən belə, utanmırlar.

Məsələnin mahiyyətini belə anlamaq lazımdır: Azərbaycan dövləti antiterror tədbirləri sayəsində erməni faşist ideologiyasını darmadağın etdi, işğal altında qalan ərazilərimizi də geri qaytardı. Əksər dövlətlər bizim işğalçılara qarşı apardığımız aksiyaları dəstəklədi, amma Fransa hamdan fərqli, birmanalı şəkildə erməniləri qane edən mövqə sərgilədi. Böyük güclər ədalətli olmayan, dünya da ədalətli ola bilmir.

Məhz belə üzdeyənə qədər əmək səhəb olur ki, erməni millətçiləri reallıqla barışb yalanlardan ol çökə bilmirlər. Ümumiyyətlə, onlar ömürləri boyu yalanlara alışıblar. Yalan onların keçmişinə, tarixinə, əqidə və əxlaqlarına hopub. Dilləri, əlifbalı, tarixləri, nələrə varsa yalan üstündə qurulu. Həqiqətə baş əymək, düz danışmaq, aldatmamak onlar üçün intihar bərabərdir. Bir gün nəse uydurmasalar, yaşaya bilməyəcəklər.

Amma onların təbliğat məşinının anlamadığı sadə bir həqiqət var. Bu yalanlar illərlə, bəzən də əsrərlə yaşaya bilirdi. Lakin bu gün tarixi reallıqlar fərqlidir. Artıq istənilən erməni yalanı bir əsr əvvəlki kimi uzun ömür sürmür, gündəmə sızan kimi ifşa olunur. Məsələn, onların yalnız bu il ərzində Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsinə "irqi ayrı-seçkilik"lə bağlı qaldırılan 3 iddia Azərbaycan ikisi rədd edilmişdir. Azərbaycan tərəfi Ermənistanın bu əsassız iddialarına tutarlı cavab vermişdir, daha doğrusu, sadəcə, həqiqəti ortaya qoymuşdur.

"Təəssüf ki, Ermənistan tərəfi bizə nə mina xəritələri, nə də məzarlıqlarla bağlı xəritələr barədə dəqiq məlumat vermir" - bunu Azərbaycanın Baş prokuroru Kamran Əliyev jurnalistlərə açıqlamasında bildirib. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə aşkarlanan kütləvi məzarlıqlarla bağlı Azərbaycan beynəlxalq təşkilatlarla

əməkdaşlıq etsə də, təəssüf ki, Ermənistan tərəfi bizə mina xəritələri və məzarlıqlarla bağlı xəritələr barədə dəqiq məlumat vermir. Görürsünüz, yenə də yalan.

İstənilən müharibədə uduzan tərəf əvvəlcə məğlubiyət aktını imzalayır və sonra qalib tərəfin bütün tələblərini icra etməyə başlayır. Ermənistan isə faciəvi məğlubiyətlərindən sonra yenidən Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində qalmış quldur tör-töküntülərini silahlandırmağa başladı. Bu, dünya tarixində görünməmiş nadir hadisələrdən idi. Və haqq etdikləri cavabı da aldılar. Artıq qondarma rejimin liderlərindən bir neçəsi qandallanıb Bakıya gətirilib. Digərləri də gətiriləcək, gec-tezi var. Ona görə də Ermənistan sülhə nə qədər tez gəlsə, bir o qədər yaxşıdır, ilk növbədə özü üçün.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"

Menendezlərin yeni qalmaqalı

Ermənipərəst senatorun arvadı piyadanın ölümü ilə nəticələnən qəza törədib

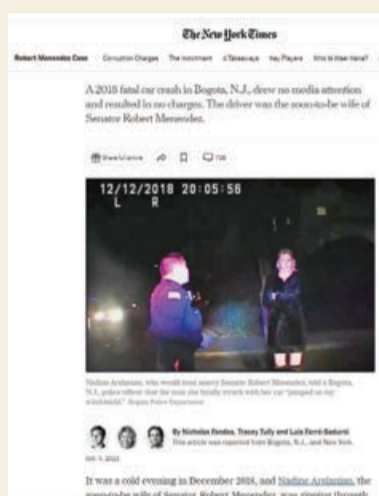
ABŞ Senatının xarici əlaqələr komitəsinin sabiq sədri, ermənipərəst Bob Menendez və onun ermənişilli həyat yoldaşı Nadine Arslaniannın ittiham olunduğu proseslə bağlı yeni detallar üzə çıxmaqdadır. Rüşvət almaqda ittiham olunan senator və arvadı ilə bağlı davam edən təhqiqat zamanı onların qanunazidd əməlləri barədə aşkarlanan yeni faktlar ölkə gündəminin ilk sıralarında yer alır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Birleşmiş Ştatlarda nüfuzlu "The New York Times" qəzetində dərc edilən məqalədə senatorun arvadı Nadine Arslaniannın 2018-ci ildə törətdiyi avtomobil qəzası nəticəsində bir nəfərin ölümünə səbəb olmasının ortaya çıxdığı bildirilib.

"Menendez ittihamı: "Mercedes" və ölümə nəticələnən gizli qəza" adlı məqalədə qeyd edilib ki, 2018-ci ilin dekabrında Nyu Cersi ştatının Boqota məhəlləsində ölümə nəticələnən avtomobil qəzası senator Robert Menendezin gələcək həyat yoldaşı üçün heç bir ittihamla nəticələnmədi. Həmin gün Nadine Arslaniannın "Mercedes-Benz" markalı qara rəngli avtomobilə hərəkətdə olarkən 49 yaşlı Riçard Koopu vurub. Ağır yaralanan həmin şəxs xəstəxanaya çatdırılsa da, aldığı xəsarətlərdən az sonra həyatını itirib. Polis hadisə vaxtı avtomobildə tək olan Nadine Arslaniannın qısa sorğu-sualdan sonra "günahsız olduğu" qənaətinə gəlib. Həmin gecə Boqota məhəlləsində baş verən hərəkətdə illər boyu xəbər verilmədi. Bu isə şahidlərin və Koopun ailəsinin dəhşətli qəza barədə susdurulması barədə fikirlərə yol açır.

Qəzetin yazdığına görə, Bob Menendez və Nadine Arslaniannın (onlar 2020-ci ildə evləniblər - red.) 2018-ci ildən münasibətləri var idi. Bob Menendez sonradan birgə rüşvət qalmaqalının iştirakçısı olduğu misirli iş adamı İvə Hana ilə məhz gələcək həyat yoldaşı tanış edib. İttihamla görə, senator Misir hökumətinə qanundankənar yollarla yardım etmək üçün öz səlahiyyətlərindən sui-istifadə edib.

Qeyd edək ki, son dərəcə ciddi-cəhdlə ört-basdır edilmiş bu qəzanın üstünün beş ildən sonra açılması və bununla bağlı yaranan yeni qalmaqal onsuz da çətin durumda olan Menendez ailəsinin işini daha da ağırlaşdırıb. ABŞ Konqresinin xarici əlaqələr komitəsinin sədri Bob Menendez bu vəzifəyə gəldiyi 2006-cı ildən sonra rüşvət ittihamı ilə ikinci dəfədir üzleşir. O, əvvəlki ittihamlardan yayınmağa nail olsa da, hazırkı ittihamlar kifayət qədər ciddi sübutlar əsasında irəli sürülüb. Məhz bunun nəticəsidir ki, Bob Menendez sentyabrın 23-də vəzifəsindən müvəqqəti istefaya verməyə məcbur olub.

duğu vurulanı. Belə ki, qəza nəticəsində həlak olan şəxsədən alkoqol və narkotik müayinələr üçün nümunələrin götürüldüyü, ancaq sürücüdən götürülmədiyi qeyd edilib. Bundan başqa, hadisə yerinə gələn və özünü təqaüdcü zabit kimi təqdim edən şəxsin araşdırma prokurorlarının cəlb edilməməsi barədə polisərlə danışıq aparması, həmçinin polis zabitlərindən birinin qəzadan törədən Nadine Arslaniannın guya heç bir "günahının olmaması" qeydi barədə məqamların ciddi şübhələr doğurduğu vurğulanıb.

Qəzetin yazdığına görə, Bob Menendez və Nadine Arslaniannın (onlar 2020-ci ildə evləniblər - red.) 2018-ci ildən münasibətləri var idi. Bob Menendez sonradan birgə rüşvət qalmaqalının iştirakçısı olduğu misirli iş adamı İvə Hana ilə məhz gələcək həyat yoldaşı tanış edib. İttihamla görə, senator Misir hökumətinə qanundankənar yollarla yardım etmək üçün öz səlahiyyətlərindən sui-istifadə edib.

Müstəmləkəçi Fransanın böhtan dolu bəyanatlarla özlərini ifşa edirlər

İşğalçılar, terrorçular, uşaq qatillərini dəstəkləyənlər, onlara arxa duranların uzun illər Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həllində müsbət rol oynamaqdan, bunun əksinə fəaliyyət göstərmişdikləri məlumdur. Bir həqiqət də var, sülhdən, ədalətdən dəm vurmayan əsl sivilizasiya yalnız bugünkü əməlləri deyil, eyni zamanda yaşadığı tarix aydın şəkildə göstərir.

Fransa kimi tarixi soyqırımlarla "zəngin" olan, əli bir milyon yarım əlcəzairlinin qanına batmış müstəmləkəçinin Cənubi Qafqazda münaqişənin bitməsinə istəməsi, sülhə, sabitliyə nail olmaqda maraqlı olması qətiyyətinə inandırıcı görünür. Çünki Fransa demokratiyə ölkə olmadığını əsrlər boyu apardığı müstəmləkəçilik siyasəti ilə, Şimali Afrikada, Əlcəzairdə və dünyanın digər yerlərində yerli əhaliyə tutduğu qanlı divanlar, soyqırımları ilə təsdiq edir.

Fransanın ədaləti, beynəlxalq hüquq qorumaqdan gəldiyinin daha bir təzahürü Azərbaycan torpaqlarını on illər boyu işğalda saxlayan, həmin ərazilərdə heç bir quruculuq işləri həyata keçirməyən, yalnız dağıtmaq, uçurmaq, xarabalığa çevirməklə məşğul olan qəsbkar Ermənistan dövlətinin əsirgənməsidir.

Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin ən köksin dövrlərində də Fransa hər zaman yanğıni körükçülərdən oldu. Artıq keçmişdə qalan Qarabağ münaqişəsinin həllində vasitəçilik missiyasını yerinə yetirmək məqsədilə yaradılan qurumun həmsədr dövlətlərindən biri kimi, bu ölkə düzgün qərar verməli ikən öz xislətdən kənara çıxıb. Fransa yürütdüyü ermənipərəst siyasətdən çəkilmədi, bir daha iç üzünü ortaya qoydu.

Bitün dünyaya bəllidir ki, Azərbaycan 2020-ci ilin payızında, Ermənistan silahlı qüvvələrinin təxribatı səbəbindən başlayan İkinci Qarabağ müharibəsində ərazilərini öz gücü ilə işğaldan azad etdi. Amma müharibədən sonra da Ermənistan işğalçılıq mövqeyindən uzaqlaşmadı, ordumuzun erməni vandallarının zülmündən xilas etdiyi torpaqlarımızda dinc həyatın bərqərar olmasına imkan verməməyə çalışdı. Qarabağımızda yerləşən Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələri, qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələri təxribatlar, mina terrorları törətməkdə davam edirdilər. Bu ilin 19-20 sentyabrında Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin həyata keçirilməsində məqsəd bunun qarşısını almaq, suverenliyini tam bərpa etmək idi. Azərbaycan Ordusu çətin relyefli mənzərədə böyük mühəndis işləri nəticəsində qurulan istehkamların mövcud olduğu ərazidə antiterror tədbirlərini uğurla həyata keçirdi. Lokal xarakterli antiterror tədbirləri çərçivəsində silahlı qüvvələrimiz tərəfindən mülki şəxslər və heç bir mülki obyekt qətiyyətlə hədəfə alınmadı, yalnız hərbi hədəflər zərərsizləşdirildi. Bundan sonra bölgəni nələr gözlədiyi də bəllidir. Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, Azərbaycan çox-

millətli, çoxkonfessiyalı dövlətdir. Bitün bölgələri kimi, azadlığı özünə qaytarılmış Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdada birgə yaşayış təmin ediləcək.

Dövlət başçısı İlham Əliyev bu il sentyabrın 20-də xalqa müraciətində diqqətə çatdırdı ki, Qarabağda yaşayan erməni əhali də nəhayət rahat nəfəs ala bilər. Prezident İlham Əliyev bir daha vurğuladı ki, Qarabağın erməni əhalisi bizim vətəndaşlarımızdır: "Mən əminəm ki, Qarabağda yaşayan erməni əhalisi tezliklə yaxşılığa doğru dönüşü görəcək. Çünki bizim niyyətimiz sülh, qarşılıqlı anlaşma, qarşılıqlı hörmət əsasında birgə həyat qurmaqdır".

Lokal xarakterli antiterror tədbirlərindən sonra məqsədyönlü işlərin reallaşdırılmasına başlanıb. Azərbaycan dövləti sülhə, sabitliyin, təhlükəsiz həyatın bərqərar olmasına çalışır. Niyəti də bəllidir, gördüyü işlərdə göz əhaliyə tutduğu qanlı divanlar, soyqırımları ilə təsdiq edir.

Bu ölkənin rəsmilərinin sərəmsən bəyanatları, Ermənistanı yeni müharibə çağırışları təsdiq edir ki, Paris Cənubi Qafqaz regionunda otuz ildən çox davam edən münaqişənin bitməsindən narazıdır və buna mane olmağa çalışır. Oktyabrın 3-də Fransanın Avropa və xarici işlər naziri Katrin Kolonnanın Ermənistanı səfəri çərçivəsində matbuat konfransı zamanı Azərbaycanı qarşı səsləndirən ərazilərdə əsassız iddiaların da əsl məqsədi budur. Xarici İşlər Nazirliyindən açıqlama verildi ki, 30 ilə yaxın müddətdə Azərbaycanın öz doğma torpaqlarından güc yolu ilə kütləvi şəkildə qovulmasına, onlara qarşı müharibə cinayətləri və kütləvi qırğınlar törədilməsinə heç zaman əhəmiyyət verməyən Fransanın indi heç bir əsas olmadan və BMT, Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi, BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığı və digər beynəlxalq təşkilatların səsləndirdiyi mövqeyə tamamilə zidd olaraq, bölgədən könlüllü əsasda getmiş erməni sakinlərin ərazilərdə zorla köçkün düşdüyünü iddia etməsi beynəlxalq ictimaiyyəti çaşdırmaq məqsədi daşıyır.

Fransanın Ermənistanı hər vaxtla silahlandırmağa çalışması, onu yenidən təcavüzə və hərbi avantüraya cəlb etməsi qəbul ediləndir. Fransanın bölgəmizə tarixən müdaxilə etmə cəhdləri kimi, bu səylərdən də ugrusuzluğa düşəcək rəsmi Parisə aydın olmalıdır.

Beynəlxalq təşkilatlar da, Ermənistanın baş naziri də Azərbaycanın həyata keçirdiyi lokal xarakterli antiterror tədbirləri zamanı dinc erməni sakinlərə qarşı heç bir təhdid olmadığını bəyan ediblər.

Azərbaycan hər zamankı kimi, öz haqlı mövqeyində qətiyyətlidir. Müstəmləkəçi Fransanın rəsmilərinin yalan, böhtan dolu bəyanatları həqiqəti pərdələyib, yalnız özlərini ifşa edirlər.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

ZƏFƏR gündəliyi
6 oktyabr
2020-ci il

Cəbhənin bütün istiqamətlərində döyüşlər gedir. Müdafiə Nazirliyi işğaldan azad edilmiş Cəbrayıl rayonunun Çaxırli kəndinin videogörüntülərini yayır.

Azərbaycan Ordusunun əks-hücum əməliyyatı zamanı müxtəlif istiqamətlərdə düşmənin zirehli texnikaları, atəş, dəstək və təminat vasitələri darmadağın edilib. Düşmənin 63-cü tank taburunun daha 3 tankı, o cümlədən 41-ci və 62-ci artilleriya alaylarının 4 ədəd BM-21 "Qrad" yaylım atəşli reaktiv sistemi məhv edilib. 42-ci artilleriya alayının atəş mövqeyində yerləşdirilmiş D-20 artilleriya qurğuları və onların heyətləri zərərsizləşdirilib.

Rusiyanın "Perviy kanal" televiziyasına müsahibə verən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın savaşa müddətli döyüşçüləri cəlb etməsi ilə bağlı iftirlərə cavab verdi.

Prezident dedi ki, bu gün Azərbaycan Ordusu öz ərazilərini azad edir. Döyüş əməliyyatları yerindən çökmüş videolarda bizim artilleriyanın, pilotsuz uçuş aparatlarının necə işləməsi, Azərbaycanın əsgər və zabitlərin işğaldan azad edilmiş torpaqlarda bayraqlarımızı necə ucaltdıqlarını görünür:

"Buna görə də bu ittihamlar əsassızdır, biz onları qətiyyətlə rədd edirik və bu cür şayiələr, yoxlanılmamış məlumatların ictimai rəylə necə manipulyasiya etməsinə yol vermə bilmərik. Qoy sübutlar təqdim etsinlər. Bu gün fəal döyüş əməliyyatlarını onuncu gündür, bizə heç bir sübut təqdim edilməyib".

Dövlət başçısı vurğuladı ki, Ermənistan yenə də dinc əhaliyə atəş açır. Bu da erməni tərəfinin köhnə taktikasıdır. Onlar hər dəfə döyüş meydanında məğlubiyətə uğrayanda dinc əhaliyə ziyan vurmağa və beləliklə, Azərbaycan Ordusunun əks-hücumunu dayandırmağa çalışaraq, belə alçaq hərəkətlərə ol atırlar. Lakin onlar bu əks-hücumu dayandıra bilməzlər və bilməyəcəklər.

Müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənovun rəhbərliyi ilə xüsusi xidməti müşayiət keçirilir. Müşavirədə aparılan əks-hücum əməliyyatında hazırda mövcud olan vəziyyət təhlil olunaraq, düşmənin qüvvələrinin planı, məqsədyönlü və ardıcıl darmadağın edilməsinin davamlılığı təşvişdir.

Müdafiə naziri qoşunlara azad olunmuş ərazilərdə həyati əhəmiyyətli və ilkin zəruri tədbirlərin görülməsinə göstəriş verir. Nazir tərəfindən "İsgəndər" əməliyyat-taktiki raket komplekslərinin tətbiq olunacağı halda adekvat cavab verəcəyi bildirilir. Zakir Həsənov Azərbaycan Ordusunun arsenalındakı yüksək dəqiqlik və böyük dağıdıcı qüvvəyə malik silah növlərini tətbiq etməklə düşmənin hərbi-strateji infrastrukturuna böyük zərər endirməyi planlaşdırmağı təşvişdir.

Ermənistan silahlı qüvvələri Yevlax, Goranboy və Beyləqan rayonlarının ərazilərini atəşə tutur.

İran İslam Respublikasının Prezidenti Həsən Ruhani Azərbaycan Prezidentinə telefonla zəng edib.

Həsən Ruhani Ermənistan-Azərbaycan təmas xəttində silahlı qarşıdurmanın davam etməsindən ölkəsinin narahatlığını və münaqişənin tez bir zamanda sülh yolu ilə həll olunacağına ümidvar olduğunu bildirdi.

Prezident İlham Əliyev qeyd edir ki, Ermənistanın təxribatına cavab olaraq başlanan savaşda hərbi qulluqçularımız, 27 mülki şəxsimiz həlak olub, 170-dən çoxu yaralanıb, 900-dən artıq evə ziyan dəyib və ya tamamilə dağıdılıb. Azərbaycan tərəfi uğurlu əks-hücum əməliyyatları həyata keçirərək, işğal olunmuş torpaqlarımızın bir hissəsini işğaldan azad edib.

Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, İran-Azərbaycan dövlət sərhədinin işğal olunmuş ərazilərinin bir hissəsi Azərbaycanın nəzarətinə keçib və sərhədböyü işğaldan azad olunmuş ərazilərdə tezliklə Azərbaycan sərhəd qoşunlarının və sərhəd infrastrukturunun yerləşdirilməsi nəzərdə tutulur.

Prezident həmçinin Ermənistanın davam edən hərbi təcavüzünün və təxribatlarının regionda sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunması üçün ən böyük əngəl olduğunu bildirmişdi.

Gün ərzində cəbhənin müxtəlif istiqamətlərdə gedən döyüşlərdə Ermənistan ordusuna məxsus 2 ədəd BM-21 "Qrad"ı sıradan çıxarıb.

41-ci artilleriya alayının atəş mövqelərində dayanan "Qrad"lar Azərbaycan Ordusunun atəş zərbəsi ilə məhv edilib.

Bundan əlavə, 42-ci artilleriya alayının atəş mövqeyində yerləşdirilmiş D-20 artilleriya qurğuları və onların heyətləri də bölmələrimizin sərəst atəşi ilə məhv edilib.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

QƏRAR

Bakı şəhəri, 4 oktyabr 2023-cü il

“Elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsinin forması, tətbiqi, uçotu və istifadəsi Qaydaları”nın və “Yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqinin forması, tətbiqi, uçotu və istifadəsi Qaydaları”nın təsdiq edilməsi barədə

"Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 3 dekabr tarixli 406-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və həmin Qanunun tətbiqi ilə əlaqədar bir sıra məsələlərin tənzimlənməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 29 dekabr tarixli

1533 nömrəli Fərmanının 2.1.1-ci yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərar alır:

1. "Elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsinin forması, tətbiqi, uçotu və istifadəsi Qaydaları" təsdiq edilsin (1 nömrəli əlavə).

2. "Yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqinin forması, tətbiqi, uçotu və istifadəsi Qaydaları" təsdiq edilsin (2 nömrəli əlavə).

3. Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsinin və yük avtonəqliyyat

tı üçün elektron yol vərəqinin tətbiqi ilə əlaqədar müvafiq texniki imkanların yaradılmasını təmin edən tədbirlər görsün.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 4 oktyabr tarixli 355 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir

1 nömrəli əlavə

Elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsinin forması, tətbiqi, uçotu və istifadəsi qaydaları

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 71-3.2-ci maddəsinə əsasən hazırlanmışdır və elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsinin forması, tətbiqi, uçotu və istifadəsi qaydalarını müəyyən edir.

1.2. Elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsi - "Avtomobil nəqliyyatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq avtomobil nəqliyyatı ilə əmtəə təyinatlı yüklərin ölkədaxili daşınması zamanı yük daşıma müqaviləsində başqa qayda nəzərdə tutulmamışdırsa, yükəndərən tərəfindən tərtib edilməklə rəsmiləşdirilən sənəddir.

1.3. Avtomobil nəqliyyatı ilə əmtəə təyinatlı yüklərin daşınması elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsi ilə rəsmiləşdirilir. Bu Qaydalara əlavə ilə müəyyən edilmiş elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsi ilə rəsmiləşdirilməmiş əmtəə təyinatlı yüklərin daşınmasına yox verilir.

1.4. Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 16.1.11-10-cu maddəsinə əsasən "Avtomobil nəqliyyatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq avtomobil nəqliyyatı vasitəsilə əmtəə təyinatlı yüklərin daşınmasına görə elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsini tərtib etmək vergi ödəyicisinin vəzifəsidir.

2. Elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsinin tərtib edilməsi

2.1. Elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsi Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin "AYNA" informasiya sistemində (bundan sonra - informasiya sistemi) yaradılmış "Elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsi" altisistemində Azərbaycan dilində hazırlanır.

2.2. Elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsi tərtib edilərkən daşınmanın xarakterindən asılı olaraq əməliyyatın növü hissəsində aşağıdakılardan biri seçilir:

2.2.1. malların bir vergi ödəyicisindən digər vergi ödəyicisinə təqdim edilməsi ilə bağlı daşınması;

2.2.2. malların bir vergi ödəyicisindən digər vergi ödəyicisinə qaytarılması ilə bağlı daşınması;

2.2.3. əvvəlcədən sifariş edilməyən, satışa çıxarılan malların daşınması;

2.2.4. parakəndə qaydada son istehlakçıya təqdim edilmiş malların daşınması;

2.2.5. parakəndə qaydada təqdim edilmiş son istehlakçıdan qaytarılan malların daşınması;

2.2.6. ümumi istifadədə olan avtomobil yollarına çıxmaqla malların təsərrüfatdaxili daşınması;

2.2.7. emal verilməmiş malların daşınması;

2.2.8. emal prosesi keçmiş qaytarılan malların daşınması;

2.2.9. idxal edilməsi və ya ixrac olunan malların ölkədaxili daşınması;

2.2.10. alışı aktı (elektron alış aktı) əsasında əldə edilmiş malların daşınması;

2.3. Elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsində aşağıdakı məlumatlar əks etdirilir.

2.3.1. Elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsinin "seriyası", "nömrəsi" və "tarixi" sətirlərində - elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsinin proqram tərəfindən avtomatik generasiya olunan seriyası, nömrəsi və tarixi;

2.3.2. "QR Code (Quick Response Code - Sənədin sürətli məlumat kodu)" hissəsində - xüsusi qurğular vasitəsilə məlumatların oxunmasını özümdə əks etdirən optik ştrix-kod, sənədin sürətli məlumat kodu;

2.3.3. "Qaimənin statusu" sətirində - elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsinin statusu (carı/düzəliş/ləğv);

2.3.4. "Əməliyyatın növü" sətirində - bu Qaydaların 2.2-ci bəndində qeyd olunan daşınmanın xarakterindən asılı olaraq əməliyyatlara dair məlumatlar;

2.3.5. "Yükəndərən" xanasında - vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxsin tam adı, hüquqi ünvanı, VÖEN-i və ya fiziki şəxsin adı, atasının adı, soyadı, ünvanı, VÖEN-i, vergi ödəyicisi olmadıqda adı, atasının adı, soyadı, ünvanı və şəxsiyyət vəsiqəsinin FİN kodu;

2.3.6. "Yükalan" xanasında - vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxsin tam adı, hüquqi ünvanı, VÖEN-i və ya fiziki şəxsin adı, atasının adı, soyadı, ünvanı, VÖEN-i, vergi ödəyicisi olmadıqda adı, atasının adı, soyadı, ünvanı və şəxsiyyət vəsiqəsinin FİN kodu;

2.3.7. "Daşıyıcı" xanasında - daşıma müqaviləsi və ya digər qanuni əsaslarla haqq müqabilində yük daşınmalarını yerinə yetirən hüquqi şəxsin tam adı, hüquqi ünvanı və VÖEN-i və ya fiziki şəxsin adı, atasının adı, soyadı, ünvanı və VÖEN-i;

2.3.8. "Yükün çatdırılma yeri" xanasında - yüklərin çatdırıldığı yerin ünvanı və olduğu təqdirde təsərrüfat subyektinin (obyektinin) vergi orqanındakı uçot kodu;

2.3.9. "Yükələnməni yer və tarixi" xanasında - yüklənmənin həyata keçirildiyi yerin ünvanı və yüklənmənin başa çatma tarixi, olduğu təqdirde təsərrüfat subyektinin (obyektinin) vergi orqanındakı uçot kodu;

2.3.10. "Yükün göndərilmə tarixi" xanasında - yükün planlaşdırılan göndərilmə tarixi;

2.3.11. "Yükün dəyəri" xanasında - yük qiymətli obyekt olduqda bütün hallarda, digər yüklər üzrə isə dəyər barədə məlumat olduğu halda, yükün manat ifadəsi ilə ümumi dəyəri;

2.3.12. "Daşınma şərtləri ilə bağlı xüsusi göstərişlər" xanasında - zəruri hallarda yükəndərən və ya yükalan daşıma şərtləri ilə bağlı xüsusi göstərişləri;

2.3.13. "Daşıma haqqı" xanasında - daşıma müqaviləsi və ya digər qanuni əsaslarla yüklərin daşınmasına görə daşıma haqqı;

2.3.14. "Əlavə xərclər" xanasında - yüklərin daşınması ilə bağlı əlavə xərclər;

2.3.15. "Əvvəlcədən ödənilmiş məbləğ" xanasında - tərəflərin öz üzərinə götürüldükləri və ya bir-birinə verdiyi avansın məbləğləri;

2.3.16. "Xüsusi təhlükəli və potensial təhlükəli yük olduğu" - təhlükənin konkret növü və belə hallarda yerinə yetirilməsi ehtiyat tədbirləri" xanasında - xüsusi təhlükəli və potensial təhlükəli yükə aid təhlükənin konkret növü və bununla bağlı görüləməli ehtiyat tədbirləri;

2.3.17. "Yük yerlərinin adı və nömrələri" xanasında - yük yerlərinin adı və nömrələri;

2.3.18. "Yük yerlərinin miqdarı (həcmi) xanasında - yük yerlərinin sayı və həcmi;

2.3.19. "Qabı" xanasında - yüklərin qablaşdırılması barədə məlumat (qutu, butulka və s.);

2.3.20. "Brutto çəkisi (kq)" xanasında - yükün tam çəkisi (kq);

2.3.21. "Daşıyıcıya yüklə birlikdə verilmiş sənədlərin siyahısı" xanasında - uyğunluq sertifikatı, əmtələrin mənsə sertifikatı, keyfiyyət sertifikatı, baytarlıq sertifikatı, baytarlıq sənədlənməsi, karantin sertifikatı və daşıyıcıya yüklə birlikdə verilmiş digər müəyinatçı sənədlərin siyahısı;

2.3.22. "Yükün tərkibi" xanasında - daşınan yüklərin adı, ölçü vahidi, miqdarı, məbləği və yüklə bağlı təsdiq edici sənədlər (yük gömrük bəyannaməsinin, elektron alış aktının, elektron qaimə-fakturanın seriyası və nömrələri, nəzarət-kassa aparatı çəkinin fiskal identifikasiya nömrəsi və yüklə bağlı digər təsdiq edici sənədlərin nömrələri);

2.3.23. "Əlavə qeydlər" xanasında - yük daşınması müqaviləsinin tərəflərinin zəruri hesab etdikləri digər məlumatlar;

2.3.24. "Sürücü" xanasında - avtonəqliyyat vasitəsinə idarə etmək hüququ olan, daşınan prosesində birbaşa iştirak edən şəxsin adı, atasının adı, soyadı və şəxsiyyət vəsiqəsinin FİN kodu;

2.3.25. "Nəqliyyat vasitəsi" xanasında - daşınmanın həyata keçirildiyi avtonəqliyyat vasitəsinin markası, növü və dövlət qeydiyyatı nişanı, qoşqu və ya yarımqoşqu olduğu halda onun dövlət qeydiyyatı nişanı.

2.4. Elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsində məbləğ Azərbaycan Respublikasının pul vahidi - manatla göstərilir.

2.5. Elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsinin tərtibi zamanı operativliyin təmin edilməsi məqsədilə VÖEN, şəxsiyyət vəsiqəsinin seriyası, nömrəsi və FİN kodu və ya doğum tarixi və FİN kodu, nəqliyyat vasitəsinin dövlət qeydiyyatı nişanı məlumatları daxil edilməklə aidiyyəti dövlət informasiya sistemlərində və ehtiyatlarında olan məlumatlar əsasında müvafiq xanalar avtomatik doldurulur.

2.6. Bu Qaydaların 2.3.11-ci (yük qiymətli obyekt olduğu istisna), 2.3.12-ci, 2.3.14-cü, 2.3.15-ci, 2.3.16-cı (xüsusi təhlükəli və potensial təhlükəli yükün daşınması halı istisna olmaqla), 2.3.21-ci və 2.3.23-cü yarımbəndlərində qeyd olunan, doldurulması məcburi xarakter daşımayan xanalar (sətirlərdən) başqa elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsinin digər xanalarından (sətirlərdən) doldurulması zəruridir və həmin xanalar (sətirlər) tam doldurulduqda elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsi lazımı qaydada tərtib edilməsi hədəfdir.

2.7. Əvvəlcədən sifariş edilməyən malların daşınması və ümumi istifadədə olan avtomobil yollarına çıxmaqla malların təsərrüfatdaxili daşınması, ixrac olunan malların ölkədaxili daşınması əməliyyatları üzrə elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsi tərtib olunan zaman bu Qaydaların 2.3.6-cı, idxal edilmiş malların ölkədaxili daşınması əməliyyatları üzrə isə bu Qaydaların 2.3.5-ci yarımbəndlərində qeyd olunan xanalar (sətirlər) doldurulmur. Elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsinin doldurulması məcburi olmayan boş qalmış xanalar (sətirlər) olarsa, bunlar proqram təminatı tərəfindən "0" (sifir) kimi qəbul edilir.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 4 oktyabr tarixli 355 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmişdir

2 nömrəli əlavə

Yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqinin forması, tətbiqi, uçotu və istifadəsi qaydaları

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 71-3.2-ci maddəsinə əsasən hazırlanmışdır və yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqinin forması, tətbiqi, uçotu və istifadəsi qaydalarını müəyyən edir.

1.2. Yük daşınan avtonəqliyyat vasitəsinin fəaliyyətinin uçuotuna həyata keçirmək üçün tətbiq edilən elektron yol vərəqi əsasında həmin nəqliyyat vasitəsi ilə görülən işin və sərif edilən yanacaqın həcmi müəyyən edilir.

1.3. Yükün daşınması məqsədilə avtonəqliyyat vasitəsinin istifadə edilməsi bu Qaydalarda əlavə tələblər formaya uyğun olaraq tərtib edilən yük avtonəqliyyat vasitəsinin idarə etmək hüququ olan şəxsin sürücülük vəsiqəsinin nömrəsi və növi;

1.4. Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin 16.1.11-10-cu maddəsinə əsasən "Avtomobil nəqliyyatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq avtomobil nəqliyyatı vasitəsilə əmtəə təyinatlı yüklərin daşınmasına görə yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqini tərtib etmək vergi ödəyicisinin vəzifəsidir.

2. Yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqinin tərtib edilməsi

2.1. Daşınma müqaviləsi, digər qanuni əsaslarla haqq müqabilində və ya özünə məxsus yüklərin daşınmasını yerinə yetirən, mülkiyyət, icarə və ya istifadə hüququ ilə nəqliyyat vasitələrinə malik olan hüquqi şəxs və ya fərdi sahibkar tərəfindən yüklərin şəhərlərarası, rayonlararası, şəhərdaxili, rayondaxili, şəhərtərafı və rayonətrafı daşınması zamanı elektron yol vərəqi Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin "AYNA" informasiya sistemində (bundan sonra - informasiya sistemi) yaradılmış "Yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqi" altisistemində Azərbaycan dilində hazırlanır.

2.2. Yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqi tərtib edilərkən daşınmanın xarakterindən asılı olaraq əməliyyatın növü hissəsində aşağıdakılardan biri seçilir:

2.2.1. elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsi ilə rəsmiləşdirilmiş yüklərin daşınması;

2.2.2. elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsi ilə rəsmiləşdirilməsi tələb olunmayan digər yüklərin daşınması.

2.3. Elektron yol vərəqində aşağıdakı məlumatlar əks etdirilir:

2.3.1. Elektron yol vərəqinin "seriyası", "nömrəsi" və "tarixi" sətirlərində - elektron yol vərəqinin proqram tərəfindən avtomatik generasiya olunan seriyası, nömrəsi və tarixi;

2.3.2. "QR Code (Quick Response Code - Sənədin sürətli məlumat kodu)" sətirində - xüsusi qurğular vasitəsilə məlumatların oxunmasını özümdə əks etdirən optik ştrix-kod, sənədin sürətli məlumat kodu;

2.3.3. "Elektron yol vərəqinin statusu" sətirində - elektron yol vərəqinin statusu (carı/düzəliş/ləğv);

2.3.4. "Əməliyyatın növü" sətirində - bu Qaydaların 2.2-ci bəndində qeyd olunan əməliyyatlara dair məlumatlar;

2.3.5. "Sürücü" xanasında - avtonəqliyyat vasitəsinin idarə etmək hüququ olan, daşınan prosesində birbaşa iştirak edən şəxsin adı, atasının adı, soyadı və FİN kodu;

2.3.6. "Sürücülük vəsiqəsi" xanasında - avtonəqliyyat vasitəsinin idarə etmək hüququ olan şəxsin sürücülük vəsiqəsinin nömrəsi və növi;

2.3.7. "Nəqliyyat vasitəsi" xanasında - vergi ödəyicisinin mülkiyyətində və ya istifadəsində olan nəqliyyat vasitəsinin markası, növü və dövlət qeydiyyatı nişanı;

2.3.8. "Qoşqu (Yarımqoşqu)" xanasında - qoşqu və ya yarımqoşqu olduğu halda dövlət qeydiyyatı nişanı;

2.3.9. "Marşrutu" xanasında - əvvəlcədən müəyyən edilmiş yük avtonəqliyyatının hərəkət istiqaməti;

2.3.10. "Yükəndərən" xanasında - vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxsin tam adı, VÖEN-i və ya fiziki şəxsin adı, atasının adı, soyadı, VÖEN-i, yükün göndərildiyi ünvanı;

2.3.11. "Yükalan" xanasında - vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxsin tam adı, VÖEN-i və ya fiziki şəxsin adı, atasının adı, soyadı, VÖEN-i, yükün qəbul edildiyi təsərrüfat subyektinin (obyektinin) vergi orqanındakı uçot kodu və ünvanı, vergi ödəyicisi olmadıqda adı, atasının adı, soyadı, FİN kodu və yükün qəbul edildiyi ünvanı;

2.3.12. "Yol vərəqini verən məsul şəxs (dispetcher)" xanasında - yük avtonəqliyyatı şəhərlərarası, şəhərdaxili və şəhərtərafı göndərməyə məsul şəxsin adı, atasının adı, soyadı, FİN kodu;

2.3.13. "Nəqliyyat vasitəsinin hərəkətinə dair məlumatlar" xanasında - yük avtonəqliyyatının xəttə çıxma, xətdən qayıtma vaxtları, boşdayanma vaxtı və səbəbləri, saygıncı göstəriciləri;

2.3.14. "Yanacaq dair məlumatlar" xanasında - işin övəlinə və sonuna, iş icrası üçün sürücüyə verilmiş, iş ərzində sərflənmiş yanacaq dair məlumatlar;

2.3.15. "Yanacaq və sürüklü materialları üzrə məsul şəxs" xanasında - yanacaq və sürüklü materiallarına məsul olan şəxsin adı, atasının adı, soyadı və FİN kodu;

2.3.16. "Nəqliyyat vasitəsi ilə görülən iş" xanasında - işin icrası haqqında məlumat (haradan haraya), getdiyi yürüş, daşdığı yükün miqdarı (həcmi), daşınan yükün sənədinə dair məlumatlar;

2.3.17. "Görülən işin tərtib edilməsinə məsul şəxs" xanasında - nəqliyyat vasitəsi ilə görülən işin tərtib edilməsinə məsul şəxsin adı, atasının adı, soyadı və FİN kodu;

2.3.18. "Nəqliyyat xidmətinə görə haqq-hesab" xanasında - nəqliyyat vasitəsi ilə görülmüş işə görə haqq-hesabla bağlı məlumatlar;

2.3.19. "Daşıma haqqını ödəyən şəxs" xanasında - vergi ödəyicisi olduğu halda hüquqi şəxsin tam adı, VÖEN-i və ya fiziki şəxsin adı, atasının adı, soyadı, VÖEN-i, vergi ödəyicisi olmadıqda adı, atasının adı, soyadı və FİN kodu;

2.3.20. "Mühasibatlıq üzrə məsul şəxs" xanasında - mühasibatlıq üzrə məsul şəxsin adı, atasının adı, soyadı və FİN kodu;

2.3.21. "Elektron yol vərəqini təsdiq edən şəxs" xanasında - hüquqi şəxs olduqda hüquqi şəxsin səlahiyyətli nümayəndəsinin adı, atasının adı, soyadı və FİN kodu, fərdi sahibkar olduğu halda adı, atasının adı, soyadı və FİN kodu.

2.4. Elektron yol vərəqində qeyd edilən məbləğlər Azərbaycan Respublikasının pul vahidi - manatla göstərilir.

2.5. Elektron yol vərəqinin tərtibi zamanı operativliyin təmin edilməsi məqsədilə VÖEN, FİN kodu, nəqliyyat vasitəsinin dövlət qeydiyyatı nişanı məlumatları daxil edilməklə müvafiq xanalar aidiyyəti dövlət informasiya sistemlərində və ehtiyatlarında olan məlumatlar əsasında avtomatik doldurulur.

2.6. Qaydaların 2.3.8-ci, 2.3.11-ci (bu Qaydaların 2.2.1-ci yarımbəndi üzrə yüklərin daşınması istisna olmaqla), 2.3.14-cü və 2.3.15-ci yarımbəndlərində qeyd olunan məcburi xarakter daşımayan xanalar (sətirlərdən) başqa elektron yol vərəqində digər xanaların (sətirlərdən) doldurulması zəruridir və həmin xanalar (sətirlər) tam doldurulduqda elektron yol vərəqi tərtib edilməsi hesab edilir. Onun boş qalmış xanaları (sətirləri) olarsa, bunlar proqram təminatı tərəfindən "0" (sifir) kimi qəbul edilir.

3. Yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqinin tətbiqi və istifadəsi

3.1. Yük avtonəqliyyatı ilə şəhərlərarası, rayonlararası, şəhərdaxili, rayondaxili, şəhərtərafı və rayonətrafı yüklərin daşınması zamanı daşıyıcı tərəfindən elektron yol vərəqi tərtib edilir.

3.2. Bu Qaydaların 2.2.1-ci yarımbəndində qeyd olunan əməliyyat üzrə elektron yol vərəqi elektron əmtəə-nəqliyyat qaiməsi əsasında tərtib edilir.

3.3. Vergi ödəyicisi informasiya sistemində daxil olaraq "İdarəetmə sahifəsi" vasitəsilə yük avtomobilini göndərməyə məsul şəxs (dispetcher) səlahiyyət verə bilər. Bundan sonra məsul şəxs, yəni dispetcher ona verilmiş səlahiyyət daxilində informasiya sistemində yaradılmış "Yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqi" altisistemində müvafiq əməliyyatlar apara bilər.

3.4. Yol vərəqini verən məsul şəxs (dispetcher) gücləndirilmiş elektron imza vasitəsilə informasiya sistemində daxil olaraq "Yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqi" altisistemində əməliyyatın növlərinə uyğun olaraq sürücü, sürücülük vəsiqəsi, nəqliyyat vasitəsi, olduğu halda qoşqu-yarımqoşqu, marşrut, yükəndərən və yükalan, xəttə çıxma (təpşirgəyə görə), xətdən qayıtma (təpşirgəyə görə), saygıncı göstəricisi (çəxəndə), daşınan yükün sənədi barədə məlumatları qeyd etməklə elektron yol vərəqini tərtib etmək imzalıdır.

3.5. Yanacaq və sürüklü materialları ilə bağlı vergi ödəyicisi tərəfindən informasiya sistemində olan "İdarəetmə sahifəsi" vasitəsilə səlahiyyət verilmiş məsul şəxs gücləndirilmiş elektron imza vasitəsilə "Yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqi" altisistemində daxil olaraq dispetcher tərəfindən tərtib edilmiş elektron yol vərəqinin yanacaq dair məlumatları hissəsini doldurmaqla imzalanmalıdır.

3.6. Vergi ödəyicisi tərəfindən informasiya sistemində olan "İdarəetmə sahifəsi" vasitəsilə səlahiyyət verilmiş və görülən işin tərtib edilməsinə məsul şəxs təpşirgə yerinə yetirildikdən sonra 3 (üç) gün müddətində gücləndirilmiş elektron imza vasitəsilə "Yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqi" altisistemində daxil olaraq elektron yol vərəqində nəqliyyat vasitəsi ilə görülmüş iş hissəsində olan məlumatları və nəqliyyat vasitəsinin hərəkətinə dair məlumatları hissəsində boşdayanmaya dair məlumatları doldurmaqla imzalanmalıdır.

3.7. Təpşirgə yerinə yetirildikdən sonra dispetcher, yanacaq və sürüklü materialları üzrə məsul şəxslər gücləndirilmiş elektron imza vasitəsilə "Yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqi" altisistemində daxil olaraq elektron yol vərəqində olan xəttə çıxma və xətdən qayıtma vaxtları, iş ərzində sərflənən yanacaqın həcmi barədə faktiki məlumatları, təpşirgədən qayıdan zaman saygıncı göstəricisi və işin sonunda qalıq yanacaq barədə məlumatları doldurmaqla imzalanmalıdır.

3.8. Vergi ödəyicisi informasiya sistemində "İdarəetmə sahifəsi" vasitəsilə nəqliyyat vasitəsi ilə görülmüş işə görə haqq-hesabın aparılması məqsədilə mühasibatlıq üzrə müvafiq məsul şəxs səlahiyyət verə bilər.

3.9. Mühasibatlıq üzrə məsul şəxs hər günün sonunda vergi ödəyicisinin iş xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq həftənin, ayın və s.) gücləndirilmiş elektron imza vasitəsilə informasiya sistemində yaradılmış "Yük avtonəqliyyatı üçün elektron yol vərəqi" altisistemində daxil olaraq tam doldurulmuş, dispetcher, yanacaq və sürüklü materialları üzrə məsul şəxslər, o cümlədən görülən işin tərtib edilməsinə məsul şəxs tərəfindən imzalanmış elektron yol vərəqinin nəqliyyat xidmətinə görə haqq-hesab hissəsini doldurmaqla imzalanmalıdır.

3.10. Elektron yol vərəqini tərtib edən vergi ödəyicisi hüquqi şəxs olduqda hüquqi şəxsin rəhbəri tərəfindən, fərdi sahibkar olduğu halda həmin şəxs bu Qaydaların 3.9-cu bəndində qeyd olunan imzalaması prosesi yekunlaşdıqdan sonra gücləndirilmiş elektron imza vasitəsilə həmin elektron yol vərəqini imzalanmalıdır.

3.11. Hüquqi şəxsin rəhbəri və ya fərdi sahibkar tərəfindən elektron yol vərəqinin imzalanması səlahiyyəti digər vəzifəli şəxslərə (baş mühasib və ya onun əvəz edən şəxsə) həvalə edilə bilər.

3.12. Elektron yol vərəqi qanunvericiliyə uyğun olaraq qəbul edilməsi məqsədilə qeyd edilən məlumatlarda dəyişiklik edilməsi zərurəti yarandıqda informasiya sistemində elektron yol vərəqində dəyişikliklər aparılmalı və elektron yol vərəqinin imzalanmalıdır.

</

"Məzunlarınızın əl işi olan Bakını memarlıq muzeyi də adlandırmaq olar" Dünya memarları AzMIU-da olublar

Oktyabrın 5-də Beynəlxalq Memarlar İttifaqının prezidenti Xose Luis Kortez (Meksika), Beynəlxalq Memarlar İttifaqının, həmçinin VI Bakı Beynəlxalq Memarlıq Müsabiqəsinin münisiflər heyətinin üzvləri - Deniz İncedayı (Türkiyə), Divya Kuş (Hindistan), Cüppe Kappoçin (İtaliya), Kevin Bingham (Cənubi Afrika) Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində (AzMIU) olublar.

Qonaqlarla görüşdə Azərbaycan Memarlar İttifaqının sədri, AzMIU-nun Memarlıq layihələndirilməsi və şəhərsalma kafedrasının müdiri professor Elbay Qasımzadə iştirak edib.

AzMIU-nun rektoru, memarlıq doktoru Gülçöhrə Məmmədova qonaqlara universitet haqqında geniş məlumat verib. Ölkəmizdə memarlıq və inşaat sahəsi üzrə yüz illik ali təhsil ənənəsinin olduğunu vurğulayan rektor AzMIU-nun formalaşmasından danışıb. Professor Gülçöhrə Məmmədova bildirdi ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin şəxsi təşəbbüsü ilə gərgin səylə 1975-ci ildə yaradılan AzMIU o zamanlar öz profilini üzrə Cənubi Qafqazın ən böyük ali təhsil müəssisəsi olub: "Bu gün universitetimizdə memarlığın və inşaatın bütün istiqamətləri üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilir. Hazırda on bir minə yaxın tələbəmiz, əlli mindən çox məzunumuz var və gələcək illərdə bu rəqəmlər artacaq. Bu da ölkəmizdə inşaat sahəsinin, memarlığın inkişafı ilə əlaqədardır. Ümumiyyətlə, son iyirmi ildə ki, ölkəmizdə aparılan sürətli tikinti-quruculuq işləri və son üç ildir ki, işğal altında olan torpaqlarımızın azad olunması memarlara və inşaat mühəndislərinə tələbatı xeyli artırıb".

Professor Gülçöhrə Məmmədova universitetin beynəlmilləşdirilməsi ilə bağlı aparılan sistemli işlərdən də danışıb. Rektor qeyd edib ki, Dünya Universitetləri Assosiasiyasına üzv olan AzMIU-nun memarlıq və inşaat mühəndisliyi üzrə dünyanın ən qabaqçılı ali təhsil müəssisələri ilə sıx əməkdaşlıq əlaqələri mövcuddur. "Əməkdaşlıq etdiyimiz universitetlər arasında Türkiyə, İtaliya, Fransa, İspaniya və MDB ölkələrinin ali təhsil müəssisələri çoxluq təşkil edir. Biz beynəlxalq əla-

qələrimizdə istifadə edərək modernləşmə işində də həyata keçiririk. Məsələn, memarlıq ixtisasına Böyük Britaniya Memarlıq Kral İnstitutu (RIBA) tərəfindən akreditasiya verilib ki, postsovet məkanında başqa heç bir ali təhsil ocağının memarlıq ixtisası üzrə belə nailiyyəti yoxdur. Aparıcı universitetlərlə ikili diplom müqavilələri osasında tədris proqramlarımız yenilənib, daha da müasirləşdirilib".

Professor Elbay Qasımzadə isə çıxışında Azərbaycanın qədim Alban mədənlərinə diqqət cəhərək qonaqlara professor Gülçöhrə Məmmədovanın tədqiqatlarından danışıb. Elbay Qasımzadə qeyd edib ki, bu mədənlərin böyük əksəriyyəti vaxtilə işğal altında olub və ermənilərin təxribatlarına məruz qalıb: "Azərbaycanda Alban və xristian memarlığının mərhum professor Davud Axundov araşdıraraq dünyaya təqdim edib. Professor Gülçöhrə Məmmədova isə onun ən böyük davamçısı olaraq bu işləri davam etdirir. Hesab edirəm ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə saxtalaşdırılan memarlıq abidələrimiz onun rəhbərliyi ilə peşkar memarlarımız tərəfindən yüksək səviyyədə bərpa edilərək övvləki görkəminə qaytarılacaqdır".

Beynəlxalq Memarlar İttifaqının prezidenti, meksikalı professor Xose Luis Kortez çıxış edərək görüşün təşəkkürünü bildirib və Azərbaycanda memarlığa, xüsusilə ölkənin memarlıq təhsilinə qayğı göstərildiyini deyib. Beynəlxalq Memarlar İttifaqının prezidenti qeyd edib ki, Azərbaycanda memarlığa olan xoş münasibət sevindiricidir və yaxın gələcəkdə reallaşacaq böyük uğurları xəbərçisidir.

Beynəlxalq Memarlar İttifaqının üzvü, Türkiyənin Memar Sinan Universitetinin professoru Deniz İncedayı AzMIU haqqın-

da və çalışdığı universitetin AzMIU ilə əməkdaşlığından məlumatlı olduğunu bildirdi. O qeyd edib ki, AzMIU ilə yaxından tanışlığı onun bu universitet haqqında təəssüratlarını daha da yüksəldib və əməkdaşlıq üçün yeni perspektivlər yaradıb.

Beynəlxalq Memarlar İttifaqının üzvü, memarlığın inkişafı üzrə nüfuzlu "Barbara Kappoçin" Fondunun prezidenti Cüppe Kappoçin AzMIU və ölkəmizdə memarlığın inkişafı ilə bağlı təəssüratlarının yüksək olduğunu qeyd edib: "Bilirəm ki, bu universitetin İtaliyanın memarlıq ali təhsil müəssisələri ilə əlaqələri yüksək səviyyədədir. Bu, sevindirici haldır. Azərbaycan səfərim və AzMIU ilə tanışlıq təəssüratlarını artırdı. Hesab edirəm ki, biz əlaqələrimizi daha da inkişaf etdirə bilərik".

Beynəlxalq Memarlar İttifaqının üzvü, Hindistan Memarlıq İnstitutunun professoru Divya Kuş Azərbaycan memarlığına vurğunluğunu ifadə edib və Bakı memarlıq muzeyi adlandırılıb. "Bizə məlumat verildi ki, şəhərdəki tikililərin böyük əksəriyyəti sizin məzunlarınız tərəfindən layihələndirilib və inşa olunub. Şəhərin, demək olar ki, hər yerində fərqli memarlıq nümunələrinə rast gəlmək mümkündür. Məzunlarımızın əl işi olan Bakı memarlıq muzeyi də adlandırmaq olar. Düşünürəm ki, Bakının gözəlliyində sizin universitetinizin payı böyükdür və bu uğurunuzla görə sizə təbrik edirəm".

Görüşdən sonra qonaqlar rektor Gülçöhrə Məmmədova və Memarlıq fakültəsinin professor-müəllim heyətinin müşavirliyi ilə fakültənin maddi-texniki bazası, tədris laboratoriyaları, tələbələr kurs işləri, müxtəlif zamanlarda müəllim və tələbələr tərəfindən icra edilən layihələrin eskizləri ilə tanış olublar. Tanışlıqdan sonra lokal muzakirələr təşkil olunub və xarici memarların fakültə ilə əməkdaşlıq imkanları müzakirə edildi.

Nəzrin QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Astronavtlar Bakıda özlərinə gənc "həmkar"lar da tapdılar

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən dövlət qurumları və qeyri-hökumət təşkilatlarının birinci məqsədi xalqa xidmət etməkdir.

Uzun illərin səmərəsi kimi belə bir deyim var: kadr hər şeyi həll edir. Bu, doğrudan da, belədir. Kadr yeri və vaxtı, işini peşəkarcasına və vicdanla yerinə yetirəndə həm insanlar bunun faydasını görürlər, həm də öz vicdanı rahat olur, xalqın yanında basuca, almaqçı dayanır.

Bələ faydalı iş görəndə bir qurumun adı çəkmək yerinə düşür: "DOST İnküviz İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzi" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti. Mərkəz Dayanıqlı və Operativ Sosial Təminat Agentliyinin Müşahidə Şurasının qərarı ilə yaradılıb. İki ildir fəaliyyət göstərən mərkəzin məqsədi şəhid ailəsi üzvlərinin, mühərribə ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər və onların uşaqları, valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar, azəminatlı ailələrin və əlilliyi olan şəxslərin arasında istedadlı olanları mərkəzə cəlb etməklə, onların yaradıcılıq potensialına dəstək vermək, inkişaf etdirməkdir.

Məlumdur ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə həyata keçirilən dövlət siyasətində sosial sahənin inkişafına və həssas təbəqənin sosial məsələlərinin həllinə daim xüsusi diqqət yetirilir. Bu istiqamətdə dövlət siyasətinin icra olunan layihələrlə yanaşı, Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın təşəbbüsləri də xüsusi

əhəmiyyəti ilə seçilir. DOST İnküviz İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzi də Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə yaradılıb. Burada audio-sosyal və media, floristika, bağçılıq və landşaft dizaynı, bədii oyma, xalçaçılıq, toxuma və tikmə, dərziçilik, fotoqrafiya, musiqi, dulusçuluq, təsviri incəsənət, rəqə, kulinariya və səhnə ifaçılığı istiqamətində faydalı işlər görülür. Bu istiqamətdə görülən işləri sadalmaq gərəkdir. Müxtəlif sahələrdə fəaliyyət göstərən mərkəzin məqsədi şəhid ailəsi üzvlərinin, mühərribə ilə əlaqədar əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslər və onların uşaqları, valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar, azəminatlı ailələrin və əlilliyi olan şəxslərin arasında istedadlı olanları mərkəzə cəlb etməklə, onların yaradıcılıq potensialına dəstək vermək, inkişaf etdirməkdir.

Bütün bu işlərin davamı olaraq oktyabrın 2-də 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi çərçivəsində DOST İnküviz İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzində xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar və paralı-

piyaçların astronavtlarla görüşü keçirilib. "Kosmos və inklüzivlik" mövzusunda keçirilən bu maraqlı və intellektual görüşdə mərkəzin direktoru Nigar Məmmədova iştirakçılara qurum barədə məlumat verərək istedadlı şəxslərin bacarıq və yaradıcılıq potensialına necə dəstək olduqlarını vurğulayıb. "Azərkosmos"un təhsil üzrə meneceri İmran Muxtarov iştirakçılara qurumun fəaliyyət istiqamətləri, Beynəlxalq Astronavtika Konqresi və "Beynəlxalq astronavtlar proqramı" haqqında ətraflı danışıb.

Amerika Birləşmiş Ştatlarından gələn astronavtlar Con David Bartoe, Antoni Antonelli, Rasti Şvaykət, kanadalı xanım astronavt Juli Payet, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin astronavt nümayəndəsi Hozza Əl-Monsuri, ilk misirli xanım astronavt Sara Sabri və ilk braziliyalı kosmik turist Viktor Hespansa ilə interaktiv formada keçirilən görüş tədbir iştirakçılarının ümumiyyətlə, Xarici kosmonavtlar kosmosa səyahət və kosmik missiyaları ilə bağlı təəssüratlarını bölüşüb və onlara ünvanlanan sualları münəviyyətlə cavablandırdılar. DOST İnküviz İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzi

nin bənefişarları, yəni mərkəzə yaradılmış hər cür sərəitdən faydalanan Orxan İmanov və Səbinə Əsgərova isə uğur hekayələrini bölüşüblər. Görüşdə Azərbaycanın paralımpiyaçıları Səid Nəcəfzadə, Orxan Aslanov, Dürsəf Kərimova, Vəli İsmailov, Əbülfəz Abuzərli, Sona Ağayeva və Vüsal Kazımov da iştirak ediblər.

Qeyd edək ki, 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi çərçivəsində məktəblilər, tələbələr, şəhidlərin və mühərribə iştirakçılarının övladları, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar və gənc alimlərin iştirak etdiyi çoxsaylı görüşlər keçirilib. Yeniyyət və gənclər arasında kosmos sahəsinə, yüksək texnologiyalara marağın artırılması milli kosmik proqramın əsas məqsədlərindəndir. Adından da bəlli olduğu kimi, "DOST İnküviz İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzi" yaradıcı və sosial imtiyazları olan şəxslərin Bakıda keçirilən Beynəlxalq Astronavtika Konqresi fonunda bilavasitə bu sahə ilə bağlı layihələrinin reallaşdırılması üçün hər cür dəstək göstərir.

Züleyxa ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"

Beynəlxalq Astronavtika Konqresi: İlon Mask sualları cavablandırılıb

"SpaceX"-in təsisçisi, baş icraçı direktoru və texniki direktoru İlon Mask oktyabrın 5-də Bakıda keçirilən 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresinin (IAF) plenar iclasına canlı bağlantı ilə qoşulub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, "Gələcək üçün əvəzsiz imkanlar" mövzusunda keçirilən plenar iclas Beynəlxalq Astronavtika Federasiyasının prezidenti Klay Mourinin moderatorluğu ilə baş tutub.

Canlı bağlantı "SpaceX"-in inqilabi "Starship" və "Super Heavy" daşıyıcısı haqqında bəhs edən İlon Mask və IAF prezidenti Klay Mouri arasında maraqlı müzakirə formatında keçirilib.

İlon Mask ona ünvanlanmış "SpaceX"-in kosmik fəaliyyəti barədə sualları cavablandıraraq, hazırda icrası davam

edən layihələri haqqında təfərrüatlı bölüşüb.

"Onun bu iddialı konsepsiyasının ("Starship" gəmisi) həyata keçirilməsinə sərf etdiyi fədaçılıq adı gəmilərdən təxminən üç dəfə daha böyük bir kosmik gəmi dizayn etməyə imkan verir. O, "Mən, sadəcə, maraqlıyam" deyib və təsdiqləyib ki, sadəcə bir sual, maraqlıyıq bizi mümkün olanın həddindən kənara çıxara bilər. Bu, yalnız ən çox maraqlı göstərilən

edə biləcəyi bir nailiyyətdir. Hər fikir reallığa çevrilə bilər", - deyərək Klay Mouri bildirdi.

İlon Mask qeyd edib ki, "Starship" kosmik gəmisi və "SpaceX"-in "Starship" adlanan super ağır raket ekipajı və yükləri Yer orbitinə, Aya, Marsa və ondan kənara daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş tamamilə təkrar istifadə edilə bilən nəqliyyat sistemidir. "Starship" dünyanın indiyə qədər hazırlanmış ən güclü buraxılış ap-

ratdır, 150 metrik tona qədər tamamilə təkrar istifadə edilə bilən və 250 metrik tona qədər sərf edilə bilən yük daşıya bilir.

İlon Maskın sözlərinə görə, "Starship" gəmisi 3-4 ildən sonra Marsa maneəsiz enə bilər. Gəmi həmçinin kosmik laboratoriyaya kimi istifadə oluna bilər. Onun kosmosda istənilən müddətə qalması mümkündür. Kosmosda uğurlu eksperimentlər aparmaq üçün bütün şərait mövcuddur. "Gün gələcək biz səhər yeməyimizi Los-Ancelesdə, naharımızı Londonda, şam yeməyini isə Sinqapurda edəcəyik", - deyərək İlon Mask əlavə edib.

Tədbirdə Azərbaycanın rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev, "Azərkosmos"-un İdarə Heyətinin sədri Saməddin Əsədov və bir sıra dövlət rəsmiləri, konqres nümayəndələri iştirak ediblər.

NASA Azərbaycanın ilk kosmik startapını dəstəkləməyə hazırdır

"74-cü Beynəlxalq Astronavtika Sərgisində öz ideyimizi - "Ayda virtual səyahət" ilə təmsil olunuruq. Biz bu layihəni Azərbaycanın ilk kosmik startapı adlandırmaq istəyirik. Layihəmiz bir sıra ölkələrin bu tip avadanlıqlarını geridə qoyub. NASA-nın nümayəndələri bu startapı dəstəkləməyə hazır olduqlarını bildirdilər. Bizim üçün çox qürurvericidir ki, 31 azərbaycanlı tərəfindən hazırlanmış məhsul burada xarici qonaqlara təqdim olunur".

Bunu AZƏRTAC-a müsahibəsində 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Sərgisində yev deyib. O bildirib ki, startap layihəsinin təmsil olunan Azərbaycanın "BirAiny"

şirkətinin təsisçisi və rəhbəri Fuad Tağıyev deyib. O bildirib ki, startap layihəsinin xüsusi avadanlığına qalxaraq Ay

üzərində uçmaq həyata keçirmək olur: "Yəni avadanlıq vasitəsilə aşağı bir qavitasiya ilə düşmə simulyasiyası yaşayırıq. VR - gözlüklə onlar Ayın səthində xarəbüllülləri görürlər. Həmçinin Yer kürəsinin üzərində Azərbaycanın xəritəsini, Zəngəzur dəhlizini görmək olur. Bütün bunlardan sərgi iştirakçıları istifadə edərək Ayda uçuşun simulyasiyasını yaşayırlar".

Hindistan kosmik iqtisadiyyatdakı payını genişləndirmək niyyətindədir

Oktyabrın 5-də Bakıda 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi çərçivəsində "Hindistanın kosmik siyasəti 2023: Qlobal kosmik mərkəz olaraq Hindistanın fəvqəladə vəziyyəti" mövzusunda plenar iclas keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Hindistan Milli Kosmik Təşviqi və Avtorizasiya Mərkəzinin sədri Pawan Goenkannın moderatorluğu ilə keçən iclasda Avstraliya Kosmik Agentliyinin rəhbəri Enriko Palermo, "Voyager Space Holdings"-in tədqiqat üzrə vit-

se-prezidenti və texniki direktor vəzifəsini icra edən Marshall Smith, İSRO-nun texnoloji inkişaf və innovasiya üzrə direktoru Viktor Cozef və "Boeing" şirkətinin kosmos və beynəlxalq proqramlarının direktoru Valeriy Aksamentov çıxış ediblər.

Qeyd olunub ki, Hindistan hökuməti kosmos sektorunda inkişafa nail olmaq əzmindədir. "Hindistanda yarat, dünya üçün yarat" şüarı ilə reallaşan islahatların bir hissəsi olaraq, Hindistan Milli Kosmos Təşviqi və Solahiyətli Mərkəzi (IN-SPACE) yaradılıb. IN-SPACE qeyri-kosmosla təşviq etmək, aktivləşdirmək, icazə vermək və nəzarət etmək üçün qurulub. Bildirilib ki, aprelin 6-da Hindistan hökuməti Kosmik

Siyasəti təsdiqləyib. Bu siyasət ölkənin kosmik tədqiqatları ilə kosmik sektorda özlə sektorun iştirakını institusionallaşdırmağa çalışır.

Viktor Cozef qeyd edib ki, təşkilat (ISRO) qabaqcıl kosmik texnologiyaların tədqiqi və inkişafına diqqət yetirir. O vurğulayıb ki, Hindistan qlobal kosmik iqtisadiyyatdakı payını genişləndirmək niyyətindədir.

Bakıda NASA "Gateway" proqramına həsr olunan plenar iclas keçirilib

Oktyabrın 5-də Bakıda 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi çərçivəsində "NASA "Gateway" proqramı: Ay orbitində bəşəriyyətin ilk kosmik stansiyası" adlı plenar iclas keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, NASA "Gateway" Proqramının strateji rabitə meneceri Tiffani Trevisin moderatorluğu ilə keçirilən iclasda "Gateway" proqramının meneceri Con Olansen, Yaponiya Aero-kosmik Araşdırmalar Agentliyinin "Gateway" proqram meneceri Fumiya Tsutsui

və Beynəlxalq Kosmik Stansiya Proqramının meneceri Frank De Winne və başqaları iştirak ediblər.

İclasda 2025-ci ildə kosmik stansiyanın ilk elementlərinin Ay orbitinə buraxılması öncəsi "Gateway" proqramı üzrə gedişat barədə məlumat verilib. Bildirilib ki, NASA-nın "Gateway" proqramı Ay orbitində bəşəriyyətin ilk kosmik stansiyasını qurmağa yönəlməmiş beynəlxalq və kommersiya əməkdaşlığı layihəsidir.

Paneldə "Gateway" proqramı çərçivəsində aparılan elmi araşdırmaların bütün

bəşəriyyət üçün faydalı olduğunu vurğulanıb. Diqqətə çatdırılıb ki, həmçinin bu proqram "Northrop Grummanın Cygnus" arxitekturası, qabaqcıl günəş elektrik mühərriki və avtonomiya kimi kosmosda mövcud və qabaqcıl texnologiyaların tətbiqi ilə aerokosmik sənayeni inkişaf etdirir. Eyni zamanda, beynəlxalq astronavt qruplarının Ayda daha uzun müddətli qalma missiyalarını təşkil edir. Ən vacibi isə bu proqram gələcək nəslə Marsa səyahətə hazırladır.

Sonda suallar cavablandırılıb.

Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi açıq tender elan edir

Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün, müstəqilliyinin və konstitusiyaya quruluşunun müdafiəsi ilə əlaqədar əlil olmuş şəxslərə və şəhid ailələrinə Şirvan şəhərində və Göygöl, Qusar, Oğuz, Balakən, Saatlı, Ağsu, Neftçala, Ağstafa və Salyan rayonlarında 1, 2 və 3 otaqlı mənzillərin satın alınması.

Tender iştirakçılarının təklif edilən ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər.

Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər Azərbaycan dilində tərtib olunmuş Əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Salatin Əsgərova küçəsi 85 (Əlaqə telefonu: (012) 526-01-01 (26377)) ünvanından ala bilərlər.

İştirak haqqı: 400 AZN
Satınalan təşkilat: Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi
VÖEN: 1700093011
Bank: Dövlət Xəzinədarlığı Agentliyi
Kod: 210005
M/h: AZ41NABZ0136010000000003944
VÖEN: 1401555071
SWIFT CTREAZ22
H/h: AZ80CTRE0000000000002138501
Büdcə sənədinin kodu - 7

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

1. Tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət.
2. İştirak haqqının ödənilməsi ilə bağlı bank sənədi.
3. İddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rəkvizitləri (Sənədin əsli təqdim edilməlidir və ya surətində təqdim edilən notarial qaydada təsdiq edilməlidir).
4. Tender təklifi (təkliflərin açıqlığı tarixindən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır).
5. Tender təklifi dəyərini 1 faizi həcmində bank təminatı (tender təklifinin təminatının qüvvədə olma müddəti tender təklifinin qüvvədə olma müddətindən 30 bank günü çox olmalıdır).
6. Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərinin, habelə son bir il ərzində (fəaliyyətini dayandırdığı müddət nəzərə alınmadan) vergi ödəyicisinin Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vəzifələrinin yerinə yetirilməsi hallarının mövcud olub-olmaması (Sənədin əsli təqdim edilməlidir. Əgər sənəd elektron for-

mada alınbsa, notarial qaydada təsdiq edilməsi mütləqdir. Arayışın tarixi elan verilən ayı və sonrakı dövrü əhatə etməlidir).

7. İddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti (Əgər sənəd elektron formada alınbsa, notarial qaydada təsdiq edilməsi mütləqdir, 2022-ci il üzrə).
8. İddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı (Sənədin əsli təqdim edilməlidir. Əgər sənəd elektron formada alınbsa, notarial qaydada təsdiq edilməsi mütləqdir. Arayışın tarixi elan verilən dövrü əhatə etməlidir).
9. Satınalma müqaviləsinin icrasını təmin etmək üçün müvafiq sahədə peşakarlığının, təcrübəsinin, texniki imkanlarının, işçi qüvvəsinin, idarəetmə sərəhsinin, etibarlılığının olması.
10. Satınalma müqaviləsinin bağlanması sahəsindəki fəaliyyətinin olması.
11. Öz əmlakından sərbəst və məhdudiyyətsiz istifadə etmək imkanı, habelə ödəmə qabiliyyəti olması (Arayışın tarixi elan verilən dövrü əhatə etməlidir).
12. Müflis elan olunmaması, əmlakı üzərinə həbs qoyulmaması, ödənişə yönəlmis girovun olmaması, məhkəmənin qərarı ilə kommersiya fəaliyyəti dayandırılmış şaxs olmaması (Arayışın tarixi elan verilən dövrü əhatə etməlidir).
13. Satınalma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində özlərinin, habelə işlərini idarə edənlərin, qulluqçularının peşakar fəaliyyətləri, yaxud satınalma müqaviləsinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərini yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olunmaması, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qərarında qadağan edilməməsi (Arayışın tarixi elan verilən dövrü əhatə etməlidir).
14. Tender iştirakçısının müəyyən etdiyi digər sənədlər.

Sənədlər Azərbaycan dilində tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender sənədləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır). İddiaçılar tender ilə bağlı sualları rəsmi sorğu vasitəsilə Tender komissiyasına ünvanlaya bilərlər.

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və tender təklifinin təminatı istisna olmaqla) **13 noyabr 2023-cü il tarixində saat 18:00-dək**, tender təklifi və tender təklifinin təminatını isə möhürlənmiş ikiqat zərflə **21 noyabr 2023-cü il saat 18:00-dək Bakı şəhəri, Salatin Əsgərova küçəsi 85** ünvanına təqdim etməlidirlər.

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunmuş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

İddiaçıların təklifləri **22 noyabr 2023-cü il saat 15:00-də** Bakı şəhəri, Salatin Əsgərova küçəsi 85 ünvanında açılacaqdır.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri tenderdə iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfatəsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi açıq tender elan edir

Təkrar

Respublika üzrə bir sıra məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin təmiri, kommunal-müəssisə və abadlıq işlərinin satın alınması.

Açıq tender iştirakçılarının təklif edilən ki, öz təkliflərini imzalanmış, möhürlənmiş, ikiqat bağlamada, yazılı surətdə təqdim etsinlər. Təkliflərin qiymətləndirilməsində aşağıdakı meyarlara üstünlük verilməlidir: iddiaçıların ixtisas göstəricilərini uyğunluğu, aşağı qiymət, ödəniş şərtləri, müqavilənin vaxtında yerinə yetirilməsi, təminat verilən istisna müddəti.

Açıq tender proseduru ilə əlaqədar məlumat almaq üçün əlaqələndirici şəxsə müraciət etmək olar:

Əlaqələndirici şəxs - Z.Quliyev.
 Ünvan: Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Y.Bakuvı, 18.
 Tel: (+99412) 465 73 48 (daxili 134).

Maraqlananlar açıq tender prosedurunu Əsas şərtlər toplusunu 2500.00 (iki min beş yüz) manat məbləğində iştirak haqqı aşağıda qeyd olunan hesaba köçürdükdən sonra yuxarıdakı ünvanı ala bilərlər.

Bankın adı: "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin Sənaye filiali

Kod: 805603
VÖEN: 9900001881
M/h: AZ03NABZ0135010000000002944
S.W.I.F.T. İBAZAZ 2X
H/h: AZ881BAZ3803001944185651211
VÖEN: 1500016711

İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.
 İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərinin, habelə son bir il ərzində (fəaliyyətini dayandırdığı müddət nəzərə alınmadan) vergi ödəyicisinin Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vəzifələrinin yerinə yetirilməsi hallarının mövcud olub-olmaması (Uçotda olduğu vergi orqanından alınmalıdır. Əgər sənəd elektron formada alınbsa, notarial təsdiq edilməsi mütləqdir. 20.09.2023-cü il tarixdən sonra alınmış arayış qəbul ediləcəkdir);
- iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;
- iddiaçının mikro, kiçik, orta və iri sahibkarlıq subyektlərinə aid olması ilə bağlı məlumat (Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinin arayışı. Əgər sənəd elektron formada alınbsa, notarial təsdiq edilməsi mütləqdir);
- iddiaçının son bir ildəki (əgər daha az müddət fəaliyyət göstərirsə, bütün fəaliyyəti dövrü) maliyyə vəziyyəti barədə bank tərəfindən verilmiş arayış (20.09.2023-cü il tarixdən sonra alınmış arayış təqdim edilməlidir);
- iddiaçının ilkinqidmət sənədlərini müvafiq qaydada təsdiq edilmiş surətləri (iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsinin qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və əsas fəaliyyət yeri göstərməklə), ünvan və bank rəkvizitləri;
- iddiaçının tikinti işlərinin həyata keçirilməsi üçün müvafiq lisenziyaya və ya icazəyə malik olması;

- tender təklifini və satınalma müqaviləsinin imzalanmaq səlahiyyətinə malik olan şəxsin səlahiyyətini təsdiq edən sənəd (vəzifəyə təyin edilməsi barədə əmrin təsdiq olunmuş surəti və ya müvafiq səlahiyyətin verilməsi barədə etibarnamə);

- iddiaçının müflis elan olunmaması, əmlakı üzərinə həbs qoyulmaması, ödənişə yönəlmis girovun olmaması, məhkəmənin qərarı ilə kommersiya fəaliyyəti dayandırılmış şaxs olmaması barədə məlumat (vergi orqanı, icra probasiya şöbəsi və ya müvafiq kommersiya məhkəməsi tərəfindən təqdim olunmuş arayış);

- kanar audit tərəfindən tərtib olunmuş son bir ildəki audit hesabatları (əgər varsa);

- iddiaçının satınalma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində özlərinin, habelə işlərini idarə edənlərin, qulluqçularının peşakar fəaliyyətləri, yaxud satınalma müqaviləsinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərini yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olunmaması, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qərarında qadağan edilməməsinə təsdiq edən sənədlər (Daxili İşlər Nazirliyindən və ya "ASAN xidmət" mərkəzlərindən 20.09.2023-cü il tarixdən sonra alınmış arayış qəbul ediləcəkdir);

- tenderin Əsas şərtlər toplusunda göstərilən bütün digər sənədlər, tenderdə xarici şirkətlər iştirak etdikdə onların Azərbaycan nümayəndəliyinin olub-olmadığı barədə təsdiq edilməsi sənədlər;

- iddiaçının müvafiq sahədə peşakarlığı, təcrübəsi, maliyyə imkanları, işçi qüvvəsi, idarəetmə sərəhsini barədə təsdiq edilməsi sənədlər (ƏŞT-nin ƏLAVƏ 1-nə uyğun);

- iddiaçı baş podratçı kimi analoji işlər üzrə bağlanmış müqavilənin təsdiq olunmuş surətini təqdim etməlidir (oxşar işlərə dair son 2 ildə bağlanmış müqavilələrin surətləri (ƏŞT-nin ƏLAVƏ 1-nə uyğun);

- oxşar işlər üzrə iş təcrübəsini təsdiq etmək üçün belə işlərin həyata keçirildiyi müəssisə və təşkilatın tövsiyə məktubları;

- iddiaçının maddi texniki bazası (sifarişin yerinə yetirilməsi imkanı) haqqında məlumat (ƏŞT-nin ƏLAVƏ 1-nə uyğun);

- sənədlər Azərbaycan dilində tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender sənədləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır);

- iddiaçının tender təklifi (tender təklifinin qüvvədə olma müddəti zərflərinin açıqlığı gündən sonra ən azı 30 (otuz) bank günü);

- tender təklifinin dəyərini 1 faizi həcmində bank təminatı (təminatın qüvvədə olma müddəti tender təklifinin qüvvədə olma müddətindən 30 bank günü çox olmalıdır).

Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun keçiriləcəkdir. İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda qeyd olunan sənədləri **27 oktyabr 2023-cü il saat 16:00-dək**, tender təklifi və tender təklifinin bank təminatını **06 noyabr 2023-cü il saat 16:00-dək** yuxarıda göstərilən ünvanı təqdim etməlidirlər. İddiaçıların təklifləri **07 noyabr 2023-cü il saat 16:00-dək** Elm və Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfatəsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsinin iclas zalında açılacaqdır.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri tenderdə iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2024-cü il üçün abunə yazılışına başlanılır!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.

Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərbaycan Mətbuatı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) manat

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat

3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Şuşa İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 2026-cı il üçün turizm paytaxtı seçilib

2023-cü ildə İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatında Azərbaycan Respublikasının sədrliyi çərçivəsində oktyabrın 4-5-də İran İslam Respublikasının Ərdəbil şəhərində İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 5-ci iclası keçirilib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, iclaslarda Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyinin nü-

mayəndə heyəti təmsil edib. Tədbir çərçivəsində özbövlətlər arasında turizm sahəsi üzrə mövcud əməkdaşlıq perspektivlərinə dair geniş müzakirə aparı-

lib, müvafiq sahə üzrə qarşılıqlı əlaqələrin daha da gücləndirilməsi istiqamətində görüşlərdə tədbirlər nəzərdən keçirilib. İclasda səsvərmə notəsinə Şuşa şəhəri İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 2026-cı il üçün turizm paytaxtı seçilib.

Sonda İƏT-in bu qərarı Ərdəbil Bəyannaməsində əks olunub.

Mütəxəssislər Bakıda "Kosmosda təhlükəsiz gələcəyin araşdırılması" mövzusunda müzakirə ediblər

Oktyabrın 5-də Bakıda 74-cü Beynəlxalq Astronavtika Konqresi çərçivəsində "Qalaktika qoruyucuları: Kosmosda təhlükəsiz gələcəyin araşdırılması" mövzusunda plenar iclas keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Kosmik Fondun baş vitse-prezidenti Stiv Eizenhartın moderatoru olduğu plenar iclasda İsrail Kosmik Agentliyinin prezidenti Uri Oron və Beynəlxalq Astronavtika Federasiyasının (IAF) beynəlxalq təşkilatlarla əlaqələr üzrə vitse-prezidenti Anil Kumar çıxış ediblər.

Bildirilib ki, qlobal kosmik sektor təhlükəsizlik problemləri

ləri ilə müşayiət olunan əhəmiyyətli genişlənmə dövrü yaşayır. Bunu nəzərə alan IAF-in Təhlükəsizlik üzrə İşçi Qrupu maraqlı tərəflərin iştirakı ilə sessiyalar keçirir, maarifləndirmə tədbirləri icra edir. Uri Oron qeyd edib ki, təhlükəsiz kosmos mühiti növbəti innovasiyaları gücləndirir, həm də kosmik sistemlərin Yerdəki insanlara faydalarını qoruyur:

"Təhlükəsiz kosmos sahəsini inkişaf etdirməklə biz elmi kəşfiyyat, əsaslı innovasiya, kommersiya inkişafı və əhəngdar beynəlxalq əməkdaşlıq üçün sonsuz imkanlar açırıq". Onun sözlərinə görə, aparıcı ekspertlər kosmosda yaranan təhlükəsizlik çağırışlarına və onların həlli üçün potensial strategiyalara işıq salan maraqlı, interaktiv müzakirəyə töhfə verəcəklər.

Vurgulanıb ki, plenar iclasın məqsədi təhlükəsizlik problemləri haqqında məlumatlılığı artırmaq, akademik müzakirələri stimullaşdırmaq və birgə həllərin inkişafını sürətləndirməkdir.

İclasda kosmos mühitinin davamlılığı, kosmik nəqliyyatın idarə olunması, kosmos fəaliyyətlərinə potensial təhlükələr və digər mövzular müzakirə edilib.

Mütəxəssislər yaranan təhlükəsizlik çağırışları haqqında məlumatlılığı artırmaq, məlumat mübadiləsinə təşviq etmək, maneələri müzakirə etmək və hamı üçün təhlükəsiz kosmik mühiti təmin etmək üçün birgə həll yollarını araşdırıblar.

"Apolo Cons" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətə (VÖEN: 1703240621) məxsus tikinti lisenziyası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Məzahir Pənahov, komissiyanın üzvləri və katibliyin rəhbərliyi Mərkəzi Seçki Komissiyasının üzvü İlkin Şahbazova atası

ZAUR ŞAHBAZOVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Məzahir Pənahov, komissiyanın üzvləri və katibliyin rəhbərliyi Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin birinci vitse-prezidenti

XOŞBƏXT YUSİFZADƏNİN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Əhməd Əhmədzadə

RƏŞİD RZAYEVİN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti akademik İsa Həbibbəyli Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin birinci vitse-prezidenti akademik

XOŞBƏXT YUSİFZADƏNİN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkil (ombudsman) Səbinə Əliyeva Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin birinci vitse-prezidenti

XOŞBƏXT YUSİFZADƏNİN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin rəhbərliyi Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin birinci vitse-prezidenti

XOŞBƏXT YUSİFZADƏNİN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti

539-49-20

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	- 539-63-82, 432-37-68
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	və informasiya şöbəsi	- 538-56-60
	434-63-30, 539-72-39	İnformasiya şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 538-84-73,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-20-87,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə
 contact@azerbaijan-news.az
 az.reklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığıb sahifələnmə, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəhsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj **5348**
 Sifariş **2556**

Qiyməti 40 qəpik